

ΤΑ ΝΕΑ

ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ελληνο-Αμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

Νηπιαγωγείο • Δημοτικό • Γυμνάσιο • Γενικό Λύκειο • Ι.Β.

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ • ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΨΥΧΙΚΟΥ • ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ Ι.Μ. ΚΑΡΡΑΣ

1925

Καλλιόπη Τζίκα, α2

Αρχισυντάκτες:

Αγλαΐα Κύρκου, γ4
Γιώργος Νάκας, γ5

ΟΜΙΛΟΣ ΕΝΤΥΠΩΝ

Αγάπιος Αγγελίδης, β1
Αγγελος Αγγελόπουλος, α1
Ευάγγελος Αθανασίου, α1
Ελένη Αλεξοπούλου, α1
Ελευθερία Ανδρικοπούλου, α1
Μελίνα Ασημάκη, α1
Δημήτριος Βαΐρης, α1
Χριστιάνα Βασιλαρά, α1
Απόστολος Βασιλικός, α2
Ιωάννα Βυζά, α1
Ειρήνη Γαλανάκη, α2
Φωτεινή Γιαλούρη, α3
Καλλιόπη Γκίκα, α2
Άγγελος Γκορίτσας, α2
Ελένη Ζαμπέλη, α2
Τάνια Ζάννου, α3
Σοφία Θεοδοσίου, α3
Γεράσιμος Θωμάς, α3
Αλέξανδρος Κούκος, β4
Παναγιώτης Κουλουρίδης, β4
Γεώργιος Κουτνατζής, γ4
Αγλαΐα Κύρκου, γ4
Χριστίνα Λάχανη, β4
Αλέξανδρος Λιανάς, β4
Αγγελική Λυκιαρδοπούλου, β4
Γεώργιος Νάκας, γ5
Γεώργιος-Εφραίμ Παπαδάκης, γ5
Ανδρέας Παπαναστασίου, γ6
Νικόλαος Σκεύης, β7

Στο τεύχος συνεργάστηκαν:

Α. Καρβελά, γ4
Α. Βουρεξάκης, γ1
Ε. Πανουργιά, γ6
Μ. Χούτα, γ8
Δ. Μελιδώνης, β4

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:

Ρηνιώ Μπασιά

ΕΞΩΦΥΛΛΟ - ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ:

Καλλιόπη Γκίκα, α2
Αριστείδης Καμάρας, α3

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Μιχάλης Κύρκος

▶ Από τη Σύntαξη	3
▶ Επιτέλους... Επιστρέψαμε!!!.....	4
▶ Μια ευκαιρία	5
▶ Πανδημία και μαθητές.....	5
▶ «Ο Λοιμός της Αθήνας, η Μύρτις και η πανδημία του κορωνοϊού»	6
▶ «Μετά την καταιγίδα βγαίνει πάντα ο ήλιος»	7
▶ Κλιματική αλλαγή, κλίμα και ιστορία: Παρακολουθώντας τη συνέντευξη των κ. Κώστα Συνολάκη '75 και κ. Χρήστου Ζερεφού στην εκπομπή «Στα άκρα».....	8
▶ Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο. Διάλογος ή Σύγκρουση Πολιτισμών;.....	10
▶ «200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση-Τιμώντας τους Ήρωες του 1821»	12
▶ Διακόσια χρόνια αργότερα	15
▶ Από το αρχείο στο σχολείο: από τους Φιλέλληνες στα χέρια των μαθητών	16
▶ Τι είναι η Ελευθερία;.....	17
▶ Αποκλειστική Συνέντευξη. Κωνσταντίνος Δασκαλάκης.....	18
▶ Συνέντευξη με την πλανητική γεωλόγο της NASA Ανεζίνα Σολομωνίδου	22
▶ Θα βρει ένα πολυτετές ειδύλλιο δικαίωση;	24
▶ Ταναγραίες κόρες	25
▶ Η τεχνητή νοημοσύνη μέσα από τα μάτια της Unesco	26
▶ Οι αρνητικές πλευρές του διαδικτύου για τα παιδιά	26
▶ Είσαι καλός ψηφιακός πολίτης;.....	27
▶ Γιώργος Σεφέρης Αργοναύτης	28
▶ Η σημασία της πνευματικής καλλιέργειας για τον σύγχρονο άνθρωπο	29
▶ Σχολικός εκφοβισμός	30
▶ Η Ισχύς εν τη ενώσει.....	31
▶ Επίσκεψη στο Πανεπιστήμιο Yale.....	32
▶ Νησί του Πάσχα . . . Τι;.....	34
▶ Η Ιστορία της Πομπηίας.....	35
▶ S.O.S. Ο πλανήτης κινδυνεύει	36
▶ Υπάρχει σωτηρία;.....	37
▶ Η ανακύκλωση και εμείς.....	37
▶ Ανακαλύψεις του Βυθού	38
▶ Εντυπωσιακοί καταρράκτες!.....	39
▶ Ελληνικά νησιά που αξίζει να επισκεφτείτε αυτό το καλοκαίρι.....	40
▶ Μαύρες τρύπες: ένα από τα άλυτα μυστήρια του διαστήματος	42
▶ Οφέλη της διαστημικής εξερεύνησης	43
▶ Perseverance.....	44
▶ Bodyflight	44
▶ Θέατρο: Ένα χρυσόφαρο μέσα στη γυάλα.....	45
▶ Βιβλιοπαρουσίαση	46
▶ Συνταγή	50

Αγαπητοί αναγνώστες

Μια χρονιά πολύ διαφορετική από όλες τις άλλες έφτασε στο τέλος της. Το μεγαλύτερο μέρος αυτής της ιδιόμορφης χρονιάς το περάσαμε στο σπίτι μας και η εκπαίδευση συνεχίστηκε μέσα από την οδόνη του υπολογιστή. Φέτος όλα γίνονταν από απόσταση, ωστόσο αισιοδοξούμε ότι το τέλος της πανδημίας είναι πλέον κοντά και θα ξαναπάρουμε τις ζωές μας στα χέρια μας.

Παρά τις δυσκολίες ο Όμιλος του Περιοδικού συνέχισε δυναμικά και με αμείωτο ενδιαφέρον την πορεία του δημιουργώντας ένα πλούσιο σε περιεχόμενο τεύχος. Φέτος πολλοί νέοι μαθητές συνέβαλαν στη δημιουργία και στην έκδοση του 39ου τεύχους των «Νέων του Γυμνασίου». Χάρη λοιπόν σε όλους του μαθητές που συμμετείχαν στο περιοδικό και φυσικά στην καθηγήτρια σύμβουλο, κυρία Μπασιά καταφέραμε να δημιουργήσουμε ένα περιοδικό καλύτερο από ποτέ!

Στο τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας θα βρείτε κείμενα που συντάχθηκαν με πολύ ενδιαφέρον, αγάπη και ευεργασία. Άρθρα πρωτότυπα, προτάσεις εκπληκτικών βιβλίων, συνεντεύξεις και πλούσιο φωτογραφικό υλικό είναι λίγα ενδεικτικά παραδείγματα της δημιουργικής δουλειάς των αρθρογράφων.

Θέλω να ευχαριστήσω θερμά όλα τα μέλη του Ομίλου που έδωσαν «ζωή» στο φετινό τεύχος και ελπίζω η πρωτοβουλία, η συλλογικότητα και αυτενέργεια των μαθητών να βελτιώνουν συνεχώς το Περιοδικό μας.

Γιώργος Νάκας, γ5

Ήταν μια χρονιά τηλεκπαίδευσης. Το Σχολείο μας ανταποκρίθηκε άμεσα στην επείγουσα συνθήκη της πανδημίας, διασφάλισε τη συνέχεια της γνώσης, υποστήριξε τις προσπάθειές μας, μας ενδάρρυνε παίρνοντας από πάνω μας ένα μεγάλο μέρος της πίεσης.

Ο Όμιλός μας με την καθοδήγηση της κυρίας Μπασιά ενώθηκε μέσω των εξ αποστάσεως ραντεβού του διαμορφώνοντας την παρούσα έκδοση.

Σε αυτό το τεύχος καλύπτουμε το Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο «Διάλογος ή Σύγκρουση Πολιτισμών»;», τιμάμε τα 200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821, παρακολουδούμε τη συνέντευξη για την κλιματική αλλαγή του Προέδρου/President του Κολλεγίου, κ. Κ. Συνολάκη, συναντάμε τον Κωνσταντίνο Δασκαλάκη και την Ανεζίνα Σολομωνίδου, κάνουμε log-in στην ψηφιακή πραγματικότητα, ταξιδεύουμε από τα ελληνικά νησιά, το νησί του Πάσχα και την Πομπηία μέχρι το Υαλε, προβληματιζόμαστε για το μέλλον του πλανήτη και τον χώρο του διαστήματος και ξεχωρίζουμε δέκα βιβλία για το καλοκαίρι.

Σε εποχές μεγάλων αλλαγών η διατήρηση της ελεύθερης σκέψης θα μας βοηθήσει να βγούμε από την κρίση. Εύχομαι το καλύτερο για όλους μας και να επιστρέψουμε στα κτήρια του Σχολείου μας, μαζί με τους φίλους μας.

Αγλαΐα Κύρκου, γ4

BACK TO SCHOOL

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΕΠΙΣΤΡΕΨΑΜΕ!!!

➔ 2020 – 2021! Μια δύσκολη χρονιά... Ποιος το περίμενε ότι θα μας λείψει το Σχολείο!!!

Ποιος φανταζόταν ότι θα αδημούσαμε να επιστρέψουμε!

Η εικονική επικοινωνία η οποία δημιουργήθηκε εν μέσω καραντίνας, μας στέρησε την ανθρώπινη επικοινωνία

Η φετινή χρονιά ήταν παράξενη και ιδιαίτερη, με τον φόβο ενός ιού που μας στέρησε τη διαζώσης μάθηση. Παρ' όλα αυτά το Σχολείο μας μέσα από τα διαδικτυακά μαθήματα και με όλα τα τεχνικά μέσα τα οποία διαθέτει προσπάθησε και κατάφερε να μη μας αφήσει κανένα κενό μάθησης και να μας δίνει έστω και εικονικά μια κανονικότητα πραγματικού σχολείου. Παρά τις δυσκολίες που υπήρχαν, τα πάντα λειτούργησαν με τον σωστό προγραμματισμό και την απαιτούμενη οργάνωση. Κάτω από αυ-

τές όμως τις πρωτόγνωρες συνθήκες που βιώσαμε, αλλά και βιώνουμε, χάσαμε την επαφή με τους συμμαθητές μας και τους φίλους μας.

Πόσο παράξενο ήταν να γίνονται όλα από μια οθόνη υπολογιστή!

Η εικονική επικοινωνία η οποία δημιουργήθηκε εν μέσω καραντίνας, μας στέρησε την ανθρώπινη επικοινωνία. Όλα φάνταζαν απόμακρα.

Η καραντίνα ήταν ένα χρονικό διάστημα - τραύμα, για την ψυχολογία μας.

Τώρα όμως επιστρέψαμε στη σχολική πραγματικότητα, έστω και με υγειονομικούς περιορισμούς. Καθίσαμε πάλι στα θρανία μας. Ξαναβρήκαμε τους φίλους και τους καθηγητές μας.

Σηκώνουμε το χέρι μας, όχι το ηλεκτρονικό χεράκι, για να απαντήσουμε στις ερωτήσεις των καθηγητών μας.

Ευχή όλων μας είναι να μη χρειαστεί να ξαναπεράσουμε τις ίδιες δυσάρεστες καταστάσεις.

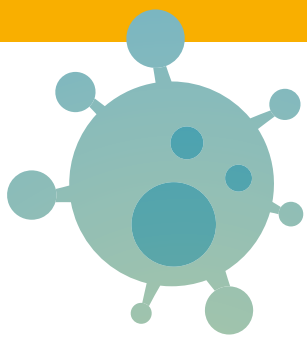
Επιστρέψαμε στο Σχολείο μας και αισιοδοξούμε για το μέλλον!

ΣΕ ΑΓΑΠΑΜΕ ΚΟΛΛΕΓΙΟ

Αγάπιος Αγγελίδης, α1

Μια ευκαιρία

Πανδημία μαθητές

➤ Αυτή την περίοδο ολόκληρη η υφήλιος μάχεται ενάντια σε έναν αόρατο εχθρό. Η κοινωνία θεωρεί πως αυτή η εποχή επηρεάζει μόνο αρνητικά τις ζωές μας και συγχρόνως επικεντρώνεται στα μειονεκτήματα αυτού του πρωτόγνωρου βιώματος. Όμως, εάν εκμεταλλευτούμε την κατάσταση αυτή και προσπαθήσουμε να την αποδεχτούμε, η καθημερινότητά μας θα μετατραπεί από ένα ασφυκτικό βάσανο σε ένα σημάδι ελπίδας, μια ευκαιρία. Έχουμε τη δυνατότητα να αλλάξουμε τη νοοτροπία μας και έτσι να ωφεληθούμε.

Έρευνες σημειώνουν πως η αντίληψή μας ως προς οποιαδήποτε πτυχή της ζωής διαμορφώνει και το μέλλον μας. Για παράδειγμα, εάν θεωρούμε πως η πανδημία είναι μια περίοδος γεμάτη ευκαιρίες άνθησης, θα διευρύνουμε τους ορίζοντές μας και θα κατορθώσουμε να προσθέσουμε μια νότα αισιοδοξίας και χαράς στην ψυχή μας. Ο εγκέφαλός μας θα προγραμματιστεί έτσι ώστε να εντοπίζουμε αμέσως τα θετικά και με αυτόν τον τρόπο οι σχέσεις μας με τον εαυτό μας, τους άλλους και γενικότερα το περιβάλλον μας θα βελτιωθούν ραγδαία. Επιπροσθέτως, θα μειωθεί το συνεχές άγχος που μας ταλανίζει και θα μπορούμε να απολαύσουμε τα δώρα που μας προσφέρει η ζωή. Η επικέντρωση στις ευκαιρίες οι οποίες προκύπτουν από μια άτυχη κατάσταση αποτελεί το απαραίτητο συστατικό της ευτυχίας και της ευζωίας.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση της πανδημίας υπάρχουν διάφοροι παράγοντες που μπορούμε να εκμεταλλευτούμε. Αρχικά, έχουμε τη δυνατότητα να περάσουμε ποιοτικό χρόνο με τις οικογενείες μας και να εκτιμήσουμε τα συγγενικά μας πρόσωπα, καθώς κατανοούμε σε βάθος τη βαρύτητα των οικογενειακών δεσμών. Επιπλέον, μπορούμε να ασχοληθούμε με διάφορες ενδιαφέρουσες δραστηριότητες και να καλλιεργήσουμε το πνεύμα μας μέσα από αυτές. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, μας επιτρέπεται να βελτιώσουμε την ακαδημαϊκή μας απόδοση, διότι έχουμε περισσότερο ελεύθερο χρόνο να ασχοληθούμε με τη σχολική μας μελέτη. Ακόμη, μέσα από αυτή την εμπειρία πρέπει να αισθανόμαστε ευγνωμοσύνη για αυτά που μας προσφέρονται απλόχερα στη ζωή και να κατανοήσουμε τα σημεία της καθημερινότητάς μας που πραγματικά έχουν αξία. Οι δύσκολες στιγμές θα μεταμορφωθούν σε μια εμπειρία από την οποία θα αντλήσουμε μαθήματα ζωής, εάν αλλάξουμε τη νοοτροπία μας.

Ας δούμε αυτή την περίοδο σαν μια ευκαιρία να αναπτυχθούμε ψυχικά και σωματικά, να βελτιωθούμε ως άνθρωποι, ως μαχόμενες ψυχές που δεν παύουν να αγωνίζονται. Δημιουργούμε τη ζωή μας από αυτά που έχουμε και όχι από αυτά που θα επιθυμούσαμε να έχουμε!

Μελίνα Ασημάκη, α1

➤ Μπορεί ο COVID-19 να μην είχε τόσο αρνητικές επιπτώσεις στις νεαρές ηλικίες σε σχέση με αυτές που είχε στους μεγάλους, θύματα όμως της πανδημίας είναι σε μεγάλο βαθμό τα παιδιά.

Με τα σχολεία κλειστά, επιβαρύνεται η διαδικασία μάθησης των παιδιών αλλά και η ψυχική τους υγεία, αφού το σχολείο δεν είναι μόνο εκπαίδευση. Είναι και ένα μέρος κοινωνικοποίησης, βελτίωσης της ψυχολογικής κατάστασης του παιδιού, αλλά και σε μερικές περιπτώσεις ένα καταφύγιο από ένα δυσχερές οικογενειακό περιβάλλον.

Σε αυτά πρέπει να προστεθεί η α π ο μ ό νωση που βιώνουν τα παιδιά μακριά από τους φίλους και τους συγγενείς τους, αλλά και η έλλειψη φυσικής δραστηριότητας με το κλείσιμο μέσα στο σπίτι και την κατάργηση όλων των αθλητικών αλλά και των μουσικών, των θεατρικών και άλλων δραστηριοτήτων.

Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί το άγχος που βιώνουν τα παιδιά βλέποντας τις δυσκολίες που περνάνε οι γονείς τους σε επαγγελματικό και οικογενειακό επίπεδο, καθώς η πανδημία έχει επηρεάσει αρνητικά το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού.

Και μπορεί όλοι να λένε ότι τα παιδιά είναι ευέλικτα και μπορούν να προσαρμόζονται σε κάθε κατάσταση, δεν παύει όμως η όλη αυτή ιστορία να είναι ένας παραλογισμός, αφού μαθαίνουν ότι το να βλέπουν τους φίλους τους ή τα αγαπημένα τους πρόσωπα όπως ο παππούς και η γιαγιά είναι επικίνδυνο!

Τάνια Ζάννου, α3

Ο Λοιμός της Αθήνας η Μύρτις και η πανδημία του κορωνοϊού

➔ Σύμφωνα με τον Θουκυδίδη, ο λοιμός, η νόσος που εξελίχθηκε σε επιδημία εμφανίστηκε στην Αθήνα το καλοκαίρι του 430 π.Χ. και διήρκησε μέχρι τα μέσα του 428 π.Χ. και ύστερα από μία μικρή ύφεση, επανεμφάνιστηκε στα τέλη του 427 π.Χ. έως τα τέλη του 426 π.Χ. Εκτιμάται ότι σχεδόν ένας στους τρεις πολίτες της Αθήνας απεβίωσε από την επιδημία, μεταξύ των οποίων ήταν και ο Περικλής, η γυναίκα του και τα παιδιά τους.

Η αιτία που προκάλεσε τον λοιμό της Αθήνας ήταν ένας από τους μεγαλύτερους γρίφους στην Ιστορία της Ιατρικής και τα μοναδικά στοιχεία σχετικά με τον γενεσιουργό παράγοντα του λοιμού περιγράφονται στις διηγήσεις του Θουκυδίδη. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι και ο Θουκυδίδης νόσησε από την επιδημία, αλλά επέζησε και περιέγραψε με σαφήνεια και με αρκετές λεπτομέρειες τα συμπτώματα και την πορεία εξέλιξης της νόσου. Παρ' όλα αυτά στις περιγραφές του πλανάται ένας έμμεσος υπαινιγμός ότι οι Σπαρτιάτες πιθανόν να έριξαν κάποιο δηλητήριο στα πηγάδια.

Σύμφωνα πάντα με τον Θουκυδίδη (Ιστορία 2, 47-54) σε μετάφραση Ελευθερίου Βενιζέλου:

«Η νόσος ήρχισε το πρώτον, ως λέγεται, από την νοτιώως της Αιγύπτου κειμένην Αιθιοπίαν, από όπου κατέβη έπειτα εις την Αίγυπτον και την Λιβύην και επεξετάθη εις το πλείστον μέρος της Περσικής αυτοκρατορίας. Εις δε την πόλιν των Αθηνών ενέσκηψεν αιφνιδίως και προσέβαλε κατά πρώτον τους κατοίκους του Πειραιώς, και διά τούτο ελέχθη από αυτούς ότι οι Πελοποννήσιοι είχαν υπήρχαν ακόμη εκεί. Αλλ' ύστερον έφθασε και εις την άνω πόλιν και από τότε ηύξησε μεγάλως η θνησιμότης. Καθείς δε, είτε ιατρός είτε άπειρος της ιατρικής, ημπορεί, αναλόγως της ατομικής του κρίσεως, να ομιλή περί της πιθανής προελεύσεώς της και περί των αιτίων, τα οποία νομίζει ικανά να επιφέρουν τοιαύτην διατάραξιν των υγιεινών συνθηκών.

Το βέβαιον είναι ότι η νόσος ήρχισεν ευθύς μετά την εισβολήν των Πελοποννησίων, και εις μεν την Πελοπόννησον δεν επεξετάθη, τουλάχιστον εις βαθμόν άξιον λόγου, αλλ' εθέρισε προ πάντων μεν τας Αθήνας, έπειτα δε και μερικούς πολυανθρωποτέρους συνοικισμούς.»

Κατά τον καταστροφικό και πολύνεκρο λοιμό των Αθηνών πέθανε και η Μύρτις. Πρόκειται για μία εντεκάχρονη κοπέλα από την αρχαία Αθήνα, τα σκελετικά υπολείμματα της οποίας ανακαλύφθηκαν σε μαζικό τάφο στον Κεραμεικό. Η Μύρτις ήταν το πρώτο άτομο η μορφή του οποίου αναπαραστάθηκε μετά από ανάλυση των οστών της. Στην Μύρτιδα επιλέχθηκε να δοθούν καστανά μάτια και μαλλιά.

Η Μύρτις δε θα μπορούσε ποτέ να φανταστεί ότι μετά από 2.500 περίπου χρόνια θα συμμετείχε στην παγκόσμια προσπάθεια για την καταπολέμηση της πανδημίας του κορωνοϊού, γνωστού και ως covid 19. Μέσα από μία ταινία animation στέλνει ένα ηχηρό μήνυμα ότι το πολυτιμότερο δώρο είναι η ζωή και οι αγαπημένοι μας άνθρωποι. **Ότι όλοι μαζί θα τους προστατεύσουμε και όλοι μαζί θα νικήσουμε!**

Ευάγγελος Αθανασίου, α1

Μετά από την καταιγίδα βγαίνει πάντα ο ήλιος!

Το φως του Ήλιου
πάντα εξαερίζει
τις σκοτεινές
δυνάμεις
του Κακού

➔ Μία μελωδία από τον Μαγικό Αυλό του Μότσαρτ, μία μελωδία που μας γεμίζει ποικίλες σκέψεις και πολλά συναισθήματα. Η ζωή είναι σαν μία ρόδα που γυρίζει με ατελείωτες εναλλαγές. Εκεί που όλα φαντάζουν μαύρα, απαισιόδοξα, κενά ξαφνικά μπορεί να αλλάξουν και το τοπίο να γίνει φωτεινό, χαρούμενο, αισιόδοξο και να χαραχτεί το χαμόγελο στο πρόσωπο και στην ψυχή μας.

Όπως στη φύση μετά από τη σφοδρή καταιγίδα βγαίνει το ουράνιο τόξο, ο λαμπερός ζεστός ήλιος, έτσι εκεί που αισθανόμαστε «μικροί», ανυπεράσπιστοι απέναντι στις δυσκολίες, έρχεται μία ώθηση, ένα μαγικό χέρι ως «από μηχανής Θεός». Να μας σπρώξει, να μας δώσει δύναμη και να μας πει να προχωρήσουμε μπροστά με αισιοδοξία και θάρρος.

Ξαφνικά θριαμβεύει το φως, νικά η ζωή και διαλύεται το σκοτάδι. Ξημερώνει μία νέα μέρα, η οποία έρχεται να μας ανταμείψει για τις δυσκολίες που περάσαμε, χαρίζοντάς μας όμορφες και ευτυχισμένες στιγμές. Δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε να εκτιμάμε αυτά που έχουμε και δυστυχώς τα εκτιμάμε μόνο, όταν τα χάνουμε. Όταν τα πράγματα που θεωρούμε δεδομένα ξαφνικά χαθούν μέσα στην καθημερινότητα, το άγχος και την πίεση και βυθιστούμε στο σκοτάδι, τότε μόνο καταλαβαίνουμε πως πρέπει να αισθανόμαστε τυχεροί και ευγνώμονες για ό,τι έχει χαριστεί στον καθένα από εμάς.

Γιατί πάντοτε πρέπει να ελπίζουμε, να μην τα παρατάμε, να μην το βάζουμε κάτω στις όποιες δυσκολίες και αναποδιές μάς παρουσιαστούν, γιατί για τον καθένα από εμάς τα καλύτερα έρχονται και η ελπίδα ποτέ δεν πεθαίνει.

Γιατί ο άνθρωπος είναι γεννημένος πολεμιστής, ελπίζει, φαντάζεται, δημιουργεί και κυρίως ονειρεύεται!

Γιατί η ζωή είναι ένα μαγικό ταξίδι σε άγνωστους κόσμους που κρύβει πολλές εκπλήξεις!

Έλια Ανδρικοπούλου, α1

Κλιματική αλλαγή, κλίμα και ιστορία:

Παρακολουθώντας τη συνέντευξη των κ. Κώστα Συνολάκη '75 και κ. Χρήστου Ζερεφού στην εκπομπή «Στα άκρα»

➔ Τον Φεβρουάριο του 2021 προβλήθηκε στην ΕΡΤ η συνέντευξη των Ακαδημαϊκών κ. Κώστα Συνολάκη '75 και κ. Χρήστου Ζερεφού στην εκπομπή «Στα άκρα» με τη Βίκυ Φλέσσα. Ο κύριος Κώστας Συνολάκης '75 είναι Διευθυντής/President του Κολλεγίου Αθηνών, Τακτικό Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, Καθηγητής Civil, Environmental and Aerospace Engineering, Viterbi School of Engineering, University of Southern California, Πρόεδρος της Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής για την Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής στην Ελλάδα. Ο κύριος Χρήστος Ζερεφός είναι Καθηγητής Φυσικής της Ατμόσφαιρας, Εθνικός Εκπρόσωπος της Ελλάδος στις παγκόσμιες διασκέψεις για την κλιματική αλλαγή και νυν Γενικός Γραμματέας της Ακαδημίας Αθηνών.

Το πρώτο μέρος της συνέντευξης είναι αφιερωμένο στην κλιματική αλλαγή η οποία, όπως μας επισημαίνουν, είναι 100% ανθρωπογενής και για την αντιμετώπισή της χρειάζεται συλλογική προσπάθεια βασισμένη στην επιστημονική γνώση και τον ορθολογισμό. Όπως χαρακτηριστικά λένε, υπάρχει ένα «**Tipping point**» – «**κομβικό σημείο**», που, αν ξεπεραστεί, η εξέλιξη είναι ανεξέλεγκτη.

Σχετικά με την κλιματική

Κλιματική αλλαγή και Covid-19

Το λιώσιμο των πάγων στη νότια Σιβηρία έφερε στην επιφάνεια παγωμένους – «υπερκατεψυγμένους» ιούς, μεταξύ αυτών και ο Covid-19, που απελευθερώθηκαν και μεταφέρθηκαν από τα ρεύματα αέρος και τα μεταναστευτικά πτηνά. ☹

αλλαγή τονίζουν πως, αν η ανθρωπότητα δε λάβει αμέσως μέτρα, θα βρεθεί αντιμέτωπη με ολέθριες συνέπειες. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα θα γίνονται όλο και συχνότερα. Η αύξηση της θερμοκρασίας της Γης προβλέπεται ότι προκαλεί αύξηση του όγκου της θάλασσας, λόγω της κυβικής διαστολής, με συνέπεια να ανεβεί η στάθμη της. Αν συμβεί αυτό, θα χαθούν οι παραλίες που αποτελούν ένα φυσικό προφυλακτήρα, η θάλασσα θα προχωρήσει στην ενδοχώρα και θα έχουμε πολύ μεγάλη διάβρωση και πλημμύρες. Τέλος, καθώς λιγοστεύουν οι πηγές πόσιμου νερού θα δημιουργηθούν πολύ μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα οικολογικών προσφύγων.

Το κόστος της κλιματικής αλλαγής για την Ελλάδα ανέρχεται στα **700 δις ευρώ**. Η **ζημιά στις αγροτικές καλλιέργειες** υπολογίζεται σε πάνω από

30 δις, ενώ ελλοχεύει ο κίνδυνος **καταστροφής των παραλιών** της Ελλάδας που είναι αμώδεις, με τεράστιες συνέπειες για τους παραθαλάσσιους οικισμούς και τον τουρισμό.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι η **θεωρία** τους για τη **σύνδεση της τρέχουσας πανδημίας Covid-19 με την κλιματική αλλαγή**. Πιο συγκεκριμένα, υποστηρίζουν πως το λιώσιμο των πάγων στη νότια Σιβηρία έφερε στην επιφάνεια παγωμένους – «υπερκατεψυγμένους» ιούς, μεταξύ αυτών και ο **Covid-19**, που απελευθερώθηκαν και μεταφέρθηκαν ως την Κίνα από τα ρεύματα αέρος και τα μεταναστευτικά πτηνά.

Ελπιδοφόρα είναι η **καινούρια ευρωπαϊκή νομοθεσία - ο ευρωπαϊκός κλιματικός νόμος** που θέτει τον στόχο να παραμείνει η Ευρώπη ουδέτερη όσον αφορά στις εκπομπές CO₂ ως το 2030. Επιπλέον επιβάλλεται να εφαρμόζονται σε κάθε χώρα οι πολεοδομικές διατάξεις και να λαμβάνονται από την πολιτεία τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα για την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών, όπως είναι η έκδοση χαρτών επικινδυνότητας ανάλογα με τα καιρικά φαινόμενα.

Οι ακαδημαϊκοί Κώστας Συνολάκης '75 και Χρήστος Ζερεφός με τη δημοσιογράφο Βίκυ Φλέσσα συνομιλούν για την κλιματική αλλαγή.

Το δεύτερο μέρος της συνέντευξης αναφέρεται στη **σύνδεση του κλίματος με την ιστορία**. Οι ομιλητές εξηγούν πως όλα τα ιστορικά φαινόμενα εξελίσσονται μέσα σε κάποιες κλιματολογικές συνθήκες. Η γνώση του καιρού και του κλίματος κάθε εποχής μπορεί να είναι καθοριστική για την εξέλιξη των ιστορικών γεγονότων. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η νίκη των Ελλήνων εναντίον των Περσών στη **ναυμαχία της Σαλαμίνας (480 π.χ.)**. Ο Θεμιστοκλής γνώριζε ότι στην περιοχή των στενών της Κυνόσουρας, όπου και έλαβε χώρα η ναυμαχία, υπάρχει ένα ιδιαίτερο φαινόμενο σύγκλισης των ανέμων, το οποίο και χρησιμοποίησε προς όφελος του ελληνικού στόλου.

Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στην επίδραση των ηφαιστειακών εκρήξεων, όπου εκλύονται τεράστια ποσά ενέργειας. Δημιουργούνται τσουνάμι, υδροσίφουνες και άλλα ακραία φαι-

νόμενα. Τα αέρια και η σκόνη που εκλύονται αιωρούνται στην ατμόσφαιρα για δυο με τρία χρόνια και αλλάζουν το κλίμα, δημιουργώντας ένα τοξικό «πέπλο» που δεν επιτρέπει στο ηλιακό φως να φτάσει στην επιφάνεια της Γης, με τραγικές συνέπειες για τις καλλιέργειες, την οικονομία και τις ανθρώπινες ζωές.

Ένα παράδειγμα από την αρχαιότητα είναι η **έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας και η καταστροφή του Μινωικού πολιτισμού**. Το κύμα από την έκρηξη της Σαντορίνης κατέστρεψε τα λιμάνια και τις αποθήκες της Κρήτης, όπως και την ίδια τη Σαντορίνη. Το εμπόριο και η οικονομία των Μινωιτών καταστράφηκε. Το τσουνάμι από την έκρηξη της Θήρας έφτασε ως την Αίγυπτο, προκαλώντας καταστροφές στη Μεσοποταμία και τη Βόρεια Αφρική.

Προχωρώντας στη νεότερη ιστορία, η έκρηξη του ηφαιστείου **Ταμπόρα** στην Ινδονησία

“

Κλίμα και ιστορία

Η έκρηξη του ηφαιστείου Ταμπόρα στην Ινδονησία (1815) αλλά και άλλων ηφαιστειακών εκρήξεων τη δεκαετία 1810 -1820 οδήγησαν στην ήττα του Ναπολέοντα στο Βατερλό και προκάλεσαν σοβαρές επιστημονικές κρίσεις στους λαούς της Ευρώπης. ”

(1815) προκάλεσε τόσες βροχές και καταιγίδες, ώστε το 1816 ονομάστηκε το «έτος χωρίς καλοκαίρι». Οι συνέπειες του Ταμπόρα αλλά και άλλων ηφαιστειακών εκρήξεων τη δεκαετία 1810 -1820 οδήγησαν στην ήττα του Ναπολέοντα στο Βατερλό και προκάλεσαν σοβαρές επιστημονικές κρίσεις στους λαούς της Ευρώπης. Η πίεση από την πείνα, που προστέθηκε στα δεινά της σκλαβιάς, επιτάχυνε τις εξελίξεις που οδήγησαν στην **Επανάσταση του 1821**.

Οι σύγχρονες κοινωνίες χάρη στην επιστήμη και την τεχνολογία μπορούν να προβλέψουν και να αντιμετωπίσουν τις κλιματικές μεταβολές. Ωστόσο είναι σαφές πως δεν επιτρέπεται να εφησυχάσουμε. Η ανθρωπότητα επιβάλλεται να επενδύσει στην πρόληψη και τον έλεγχο της κλιματικής αλλαγής, ώστε να διασφαλίσουμε στο μέλλον την προστασία του πλανήτη μας.

Αλέξανδρος Λιανάς, β4

11-12 Φεβρουαρίου

Διάλογος ή Σύγκρουση Πολιτισμών;

Η Συμμετοχή του Γυμνασίου Κ.Α.

Στις 11-12 Φεβρουαρίου 2021 πραγματοποιήθηκε το Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο με θέμα «Διάλογος ή σύγκρουση πολιτισμών: Με αφορμή το ορόσημο των 2.500 χρόνων από τη μάχη του Μαραθώνα και τη ναυμαχία της Σαλαμίνας». Το Συνέδριο οργανώθηκε από το Γυμνάσιο και Γενικό Λύκειο των Κολλεγίων Αθηνών και Ψυχικού σε συνεργασία με το Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη και διεξήχθη υπό την αιγίδα της Α.Ε. της Προέδρου της Δημοκρατίας, Αικατερίνης Σακελλαροπούλου.

Συνολικά έλαβαν μέρος 1.732 μαθητές και εκπαιδευτικοί από Γυμνάσια και Λύκεια της ηπειρωτικής και νησιωτικής Ελλάδας, της Γερμανίας, των Ηνωμένων Πολιτειών, της Κύπρου, της Μεγάλης Βρετανίας και της Τουρκίας.

Εξαιτίας της πανδημίας το Συνέδριο πραγματοποιήθηκε εξ ολοκλήρου διαδικτυακά και, παρά τις πρωτόγνωρες και προκλητικές συνθήκες διεξαγωγής, στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία. Συμμετείχαν 1.732 μαθητές και εκπαιδευτικοί από 42 σχολεία της Ελλάδας και του εξωτερικού και τη μετάδοση του Συνεδρίου παρακολούθησαν απευθείας 2.692 πρόσωπα. Με τη βοήθεια της τεχνολογίας οι εκπαιδευτικές δυνατότητες των συμμετεχόντων διευρύνθηκαν, οι ευκαιρίες επιστημονικής συνεύρεσης στη μαθητική κοινότητα αυξήθηκαν και αποδείχτηκε ότι η ανάγκη πνευματικής δημιουργίας και ανέλιξης υπερνικά φαινομενικές δυσκολίες και αντιξοότητες.

Το θέμα του Συνεδρίου προσέφερε τη δυνατότητα πολύπλευρων προσεγγίσεων, αναλύσεων και προβληματισμών. Μέσα από τις εισηγήσεις, οι συμμετέχοντες μπόρεσαν να αναστο-

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων

«Διάλογος ή σύγκρουση πολιτισμών;
Με αφορμή το ορόσημο των 2.500 χρόνων
από τη Μάχη των Θερμοπυλών
και τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας»

11-12 Φεβρουαρίου 2021

Αθηνά 4, μαθήματα 102

Το Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο εντάσσεται στις εκδηλώσεις για το Επετειοκό Έτος «Θερμοπύλες-Σαλαμίνα 2020», που τελεί υπό την αιγίδα της Α.Ε. της Προέδρου της Δημοκρατίας Κατερίνης Σακελλαροπούλου.

Το συνέδριο θα διεξαχθεί διαδικτυακά.

<https://www.athenscollege.edu.gr/synedria/thermopylesalamina> - email: lstrountza@athenscollege.edu.gr

χαστούν πάνω στη σημασία των ιστορικών γεγονότων, διαπιστώνοντας την ανάγκη διαλόγου μεταξύ των πολιτισμών και τον σημαντικό ρόλο των νέων στην ειρηνική συνύπαρξη των κοινωνιών. Ειδικότερα, το Γυμνάσιο του Κολλεγίου Αθηνών διαμόρφωσε την εισηγησή του γύρω από το θέμα «**Πολιτισμικές συγκλίσεις και αποκλίσεις στις δύο πλευρές του Αιγαίου. Από την αρχαία ιστοριογραφία στη σύγχρονη εφηβική λογοτεχνία: χτίζουμε ή κόβουμε γέφυρες;**». Στόχος ήταν να καταδειχθούν, με επιλεγμένες αναφορές από τον «πατέρα της ιστορίας», τον Ηρόδοτο και από το μυθιστόρημα της Έλσας Χίου «Η νενέ η Συμυρνιά» τα πολιτισμικά στοιχεία που ενώνουν και τα πολιτισμικά στοιχεία που διαχωρίζουν ανατολή και δύση με επίκεντρο την Μ. Ασία/ Ιωνία, η οποία είναι ο κοινός χώρος ιστορικών ή/ και μυθιστορηματικών εξελίξεων και στα δύο κείμενα.

Το Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο «Διάλογος ή σύγκρουση πολιτισμών; Με αφορμή το ορόσημο των 2.500 χρόνων από τη Μάχη των Θερμοπυλών και τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας» οργανώθηκε διαδικτυακά από το Κολλέγιο Αθηνών σε συνεργασία με το «Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη»

Στο πρώτο μέρος της εισήγησής μας αξιοποιήσαμε τις νουβέλες από την ιστορία του Ηροδότου και μελετήσαμε τα στοιχεία που αναπάντεχα ενώνουν, αλλά και αυτά που δικαιολογημένα χωρίζουν τους δύο κόσμους, Έλληνες και Βαρβάρους, οδηγώντας τους σε μακροχρόνια και δραματική σύγκρουση. Στον διάλογο Κροίσου-Σόλωνα αναδείξαμε ότι η αίσθηση του Μέτρου, η επίγνωση του ευμετάβλητου της ζωής και κυρίως ο σεβασμός της αυτονομίας του ανθρώπου, αντιτάσσονται στην πολυτέλεια, την ύβρη και τον ανατολικό δεσποτισμό. Στον διάλογο Ξέρξη-Δημάρατου επισημάναμε ότι η αρετή που κατακτάται με τη σοφία και τον σεβασμό στον Νόμο, όπως στην Αρχαία Ελλάδα, είναι πολύ πιο ουσιαστική και αποτελεσματική, από εκείνη που βασίζεται στον φόβο της τιμωρίας και στην τυφλή υπακοή στον μονάρχη, όπως συνέβαινε στους Πέρσες. Από την άλλη πλευρά, στη συζήτηση για το ιδανικότερο πολίτευμα μεταξύ τριών Περσών ευγενών, διακρίναμε ότι και για τους δύο λαούς είναι εξαιρετικά σημαντική η ελευθερία: από εξωτερικούς δυνάστες και για τους δύο, ενώ για τους Έλληνες και από εσωτερικούς δυνάστες. Οι τρεις Πέρσες συζητούν με επιχειρήματα και σοφιστική συλλογιστική, και στις απόψεις τους διακρίνουμε «εν σπέρματι» τα επιχειρήματα που χρησιμοποιήθηκαν από την πολιτική σκέψη της κλασ-

Μαθητές που συμμετείχαν:

*Μ. Αλεξανδράτου,
Α. Βουρεξάκης,
Α. Κύρκου,
Γ. Μπακούλας,
Χ. Μούρτζινος,
Ε. Πανουργιά,
Χ. Σικιαρίδη,
Γ. Χρήστου.*

Υπεύθυνες καθηγήτριες:

*Ε. Γερονικολού,
Λ. Ζήση*

σικής Ελλάδας για την ταξινόμηση των πολιτευμάτων. Η Ισονομία και η Δημοκρατία προκρίνονται και από τους δύο λαούς ως το ιδανικότερο πολίτευμα.

Στο δεύτερο μέρος της εισήγησής μας, κάνοντας ένα άλμα στο χρόνο αλλά κρατώντας τον άξονα του χώρου σταθερό, συντροφεύσαμε τον Αργύρη, τον έφηβο πρωταγωνιστή του μυθιστορήματος της Έλσας Χίου «*Η νενέ η Σμυρνιά*» σε ένα ταξίδι μνήμης και γνώσης, με αφετηρία τη Σάμο και προορισμό τη γενέτειρα της προγιαγιάς του, στη Μικρασία. Αναγνωρίσαμε στις δύο πλευρές του Αιγαίου πολιτισμικά σύμβολα, που απλώνονται στους αιώνες, συμπυκνώνοντας την ιστορική μνήμη, αποτυπώνοντας τα συναισθήματα των λαών και λειτουργώντας ως στοιχεία είτε σύγκλισης είτε απόκλισης. Συνειδητοποιήσαμε τον καθοριστικό ρόλο της παιδείας, των πολιτικών επιλογών και του ισότιμου και ουσιαστικού διαλόγου ως προϋποθέσεων για την αναγνώριση της αξίας του πολιτιστικού «ίχνους» ενός τόπου και τον σεβασμό και την αποδοχή των διαφορετικών πολιτισμικών ταυτοτήτων. Και, όπως και ο ήρωας του βιβλίου, καταλήξαμε να στείλουμε το αισιόδοξο μήνυμα, να μπορέσουν οι νέοι να φέρουν την αλλαγή με «έναν καινούριο στρατό, τον στρατό της φιλίας και της αγάπης».

Η συμμετοχή μας στο Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο υπήρξε μια μοναδική μαθησιακή και εκπαιδευτική εμπειρία, καθώς με την καθοδήγηση των καθηγητριών μας, εξοικειωθήκαμε με την οργάνωση μιας επιστημονικής συνάντησης, κατευθύναμε τη δημιουργική γραφή μας στο γενικότερο πλαίσιο της εισήγησης και της θεματολογίας του Συνεδρίου και συνεργαστήκαμε δημιουργικά προκειμένου να επιτύχουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Αναντίρρητα, θα θυμόμαστε πάντα την πρώτη συμμετοχή μας σε ένα Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο!

Α. Βουρεξάκης, Α. Κύρκου, Ε. Πανουργιά

2 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση

Ο Κολοκοτρώνης αναστοχάζεται διακόσια χρόνια μετά...

➔ ΟΤΑΝ ΚΟΙΤΑΖΩ από ψηλά, μοιάζει ο κόσμος ζωγραφιά... Τι όμορφο που είναι να παρατηρείς τον κόσμο! Πόσο άχαρο είναι, όμως, να μην μπορείς να παρεμβαίνεις! Τα όπλα μου καταντήσανε άσφαιρα. Εγώ το χρέος μου το έκαμα...είναι σειρά σας τώρα...

Εμείς, καλοί, καλοί πολεμήσαμε με νύχια και με δόντια για την ανεξαρτησία μας. Θυσιάσαμε τη ζωή μας. Χαρίσαμε στον λαό την ταυτότητά του. Και τώρα ως άορατος παρατηρητής αναρωτιέμαι: Άξιζε ο αγώνας και η θυσία μας; Άξιζαν τόσο θάνατοι;

Μέσ' απ' το φινιστρίνι της Ιστορίας παρατηρώ τη διαδρομή δύο αιώνων: Από λαός φτωχός που γύρευε μια σπιθαμή γης για να την πει πατρίδα στεκόμαστε σήμερα ισότιμα δίπλα σε μεγάλες χώρες. Απολαμβάνουμε σχετικά υψηλό επίπεδο ζωής, συγκριτικά με πολλές χώρες του πλανήτη. Από χώρα αναλφάβητων γίναμε η χώρα με τους περισσότερους πτυχιούχους πανεπιστημίων που υποτιμούν τη μητέρα γη. Από χώρα ταλαιπωρημένη και στερημένη υποδομών αποκτήσαμε αξιοζήλευτες υποδομές και έχουμε γίνει πόλος ανά-

“

Μέσ' απ' το φινιστρίνι της Ιστορίας παρατηρώ τη διαδρομή δύο αιώνων: Από λαός φτωχός που γύρευε μια σπιθαμή γης για να την πει πατρίδα στεκόμαστε σήμερα ισότιμα δίπλα σε μεγάλες χώρες.

πτυξης. Θα μπορούσαμε με περισσότερο μέτρο, σωφροσύνη και περιορισμό της διχόνοιας να βρισκόμαστε σε πολύ καλύτερη θέση. Δεν αφήσαμε άξιους ηγέτες να μας καθοδηγήσουν. Δολοφονήσαμε τον αξιότερο όλων, Ιωάννη Καποδίστρια. Παρασυρθήκαμε από λαοπλάνους. Πολλά λάθη, αλλά και πολλά «αν» της Ιστορίας. Τι θα γινόταν, «αν» το ένα, «αν» το άλλο... Έχει νόημα να αναρωτιόμαστε; Η Ιστορία δεν πλάστηκε με τα «αν»... Η Ιστορία γράφεται με αληθινά γεγονότα.

ΑΣ ΠΑΡΟΥΜΕ, ΟΜΩΣ, τα πράγματα από την αρχή.

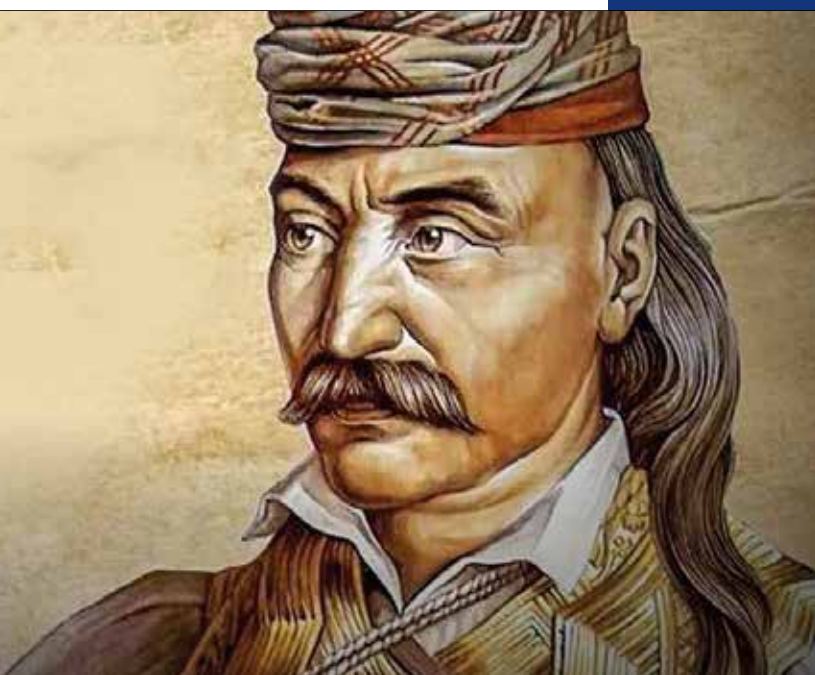
Τι παραδώσαμε και τι εισπράττουμε;

Πολεμήσαμε για υψηλά ιδανικά, απόλυτες αλήθειες. Διχαστήκαμε, όμως, όσο πολεμούσαμε. Χάσαμε πολύτιμο χρόνο. Προσωπικά ο ίδιος δεν μπορούσα να διανοηθώ ότι εμείς που αγωνιστήκαμε θα παραγκωνιζόμασταν πολιτικά-διοικητικά. Εμείς θαρούσαμε τότε ότι μας άξιζε να έχουμε τη διοίκηση της χώρας. Όχι άλλοι... άγευστοι των όπλων... Είχαμε, όμως, τη γνώση να διοικήσουμε; Ήμασταν ικανοί να διαπραγματευτούμε τα σύνορά μας; Μόνον να πολεμούσαμε ξέραμε. Εγώ ήμουν ολιγογράμματος. Ήξερα να διαβάζω λίγο, αλλά όχι να γράφω. Για αυτό και ανέλαβε ο δικαστής μου, Γεώργιος Τερτσέτης, να συντάξει τα απομνημονεύματά μου. Εκ των υστέρων δεν ξέρω αν θα 'μουνα καλός στη διοίκηση. Αγνοούσα τη γλώσσα της διπλωματίας και των διαπραγματευσεων. Μιλούσα μόνο τη γλώσσα των όπλων.

ΞΕΚΙΝΗΣΑΜΕ ΜΕ ΤΑ ΟΠΛΑ, αλλά τα όπλα δεν ήταν αρκετά. Μετά από εμάς ανέλαβαν άλλοι. Ανοίξαμε τον δρόμο για την ελευθερία και την ανεξαρτησία, αλλά δεν τα καταφέραμε μόνοι μας. Το ελληνικό ζήτημα ανέλαβαν να επιλύσουν οι Μεγάλες Δυνάμεις. Χωρίς τους ξένους δε θα πετυχαίναμε. Πιο σωστά: χωρίς τον ανταγωνισμό των Μεγάλων Δυνάμεων. Οι Άγγλοι ήθελαν να φανούν ανώτεροι και μας έδωσαν κάτι πα-

Τιμώντας τους Ήρωες του 1821

ραπάνω από αυτό που κανόνισαν οι Ρώσοι και οι Γάλλοι για μας. Για να φανούν ισχυρότεροι μας εγγυήθηκαν την ανεξαρτησία μας και όχι απλώς την αυτονομία μας. Και πόσο ειρωνικό είναι εκ μέρους μας να τρέφουμε τόσο έντονα αισθήματα απέναντι στους ξένους, να αγνοούμε την προσφορά τους, να τους μισούμε, να τους θεωρούμε δυνάστες κατακτητές... Γιατί λησμονούμε τόσο σημαντικά γεγονότα;

Τι κάναμε, όμως, και, ενώ είχαμε τόσους Φιλέλληνες, να μας αποθεώνουν, καταντήσαμε τόσο μισητός λαός στην Ευρώπη; Τόσος κόσμος από το εξωτερικό ήλθε να πολεμήσει για χάρη μας. Είχαν καταγραφεί 940 Φιλέλληνες να πολεμήσουν και σκοτώθηκαν στον αγώνα οι 313 από αυτούς. Πέραν των 940 ήλθαν και άλλοι, σκοτώθηκαν και δεν τους γνωρίζουμε καν. Οι περισσότεροι καταγεγραμμένοι ήταν Γερμανοί, μετά Γάλλοι, Ιταλοί, Άγγλοι, Ελβετοί, Πολωνοί, Ολλανδοί, Βέλγοι, Ούγγροι, Σουηδοί, Δανοί, Ισπανοί, Αμερικανοί και άλλοι. Μου φαινόταν αδιανόητο ότι ταξίδεψαν κάποιοι από την Αμερική –την άλλη άκρη του κόσμου– να σταθούν στο πλάι μας. Εμείς όλους τους λέγαμε συλλήβδην Γερμανούς, δεν τους ξεχωρίζαμε. Ρώσοι δεν ήλθαν, αν και λατρεύουμε το «ξανθό γένος». Όμως ήταν σε πόλεμο με την Οθωμανική Αυτοκρατορία και βοηθούσαν τους Έλληνες πολεμώντας τους Οθωμανούς. Εκείνοι...πολεμούσαν... Ήταν κι αυτός ένα τρόπος για να μας βοηθούν.

ΟΙ ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ ήλθαν με δάκρυα συγκίνησης και όσοι επέζησαν έφυγαν με δάκρυα απογοήτευσης. Αντί να αντικρύσουν τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη είδαν αγροίκους να πολεμάνε και να σφάζονται μεταξύ τους. Το πρώτο πλήγμα ήταν η κατάληψη της Τρίπολης. Φταίγαμε και εμείς. Κάναμε φρικτά πράγματα! Οι Φιλέλληνες έγραψαν πολύ αρνητικά σχόλια με το που επέστρεψαν στην πατρίδα τους. Μας έσωσε κυριολεκτικά η σφαγή της Χίου 1822 και ο φιλελληνισμός ξανάνθισε. Ο εμφύλιος πόλεμος μετά το 1823 απογοήτευσε για άλλη μια φορά τους Φιλέλληνες. Δεν ήθελαν να αναμιχθούν σε εσωτερικό πόλεμο των Ελλήνων. Και πάλι μας βοή-

“ Το Μεσολόγγι ήταν εν τέλει η μεγαλύτερη ήττα μας και συνάμα η μεγαλύτερη νίκη μας. Έθρεψε όλες τις συγκινήσεις των Φιλελλήνων και άρχισε πάλι να αναγεννάται το ενδιαφέρον για το ελληνικό ζήτημα.

θησε η πτώση του Μεσολογγίου το 1826, το οποίο έγινε γνωστό έναν χρόνο πριν από τον θάνατο του Λόρδου Βύρωνα. Το Μεσολόγγι ήταν εν τέλει η μεγαλύτερη ήττα μας και συνάμα η μεγαλύτερη νίκη μας. Έθρεψε όλες τις συγκινήσεις των Φιλελλήνων και άρχισε πάλι να αναγεννάται το ενδιαφέρον για το ελληνικό ζήτημα. Τι ωραία που στον άπειρο χρόνο της παρατήρησής μου ακούω τις όπερες που δημιουργήθηκαν για να τιμήσουν την πολιορκία του Μεσολογγίου. Θαυμάζω όσα ειπώθηκαν, όσα γράφτηκαν... Ποιήματα, θεατρικά έργα, έργα τέχνης τόσες και τόσες δημιουργίες του παγκόσμιου πολιτισμού γέννησε η Έξοδος των Μεσολογγιτών ...

ΠΟΥ ΠΗΓΕ αυτός ο θαυμασμός για την Ελλάδα, την κοιτίδα του πολιτισμού; Πώς κάποιοι σήμερα εκφράζονται υποτιμητικά για τον λαό μας; Φταίει ο ιστορικός Φαλμεράυερ που προσπάθησε με την έρευνά του να αποδομήσει τους Νεοέλληνες ισχυριζόμενος ότι δεν κατάγονται από τους Αρχαίους Έλληνες; Έγραψε ότι προέρχονται από Σλάβους που εισέβαλαν στην Ελλάδα κατά την περίοδο του Μεσαίωνα και Αλβανούς που εξαπλώθηκαν κατά τον ύστερο Μεσαίωνα και τους νεότερους

χρόνους. Ο δικός μας μέγας Ιστορικός, Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος, αλλά και πολύ πρόσφατη γενετική μελέτη κατάφεραν να τον ανατρέψουν, αλλά η ζημιά είχε ήδη επέλθει. Οι Γερμανοί έψαχναν πια να μας θαυμάζουν. Για την ακρίβεια μας μίσησαν και προκλήθηκαν ανθελληνικά αισθήματα. Ήταν, όμως, μόνο αυτό; Ας είμαστε ειλικρινείς. Είμαστε ένας λαός ευλογημένος και καταραμένος μαζί. Καμαρώνουμε για τους προγόνους μας, μα... δεν δημιουργούμε νέον πολιτισμό. Για την ακρίβεια δεν δημιουργούμε τον πολιτισμό που μας αρμόζει. Προκόβουν κατά κύριο λόγο όσοι φεύγουν στο πειθαρχημένο εξωτερικό. Ναι, αυτό μας λείπει: η πειθαρχία. Έχουμε επινοητικότητα, αλλά μόνη της δεν αρκεί. Πολύ περισσότερο, όταν διχαζόμαστε μεταξύ μας και δε γνωρίζουμε το ομαδικό πνεύμα.

ΠΟΛΕΜΟΥΣΑΜΕ ΑΤΑΚΤΑ σε μπουλούκια. Ο οργανωμένος στρατός ήταν άγνωστη λέξη. Πολλοί από εμάς πήγαιναν και με τους Τούρκους. Μία με τους Έλληνες, μια με τους Τούρκους, τα λεγόμενα καπάκια, σκέτη τρέλα. Τρέλα όμως ήταν και η δική μας επανάσταση. Αν δεν ήμασταν τρελοί δεν θα επαναστατούσαμε. Άνθρωποι της λογικής, όπως ο Αδαμάντιος Κοραής και ο Ιωάννης Καποδίστριας, θεωρούσαν ότι πάμε να αυτοπυρποληθούμε. Η λογική δεν ήταν με το μέρος μας. Η λογική υπαγόρευε τη διπλωματική επίλυση του ζητήματός μας. Άραγε, αν αναλάμβανε μόνο η διπλωματία θα ήταν διαφορετικά τα πράγματα; Εμείς είχαμε μέσα μας πάθος για λευτεριά και πίστη στον δίκαιο αγώνα μας. Αν δεν ξεκινούσαμε δεν θα μας έπαιρνε κανείς στα σοβαρά. Κάναμε την αρχή, αλλά αμέσως στρέψαμε και το βλέμμα των Μεγάλων πάνω μας. Γι' αυτό και γιορτάζουμε την έναρξη της επανάστασης, η οποία ομολογουμένως δεν ήταν στις 25 Μαρτίου. Συμβολικά θέλαμε να

ενώσουμε τη φωνή μας με την Παναγία. Εσκεμμένα ταυτίστηκε με τον Ευαγγελισμό. Η επανάσταση ξεκίνησε νωρίτερα ήδη από τις 14 Μαρτίου στα Καλάβρυτα με τη δολοφονία Οθωμανών φοροεισπρακτόρων και, λίγο αργότερα, στην Πάτρα και την Καλαμάτα. Γιορτάζουμε την έναρξη και όχι τη δημιουργία ανεξάρτητου κράτους στις 3 Φεβρουαρίου του 1830, γιατί για μας αυτό ήταν η αφορμή μιας μεγάλης διαδρομής. Θέλαμε να ταυτιστεί η Επανάσταση με τη Χριστιανοσύνη, να φανερωθεί η μεγάλη συμβολή της Ορθοδοξίας στη διαμόρφωση του ελληνικού έθνους. Και ορθώς, γιατί κανείς δεν μπορεί να παραγκωνίσει τον ρόλο της Εκκλησίας μας στον αγώνα μας. Η πίστη μας μας ένωσε και μας έδωσε δύναμη να αντεπεξέλθουμε σε τόσα δεινά. Είπαμε πρώτα υπέρ Πίστεως και έπειτα υπέρ Πατρίδος.

ΚΙ ΑΣ ΔΙΔΑΧΤΗΚΑΝ τόσες και τόσες γενιές τα κρυφά σχολεία και την Αγία Λαύρα, εσείς οι σπουδαγμένοι βρήκατε ότι δεν υπήρξε κρυφό σχολείο μέχρι και τη δεκαετία του 1820. Τα σχολεία δεν ήταν κρυφά ή παράνομα. Η Οθωμανική Αυτοκρατορία δεν ασχολήθηκε με τα θέματα της γλώσσας παρά μόνο με τα ζητήματα της θρησκείας, αφού είχε μια θεοκρατική διοίκηση και διοικούσε με βάση το Ισλάμ. Αντιθέτως, ο Ελληνισμός είχε παρουσιάσει περί τα είκοσι σχολεία υψηλού επιπέδου, καλά εξοπλισμένα, με αίθουσες φυσικής, χημείας και βιβλιοθήκες, σε περιοχές της σημερινής ελληνικής επικράτειας, της Μ. Ασίας, της Κωνσταντινούπολης, της Βλαχίας και της Μολδαβίας. Γιατί τα Ελληνόπουλα έπρεπε να μεγαλώσουν με τον μύθο του κρυφού σχολείου ποτέ δεν το κατάλαβα. Πολλά ακόμα δεν κατάλαβα, αλλά δικαιότερος κριτής όλων μας είναι ο «πανδαμάτωρ χρόνος». Αυτός εν τέλει θα μας κρίνει και αυτός μας αξιολογεί τώρα διακόσια χρόνια μετά.

“

Να σας πω πως η Ιστορία κύκλους κάνει... Για αυτό και τη μαθαίνουμε, για να μην επαναλαμβάνουμε τα λάθη του παρελθόντος!

ΑΞΙΖΕ Η ΤΡΕΛΑ ΜΑΣ ΤΟΝ ΚΟΠΟ; Ναι, άξιζε, αλλά δεν ήταν αυτό που περιμέναμε... Τα πράγματα δεν εξελίχθηκαν όπως θα θέλαμε σε όλους τους τομείς. Αντικρύζω έναν λαό σε αμηχανία. Πόσο θα 'θελα να μπορώ να επέμβω... Να σας πω πως η Ιστορία κύκλους κάνει... Για αυτό και τη μαθαίνουμε, για να μην επαναλαμβάνουμε τα λάθη του παρελθόντος! Να σταθώ και να νουθετήσω τα νέα παιδιά... Βλέπω τα παιδιά αποχαυνωμένα από τα ηλεκτρονικά παιχνίδια. Σηκωθείτε, μωρέ, όρθιοι! Πιάστε την Ελλάδα στα χέρια σας και σηκώστε την ψηλά! Ενωθείτε όλες οι δυνάμεις για να βγείτε από την κρίση! Σταματήστε να κάνετε τα λάθη που κάναμε και εμείς! Μη διχάζεστε! Μην απογοητεύεστε με το παραμικρό, εμείς είχαμε κατακτητή και δεν τα βάλαμε κάτω. Δε βλέπω να φλέγεται το αίμα σας... Πού είναι το ελληνικό πάθος; Πού πήγε το φιλότιμο; Εκμεταλλευτείτε την ευλογημένη γη μας, μην την υποτιμάτε. Μην επιτρέπετε δυσμενή σχόλια σε βάρος μας και προπάντων μη δίνετε καμία λαβή για αυτά. Σηκωθείτε στα πόδια σας και επαναστατήστε. Επαναστατήστε εναντίον του κακού, δειλού και σκοτεινού εαυτού σας! Ο μοναδικός σας εχθρός είναι ο ίδιος σας ο εαυτός. Νικήστε τον και μεγαλοουργήστε!

Έρρωσθε!

Γιώργος Κουτνιατζής, γ4

2 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση

Διακόσια χρόνια αργότερα...

«Η έλλειψη του μυθώδους από τη διήγησή μου, ίσως την κάνει λιγότερο ευχάριστη. Αλλά θα είμαι ικανοποιημένος αν το έργο μου κριθεί ωφέλιμο από όσους θελήσουν να έχουν ακριβή γνώση των γεγονότων που συνέβησαν και εκείνων που θα συμβούν στο μέλλον, τα οποία, από την πλευρά της ανθρώπινης φύσης, θα είναι όμοια ή παραπλήσια, γράφει ο Θουκυδίδης στην Ιστορία του [1.22.4].

➔ Μια πρόταση που περικλείει το νόημα και τη σπουδαιότητα της μελέτης της Ιστορίας, μια πρόταση – γνώμονας για τη θεώρηση κάθε περιόδου της ελληνικής Ιστορίας και καταφανώς και της Ελληνικής Επανάστασης, καθώς και την εξέλιξη του ελληνικού κράτους.

Πολλοί από εμάς έχουμε την τύχη να απολαμβάνουμε τις γιαγιάδες και τους παππούδες μας να διηγούνται μεγάλο τμήμα της Ιστορίας του σύγχρονου ελληνικού κράτους, οι οποίοι με τη σειρά τους είτε έζησαν είτε άκουσαν τη βιωματική αυτή σύνδεση των γεγονότων. Ακούγοντάς τους, συναισθανόμαστε πως δεν απέχουμε και τόσο από τα σπουδαία αυτά ορόσημα της Ιστορίας μας, όπως η Ελληνική Επανάσταση.

Κατά τη φετινή αυτή εθνική επέτειο, αποτίνουμε φόρο τιμής στα διακόσια χρόνια μιας πολυπαθούς πορείας, από την οποία μπορούμε να συναγάγουμε πολύ χρήσιμα συμπεράσματα τόσο για την πρόοδο που έχουμε χαράξει όσο και για τις κινήσεις μας για τα επόμενα χρόνια. Η πορεία αυτή αποτελεί μια σκυταλοδρομία νικών και ηττών, τις οποίες είναι ανάγκη να αξιολογήσουμε αντικειμενικά, για να αναγνωρίσουμε την πραγματική μας ταυτότητα χωρίς ιδεολογικές αγκυλώσεις.

Ξεκινώντας από τη Μεγάλη Ιδέα και καταλήγοντας στη Μικρασιατική Καταστροφή, οι Έλληνες μάθαμε ότι ο πατριωτισμός, για να είναι εθνικά και δημοκρατικά επωφέλης, πρέπει να είναι συμφιλιωμένος με την αλήθεια. Ο Ελληνοτουρκικός Πόλεμος του 1897, ο Εθνικός Διχασμός του 1917 και ο ξεριζωμός του Ελληνισμού της Ιωνίας το 1922 κατέδειξαν ότι το Έθνος πρέπει

να εγκαταλείψει την υπεραπλουστευτική και βολική στάση της αποποίησης των ευθυνών του.

Κρίνοντας αντικειμενικά, παρ' όλες τις δυσκολίες που έχουμε αντιμετωπίσει, η Ελλάδα είναι αδιαμφισβήτητα ένα σημαντικό κομμάτι του δυτικού κόσμου, με το ελληνικό πνεύμα να αποτελεί πυλώνα της Ευρώπης. Από την άλλη πλευρά, η Ελλάδα διαμόρφωσε την ταυτότητά της, βρισκόμενη στο σταυροδρόμι δύο εντελώς διαφο-

ρετικών κόσμων, της Ανατολής και της Δύσης.

Σήμερα η Ελλάδα αντιμετωπίζει καιρία και περίπλοκα ζητήματα. Ως εκ τούτου, ο αναστοχασμός είναι απαραίτητος, ώστε να μην επαναλάβουμε τα σφάλματα του παρελθόντος. Είναι χρέος μας, λοιπόν, απέναντι στους προγόνους μας αλλά και τον ίδιο μας τον εαυτό, να αντιληφθούμε τις αστοχίες μας, καθώς και τις συνέπειες, τις οποίες αυτές συνεπάγονται, απορρίπτοντας ανακριβείς ερμηνείες και βολικές δικαιολογίες.

Βρισκόμενοι στην εποχή μιας ακόμα τεχνολογικής επανάστασης, καθώς και μιας τεράστιας αναδιοργάνωσης σε μια νέα, άγνωστη κανονικότητα, θα πρέπει να διαμορφώσουμε - αναστοχαζόμενοι το παρελθόν – ένα εθνικό σχέδιο, βασισμένο σε γενρά θεμέλια.

Με αυτόν τον τρόπο, θα μπορούσαμε να ξαναπιάσουμε το νήμα της Ιστορίας του Θουκυδίδη από εκεί που το αφήσαμε: «*Εγγραψα την Ιστορία μου για να μείνει αιώνιο κτήμα των ανθρώπων και όχι σαν έργο επίκαιρου διαγωνισμού για ένα πρόσκαιρο ακροατήριο.*»

Άγγελος Γκορίτσας, α2

Από το αρχείο στο σχολείο: Από τους Φιλέλληνες στα χέρια των μαθητών

➤ Στο πλαίσιο του επετειακού εορτασμού για τα 200 χρόνια από την ελληνική επανάσταση μια ομάδα εργασίας αποτελούμενη από 18 μαθητές και μαθήτριες της γ γυμνασίου συμμετείχε στο πρόγραμμα «Φιλελληνισμός: από το αρχείο στο σχολείο» (Μάρτιος- Απρίλιος 2021).

Οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα μελέτησαν τεκμήρια σχετικά με τον Φιλελληνισμό που φυλάσσονται σε βιβλιοθήκες/ ψηφιακά αρχεία.

Στόχοι της προσπάθειας αυτής ήταν:

- να τιμηθεί η επέτειος του 21 με μια δουλειά μαθητική, πρωτότυπη και δημιουργική
- να αναδειχθεί ο ρόλος του φιλελληνισμού, κορυφαίας έκφρασης αλληλεγγύης των λαών, στην ελληνική επανάσταση
- να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές πως η ιστορική έρευνα ακόμη και σε μικρή κλίμακα δεν είναι δυνατή χωρίς τη χρήση βιβλιοθηκών και αρχείων.

Την Πέμπτη 15/4 η γ' γυμνασίου παρακολούθησε το διαδικτυακό αφιέρωμα στο κίνημα του Φιλελληνισμού, που προετοίμασαν οι δεκαοκτώ μαθητές και μαθήτριες του προγράμματος υπό την καθοδήγηση των κκ. Λ. Ζήση, Α. Σταθούλια και Αιμ. Στριπέλη. Στην πραγματοποίηση του αφιερώματος αυτού συνέβαλαν αφενός η Βιβλιοθήκη του Κ. Α. και αφετέρου το Γραφείο Πολυμέσων.

Στο πρώτο μέρος της εκδήλωσης πραγματοποιήθηκε η προβολή του βίντεο με τις εργασίες των συμμετεχόντων, πάνω σε ποικιλία ιστορικών τεκμηρίων περί Φιλελληνισμού. Στη συνέχεια οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν την ομιλία του κ. Γ. Γκέκου, συγγραφέα του βραβευμένου από την Ακαδημία Αθηνών βιβλίου «Η Επιστροφή», που αναφέρεται στην οδύσσεια των επιζήσαντων του στρατού του Αλ. Υψηλάντη και στη συνδρομή του ελβετικού φιλελληνικού κινήματος.

Η συμμετοχή μας στον διαγωνισμό ολοκληρώθηκε με τη δημιουργία πολυσέλιδου λευκώματος- αφιερώματος στον Φιλελληνισμό, στο οποίο περιλαμβάνονται στην τελική τους μορφή οι εργασίες των 18 μαθητών και μαθητριών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Συμμετείχαν οι:

- Μαρίνα Αλεξανδράτου,γ1
- Μαρία-Ελένη Βιταλιώτη,γ1
- Αλέξανδρος Βουρεξάκης,γ1
- Αγγελική Δάψη,γ2
- Γεώργιος Θεοδοσιάδης,γ2
- Χρήστος Καΐλας,γ3
- Μαρία-Ελένη Καμούδη,γ3
- Άννα-Νεκταρία Καρβελά,γ4
- Μαριάννα Καφαμπέλη,γ4
- Ιφιγένεια Κεράνη,γ4
- Αχιλλέας Κουκάς,γ4
- Γεώργιος Κουτνατζής,γ4
- Ευαγγελία Μίχα,γ5
- Νικόλαος Παναγιώτου,γ7
- Ανδρέας Παυλόπουλος,γ6
- Ιωάννης Παχυδάκης,γ7
- Άρης-Μάριος Στραβελάκης,γ1
- Χρήστος Χατζηγάκης,γ8

Οι υπεύθυνες καθηγήτριες
Λ. Ζήση, Α. Σταθούλια, Αιμ. Στριπέλη

Τι είναι η Ελευθερία;

➔ Το μαθαίναμε από μικροί: Το 1821 οι Έλληνες πάλεψαν και επαναστάτησαν για την Ελευθερία τους. Και τα κατάφεραν. Ο Εθνικός μας ύμνος λέγεται «Ύμνος εις την Ελευθερία». Τελικά όμως, τι είναι αυτό που υμνούμε κάθε φορά που η γαλανόλευκη υψώνεται; Τι είναι αυτό που μας κάνει να στεκόμαστε στη στάση «προσοχή»; Τι είναι ελευθερία; Τι είναι ελεύθερη σκέψη; Τι κάνει κάποιον ελεύθερο; Διακόσια χρόνια μετά από την Ελληνική Επανάσταση, είναι καιρός να το διερευνήσουμε. Πόσο μάλλον τώρα, που λόγω της πανδημίας επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα και πρέπει να μεινουμε στο σπίτι για το καλό όλων μας. Σίγουρα θέλει σκέψη. Σίγουρα, η απάντηση δεν είναι απλή. Είναι όμως πολύ σημαντική και κρίσιμη στη ζωή μας. Το σίγουρο είναι ότι η ελευθερία παίρνει διαφορετικές μορφές και συμβολισμούς.

Για κάποιους, μεταξύ των οποίων και εγώ, η ελευθερία είναι πολλές φορές συνονόματη με στοιχεία της φύσης όπως η θάλασσα. Το απέραντο μπλε, σε συνδυασμό με την αμύρα και τον ήλιο, φέρνουν εσωτερική γαλήνη και ευτυχία. Για άλλους είναι το ηλιοβασίλεμα. Για άλλους μπορεί να είναι οι άδειοι δρόμοι των πόλεων νωρίς το πρωί. Για άλλους μπορεί να είναι ένα βιβλίο ή η μουσική. Σημασία δεν έχει όμως το πού βρίσκεται κάποιος την ελευθερία αλλά τα αποτελέσματα που έχει σε εκείνον. Όταν κάποιος είναι ελεύθερος, τότε δεν έχει άγχος, είναι γεμάτος αγάπη. Βρίσκεται στον 7ο ουρανό, όχι επειδή δεν υπάρχει κανένα εμπόδιο στον στίβο του, αλλά επειδή ξέρει πώς να περάσει το εμπόδιο με το οποίο θα βρεθεί αντιμέτωπος, όσο ψηλό και αν είναι.

Τεράστια σημασία στην ελευθερία, έχει ο παράγοντας της αλήθειας. Ελεύθερος δεν είναι όποιος πλανάται ευτυχισμένος στα όνειρα, αλλά όποιος μπορεί να κοιτάξει άφοβα και περήφανα την πραγματικότητα στα μάτια. Ελεύθερος είναι όποιος δεν

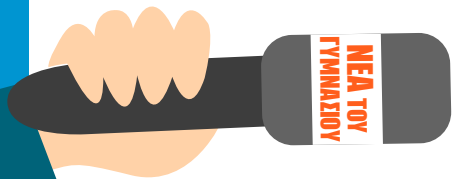
κρατιέται από μάταιες ελπίδες. Ελευθερία είναι η δυνατότητα να μην αφήνεις τη λύπη και τον θυμό να σε τραβάνε πίσω. Αεράκι είναι, θα σκορπίσει. Ελευθερία είναι η ολιγάρκεια. Ελευθερία είναι να μη φοβάσαι να είσαι ο εαυτός σου. Τελικά, η ελευθερία βρίσκεται στα μικρά πράγματα. Ίσως κάποιος να μη χρειάζεται να διαβάσει τρομακτικά τεράστιους τόμους φιλοσοφίας για τη νιώσει και να την κατανοήσει.

Όμως σίγουρα οι Έλληνες πάλεψαν για κάτι παραπάνω. Εθνική ελευθερία είναι μία άλλη μορφή ελευθερίας. Είναι η δυνατότητα να προστατέψεις και την πνευματική και την υλική ταυτότητα ενός έθνους. Από την Κνωσό στην Κρήτη, μέχρι τους πολιτισμούς της Θράκης και της Μακεδονίας, από τη Ρω στο νοτιοανατολικό Αιγαίο, μέχρι τα βουνά της Ηπείρου, όλα αυτά είναι μέρη της ταυτότητάς μας. Λες «Είμαι Έλληνας» και το πρώτο πράγμα που σου έρχεται στο μυαλό είναι ο Παρθενώνας, η θάλασσα, τα βουνά, τα γεφύρια. Ελευθερία είναι να είμαστε περήφανοι για την ταυτότητά μας.

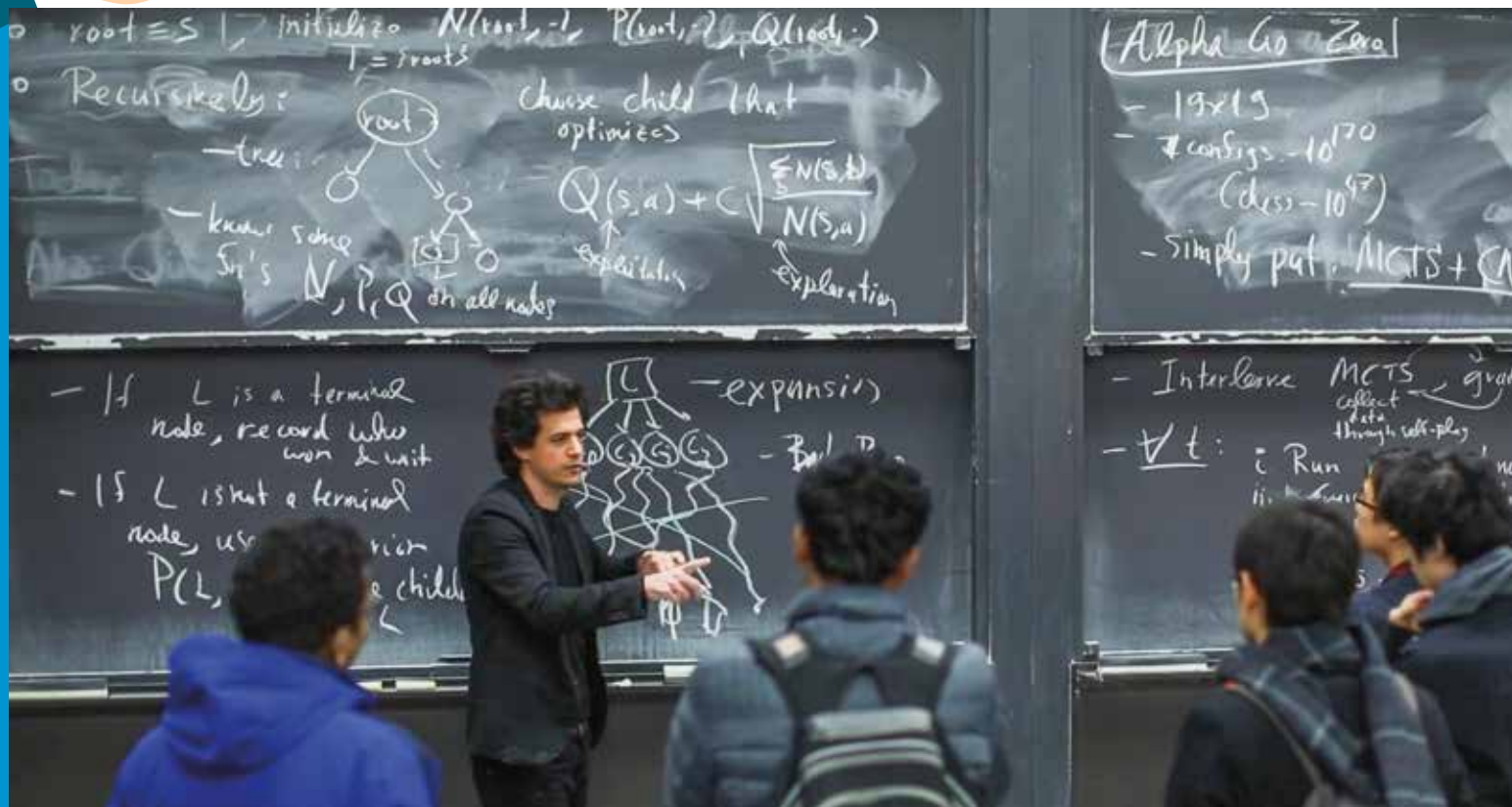
Όμως η ελευθερία είναι προσωπική υπόθεση. Δεν είναι όλοι οι άνθρωποι ελεύθεροι στην ίδια κατάσταση. Η ελευθερία του διπλανού μπορεί να είναι ίδια με τα δικά σου δεσμά και αντίστροφα. Εφτά δισεκατομμύρια άνθρωποι σε αυτό τον κόσμο, άρα και εφτά δισεκατομμύρια τρόποι και δρόμοι προς την ελευθερία.

Οι άνθρωποι έχουν αποδείξει ότι μπορούν να παλέψουν για την ελευθερία τους. Μέσα στους αιώνες, έχουμε παρατηρήσει αμέτρητους αγώνες για αυτήν. Κι όμως, πολλές φορές αυτοί οι αγώνες αποτυγχάνουν. Αλλά αυτό δε σημαίνει ότι δε θα ξαναρχίσει άλλος ένας. Από τη στιγμή που κάποιος παλεύει για την ελευθερία του, είναι ήδη ελεύθερος. Και όταν δει κανείς το όμορφο πρόσωπο της ελευθερίας, δεν πρόκειται ποτέ ξανά να γυρίσει στη φυλακή του. Μια φορά ελεύθερος, πάντα ελεύθερος!

Ανδρέας Παπαναστασίου, γ6

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

του Κωνσταντίνου Δασκαλάκη στον Γεώργιο Εφραίμ Παπαδάκη

Κωνσταντίνος Δασκαλάκης, ένα από τα πιο δυνατά μυαλά της παγκόσμιας ακαδημαϊκής κοινότητας, μια μοναδική και ανεπανάληπτη προσωπικότητα που ενώνει οργανικά την ανθρωπιά και τη γνώση, την ευαισθησία και την έρευνα, τον πόνο της αναζήτησης λύσεων στο αχανές σύμπαν με την αγάπη και το ενδιαφέρον για τον άνθρωπο.

Με καταγωγή από την Κρήτη γεννήθηκε το 1981 στην Αθήνα. Αποφοίτησε από το Βαρβάκειο Πειραματικό Λύκειο με βαθμό απολυτηρίου 20 και από το τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου με βαθμό πτυχίου 9,98. Πήγε για μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Μπέρκλεϊ και έγινε ευρύτερα γνωστός, όταν το 2009 κατάφερε, με τη συνδρομή του καθηγητή του Χρίστου Παπαδημητρί-

ου και τον συνεργάτη του Πολ Γκόλντμπεργκ να λύσει έναν δύσκολο γρίφο της πληροφορικής, άλυτο από το 1950, τον γρίφο του Νας. Στις πολυάριθμες διακρίσεις του συμπεριλαμβάνεται το βραβείο Rolf Nevanlinna που απονέμεται κάθε τέσσερα χρόνια για εξαιρετική συνεισφορά στα μα-

θηματικά της επιστήμης των υπολογιστών, μαζί με το βραβείο Fields που θεωρείται το Νόμπελ των μαθηματικών. Σήμερα ζει στη Βοστώνη και είναι καθηγητής στο τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Επιστήμης των Υπολογιστών του MIT.

Το θεμέλιο αλλά και το συνεχές στήριγμα στη ζωή του αποτελούν οι γονείς του. Ο πατέρας του μαθηματικός, η μητέρα του φιλόλογος, άνθρωποι με δυνατό αξιακό υπόβαθρο που αποτέλεσαν τον οικογενειακό εκείνο χώρο που συνδύαζε αρμονικά τη θεωρία με την πράξη, την επιστήμη με τον άνθρωπο.

Τόσο οι θετικές όσο και οι ανθρωπιστικές επιστήμες έχουν αρχίσει να μετασηματίζονται με την καινούρια αυτή θεώρηση του «όλα είναι υπολογισμός» και το κύμα αυτό δεν πρόκειται να σταματήσει.

Ανήκετε στην κατηγορία των ανθρώπων που έρχεται σε επαφή με τη γνώση που επηρεάζει καταλυτικά και ταχύτατα τον άνθρωπο και σηματοδοτεί καινούριες ανατολές στον πλανήτη. Πώς νιώθετε κάθε φορά που κατακτάτε μια νέα γνωστική Ιθάκη;

Αρχικά ίπταμαι από ενθουσιασμό και ακολουθεί το «μπλουζ της κατάκτησης», ώσπου να εμπνευστώ ξανά και να χαρτογραφήσω καινούριους στόχους. Όταν προσπαθείς να πετύχεις κάτι για καιρό και βρίσκεις τοίχο, όπως και να προσπαθήσεις, αυτό αποκτά στο μυαλό σου μυθικές διαστάσεις. Σκέφτεσαι ότι για να είναι απροσπέλαστο με όλους τους τρόπους που προσπάθησες να το προσεγγίσεις μάλλον θα έχει πρωτόγνωρα, ασυνήθιστα χαρακτηριστικά. Όταν όμως κατακτάς τελικά τον στόχο, συνειδητοποιείς ότι ένα κομμάτι της δυσκολίας ήταν η δική σου έλλειψη κατανόησης του πώς να τον προσεγγίσεις και όχι μόνο η εγγενής δυσκολία του στόχου. Ενώ στο μυαλό σου φάνταζε να έχει δέκα ασυνήθιστα χαρακτηριστικά, ίσως να έχει μόνο δύο. Τα υπόλοιπα ήταν στο μυαλό σου! Ενθουσιασμός λοιπόν, γιατί έφτασα τον στόχο, μπλουζ, γιατί ένα ακόμα ταξίδι τελείωσε και εμπνευση, γιατί η κατάκτηση αυτή ξεκλειδώνει μυστικά για την προσέγγιση καινούριων προορισμών. Είμαι προνομιούχος που όντας στο MIT έχω θεώρηση σε αυτά που θα συμβούν ή θα μπορούσαν να συμβούν στο μέλλον. Είναι ένα παζάρι από καινοτόμες ιδέες που μπορεί να γίνουν μέινστριμ.

Ο Κολοκοτρώνης είχε πει ότι το σημαντικότερο κεφάλαιο της πολιτικής μιας χώρας είναι η παιδεία. Ποια είναι η γνώμη σας για την παιδεία-εκπαίδευση στη χώρα μας σήμερα;

Θέτεις ένα ερώτημα για πολλές συνεντεύξεις. Πριν δώσω μια σύντομη απάντηση σε αυτό, θέλω να συμφωνήσω emphaticά με τον Κολοκοτρώνη και να επισημάνω με την ευκαιρία ότι μια βόλτα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δίνει μια καλή εικόνα του επιπέδου παιδείας μιας χώρας, αν και μεροληπτική εικόνα που συμπεριλαμβάνει δυσανά-

λογα αυτούς που «μιλάνε πιο δυνατά» και κάθε λογής τρολ. Θα ήταν ευχής έργο να συνεισφέρουμε όλοι μας στη βελτίωση της ποιότητας του λόγου και του διαλόγου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, γιατί τα αποτελέσματά τους την τελευταία δεκαετία ήταν καταστροφικά. Ερχόμενος τώρα στο μεγάλο θέμα της παιδείας στην Ελλάδα, υπάρχουν πολλά περιθώρια βελτίωσης, τόσο στο εκπαιδευτικό σύστημα όσο και στη νοοτροπία μας απέναντι στην παιδεία. Θεωρώ ότι το σχολείο πρέπει να ξανασχεδιαστεί με την εξής αρχή. Αντί να προετοιμάζει πολίτες και εργαζόμενους με τη θεώρηση ότι αυτοί θα γίνουν ενεργοί σε πέντε-δέκα-δεκαπέντε χρόνια, αφού τελειώσουν το σχολείο και το πανεπιστήμιο, οφείλει να είναι άμεσα συνδεδεμένο με την κοινωνία και την εργασία. Οι μαθητές πρέπει να χρησιμοποιούν τη γνώση τους, τη δημιουργικότητά τους, τη φρεσκάδα του νου και των ιδεών τους και το σθένος της γνώμης τους για να αλλάζουν τον κόσμο γύρω τους. Η γνώση που τους παρέχεται θα πρέπει να έρχεται να απαντήσει σε προβληματισμούς που αναπτύσσουν ως ενεργά (και όχι παθητικά) μέλη της κοινωνίας! Στα πανεπιστήμια χρειάζεται να γίνουν τα προφανή που όμως δεν είναι προφανή στην Ελλάδα, δηλαδή να επικρατεί η αξιοκρατία και όχι ο νεποτισμός, να αυξηθούν οι πόροι και η ευρυθμία τους, να εκσυγχρονιστεί η διδακτέα ύλη, να ενισχυθεί η σχέση των σπουδών με την πράξη και την εργασία και να απελευθερωθεί η κινητικότητα μεταξύ γνωστικών πεδίων. Τέλος, η ευρύτερη κοινωνία πρέπει να αντιμετωπίζει την παιδεία με λιγότερο κυνισμό, να ενισχυθεί η θεώρηση ότι η εκπαίδευση δεν είναι μόνο μέσο για επαγγελματική αποκατάσταση και η παιδεία είναι προϋπόθεση για την προσωπική μας ολοκλήρωση.

Πιστεύετε ότι πρέπει να διδάσκεται σε όλες τις σχολικές βαθμίδες η Πληροφορική και με ποιους τρόπους, ειδικά στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση;

Εμφατικά ναι! Η Πληροφορική επηρεάζει πλέον τόσο σημαντικά κά-

θε πτυχή της ζωής μας που, αν δεν διδάσκεται από νωρίς στο σχολείο, τότε πολύ απλά το Υπουργείο Παιδείας μάς σαμποτάρει. Ένα παράδειγμα της μεγάλης σημασίας που έχει η διδασκαλία της Πληροφορικής είναι το εξής. Όπως φαντάζομαι, γνωρίζεις ότι οι αλγόριθμοι είναι αυτοί που αποφασίζουν τι πληροφορίες συναντάει ο καθένας μας στο Ίντερνετ, συγκεκριμένα πώς ιεραρχούνται οι πληροφορίες που βλέπουμε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι ειδήσεις που διαβάζουμε στο Google και οι διαφημίσεις και το περιεχόμενο που συναντάμε σε άλλες ιστοσελίδες. Κάποιος αλγόριθμος που τρέχει στον σέρβερ κάποιας εταιρίας ή οργανισμού αποφασίζει ένα μενού περιεχομένων για τον καθέναν από εμάς ξεχωριστά. Αν δεν μας μάθει το σχολείο πώς δουλεύουν αυτοί οι αλγόριθμοι, τότε πώς μπορούμε να είμαστε ολοκληρωμένοι πολίτες και ενημερωμένοι καταναλωτές;

Ωστόσο υπάρχει ένας βαθύτερος λόγος για τη διδασκαλία της Πληροφορικής. Ο υπολογισμός δεν αφορά μόνο τις διεργασίες που συμβαίνουν σε πληροφοριακά συστήματα. Υπολογισμοί γίνονται στον ανθρώπινο εγκέφαλο, σε βιολογικούς οργανισμούς, σε βιολογικά συστήματα, οικοσυστήματα, φυσικά και κοινωνικά συστήματα. Υπολογισμοί γίνονται οποτεδήποτε μια οντότητα—είτε αυτή είναι πύλη σε ηλεκτρονική πλακέτα, είτε είναι νευρώνας εγκεφάλου, κύτταρο, μόριο, ζώο, ή άνθρωπος—αλληλεπιδρά με μια μονάδα πληροφορίας. Οι μονάδες πληροφορίας συνθέτουν και περιγράφουν τον κόσμο γύρω μας και, όταν ο κόσμος μεταβαίνει από μια κατάσταση σε μια άλλη, είναι, επειδή στο μπακγκράουντ κάποια οντότητα έκανε έναν υπολογισμό! Η μελέτη του υπολογισμού λοιπόν δεν αφορά μόνο το τι συμβαίνει στους υπολογιστές, τα κινητά τηλέφωνα ή το Ίντερνετ, αλλά είναι ένας επιστημονικός φακός για την κατανόηση του τι συμβαίνει και σε άλλα συστήματα που παραδοσιακά μελετούσαμε με άλλη μεθοδολογία. Τόσο οι θετικές όσο και οι

ανθρωπιστικές επιστήμες έχουν αρχίσει να μετασχηματίζονται με την καινούρια αυτή θεώρηση του «όλα είναι υπολογισμός» και το κύμα αυτό δεν πρόκειται να σταματήσει. Το σχολείο θα μείνει αμέτοχο;

2021 – Διακόσια χρόνια εθνικής ανεξαρτησίας! 1821-2021... Τι καταφέραμε, τι κερδίσαμε που έχουμε χάσει;

Αυτό που καταφέραμε είναι να μείνουμε ελεύθεροι και να πρεσβεύουμε τον μεγαλύτερο πολιτισμό που υπήρξε ποτέ. Επίσης καταφέραμε να έχουμε τον Καβάφη, τον Καζαντζάκη, τον Σεφέρη, τον Ελύτη, τον Χατζιδάκι, τον Θεοδωράκη, τον Καραθεοδωρή, τον Παπανικολάου και πολλούς άλλους μεγάλους Έλληνες που υπήρξαν αντάξιοι αυτού του πολιτισμού. Αυτό που δεν καταφέραμε ακόμα είναι να πάψουμε να παραμένουμε η περιφερειακή δύναμη που είμαστε από γεννησιμιού μας και να γίνουμε κεντρικός παίχτης του επιστημονικού, τεχνολογικού και πολιτισμικού γίγνεσθαι. Σας καλώ να το καταφέρετε αυτό εσείς και πιστέψτε με ότι δεν είναι ακατόρθωτο!

Πώς νιώθετε ως Έλληνας και Κρητικός κάθε φορά που στους δρόμους της γνώσης κόβετε το νήμα του τέρματος;

Νιώθω να γίνομαι έστω και λίγο αντάξιος της μεγάλης παρακαταθήκης του ελληνικού πολιτισμού. Και ως Κρητικός βρίσκω πολλούς ιδιαίτερους λόγους για έμπνευση και υπερηφάνεια στον Βενιζέλο, στον Καζαντζάκη, στον Κορνάρο, στον Θεοτοκόπουλο, στον Δασκαλογιάννη και σε τόσους άλλους!

Η οικογένεια στην πατρίδα μας είναι αξία, θεμέλιο, η βάση της ατομικής και κοινωνικής αρετής. Πιστεύετε ότι ο Κωνσταντίνος Δασκαλάκης θα υπήρχε, θα ήταν αυτός που είναι σήμερα, χωρίς την οικογένειά του; Τι είναι η οικογένεια για εσάς;

Η οικογένεια είναι ρίζες, αξίες, εμπειρίες και αγάπη. Είναι το θεμέλιό μας και το πλαίσιο στο οποίο αποκτούμε υπόσταση. Προφανώς και θα ήμουν άλλος άνθρωπος σε άλλη οικογένεια και στην λοταρία που αποφασίζει σε ποια οικογένεια γεννιέσαι ήμουν από τους πολύ τυχερούς! Οι γονείς μου έδωσαν σε εμένα και τον αδερφό μου άνευ όρων αγάπη και αφοσίωση και πολλά ερεθίσματα και πηγές έμπνευσης. Με

πατέρα μαθηματικό και μητέρα φιλόλογο το οικογενειακό μου περιβάλλον μου προσέφερε τη χρυσή τομή του ουμανισμού και της επιστήμης. Τα ερεθίσματα στο σπίτι ήταν αφενός μεν η λογοτεχνία, η φιλοσοφία, ο κινηματογράφος και το θέατρο που ενεργοποιούνταν από τη μητέρα μου, αφετέρου δε οι μαθηματικοί γρίφοι και οι επιστημονικές συζητήσεις που ενεργοποιούνταν από τον πατέρα μου, ενώ και οι δύο έδιναν μεγάλη έμφαση στην ιστορία. Ο λόγος του πατέρα μου είναι αιγιματικός όπως είναι και τα μαθηματικά. Αυτό άλλωστε ενεργοποιούσε τη σκέψη μου. Με τη μητέρα μου κάναμε βαθιές συζητήσεις για την παράσταση, θεατρική ή κινηματογραφική, που μόλις παρακολούθησαμε και το κείμενο που μόλις διαβάσαμε. Οι γονείς μου δεν μου έκαναν μάθημα με αυστηρή δομή. Αντίθετα έδιναν σε εμένα και τον αδερφό μου πολλών ειδών ερεθίσματα. Και αυτό θεωρώ ότι είναι πολύ έξυπνο από την πλευρά τους. Τα παιδιά έχουν ανάγκη να ενεργοποιείς τα ενδιαφέροντά τους, να ασχολείται μαζί τους και να διεγείρει τη σκέψη τους.

Έχετε μεγαλουργήσει στον τομέα σας. Θεωρείτε ένα από τα πιο λαμπρά μυαλά της παγκόσμιας ακαδημαϊκής κοινότητας. Νιώθετε πληρότητα; Κάποια στιγμή νιώσατε μια αίσθηση υπεροχής;

Νιώθω πληρότητα, όταν μαθαίνω ή ανακαλύπτω κάτι καινούριο, όταν είμαι με αγαπημένα μου πρόσωπα και όταν έχω την εμπειρία του ωραίου, του κομψού, του δημιουργικού ή του έξυπνου. Όμως η αίσθηση πληρότητας κρατάει στιγμές, γιατί ο χρόνος είναι λίγος, η καθημερινότητα πολύβουη και πολυδαίδαλη και αυτά που δεν γνωρίζω περισσότερο από αυτά που γνωρίζω. Πώς λοιπόν να αποκτήσω αίσθηση υπεροχής;

Τι θεωρείτε σημαντικό στη ζωή; Υπάρχει κάτι που να σας προκαλεί φόβο;

Αυτό που έχει σημασία είναι να είμαστε υγιείς, ελεύθεροι και ευτυχισμένοι, να έχουμε χρόνο με τα αγαπημένα μας πρόσωπα, να έχουμε θετικό αντίκτυπο στον κόσμο γύρω μας, τόσο στους ανθρώπους όσο και στο φυσικό περιβάλλον, να έχουμε στόχους και να αφήσουμε θετική παρακαταθήκη στο

μέλλον. Ο φόβος είναι μήπως χάσουμε κάποια από αυτά που έχουμε ή να μην πετύχουμε κάποια από όσα επιδιώκουμε. Στις ιδιαίτερες εποχές που ζούμε τίποτα δεν είναι αυτονόητο. Η πανδημία του κορωνοϊού μάς έδειξε ότι οι παραδοχές που είχαμε για το προσδόκιμο ζωής μας είναι επισφαλείς και η πρόσφατη οικονομική κρίση έδειξε ότι ο οικονομικός μας σχεδιασμός ήταν σε σαθρή βάση.

Μπορείτε να εξηγήσετε σε εμάς τους μαθητές τι είναι η τεχνητή νοημοσύνη; Πώς αποφασίσατε να ασχοληθείτε με την τεχνητή νοημοσύνη; Υπάρχει κίνδυνος να αντικαταστήσει τον άνθρωπο σε κάποια επαγγέλματα;

Ο σκοπός της τεχνητής νοημοσύνης είναι να φτιάξει υπολογιστικά συστήματα των οποίων οι γνωστικές ικανότητες είναι αντίστοιχες με αυτές του ανθρώπινου εγκεφάλου, δηλαδή συστήματα που όχι απλά εκτελούν γρήγορα πράξεις που έχουμε προγραμματίσει εμείς, αλλά παράγουν σκέψη, παίρνουν αποφάσεις, κατανοούν ερεθίσματα και επηρεάζουν το περιβάλλον τους, όπως κάνουν οι άνθρωποι. Η πρόκληση του πώς να φτιάξεις τέτοια υπολογιστικά συστήματα είναι συναρπαστική όχι μόνο γιατί η επίλυσή της θα έχει πολυάριθμες εφαρμογές, αλλά και γιατί σε τελεολογικό επίπεδο είναι το απόλυτο μυστήριο προς επίλυση από τον ανθρώπινο εγκέφαλο. Αναπαράγοντας νοημοσύνη αντίστοιχη του ανθρώπινου εγκεφάλου εκτός βιολογίας, ο άνθρωπος εγκέφαλος καλείται να αναπαράγει τον εαυτό του και η «αυτό-αναφορικότητα» αυτού του εγχειρήματος το κάνει το απόλυτο εγχείρημα!

Αυτό που παραδοσιακά θέλαμε από τον υπολογιστή είναι να εκτελεί τυφλά κώδικα με τον οποίο εμείς οι άνθρωποι του είχαμε περιγράψει σε εξονυχιστική λεπτομέρεια ποια ακολουθία απλών βημάτων (τύπου πρόσθεσης, αφαίρεσης, ανάκλησης από τη μνήμη, αποθήκευσης στη μνήμη, κοκ) πρέπει να ακολουθηθεί για να φέρει εις πέρας έναν υπολογισμό. Ο κλασικός υπολογιστής δεν ήταν παρά ένα σύστημα που κάνει πολύ γρήγορα και με μεγάλη ακρίβεια πράξεις. Το να αποκτήσει ο υπολογιστής γνωστικές ικανότητες αντίστοιχες του ανθρώπου είναι κάτι εντελώς διαφορετικό. Θα πρέπει να αφομοιώνει πα-

Τι θα συμβουλευάτε σήμερα τους νέους; *Να κάνετε όνειρα, να θέτετε μεγαλεπήβολους στόχους, να πιστεύετε στις δυνάμεις σας, να γνωρίζετε τα όριά σας, αλλά να είστε τολμηροί, να έχετε θετική επίδραση στους γύρω σας, να είστε συμμετέχοι και συνδιαμορφωτές του παγκόσμιου γίγνεσθαι, να γευτείτε τον έρωτα, να κάνετε αυτό που σας κάνει ευτυχισμένους!*

ρατηρήσεις και δεδομένα και από αυτά να διαμορφώνει μόνος του έναν σχεδιασμό που θα του επιτρέπει να ενεργεί αυτοβούλως σε καινούριες συνθήκες. Η μαγεία του ανθρώπινου εγκεφάλου που θέλουμε να αναπαράγουμε είναι η ικανότητά του να κάνει αφαιρέσεις και να διωλίζει από την εμπειρία του γνώση που είναι εφαρμόσιμη σε διαφορετικές συνθήκες και σε διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα από αυτά στα οποία αποκτήθηκε!

Η τεχνητή νοημοσύνη έχει κάνει άλματα τις τελευταίες δεκαετίες σε πολλές γνωστικές λειτουργίες όπως στην αναγνώριση φωνής και εικόνας, στη μηχανική μετάφραση, στη γέννηση κειμένου και στο να παίζει δύσκολα παιχνίδια όπως το πόκερ και το Go σε επίπεδο ανώτερο του ανθρώπου. Και όμως, ενώ η πρόοδος που έχει συντελεστεί είναι εντυπωσιακή, είμαστε ακόμα πολύ μακριά από μια γενικής μορφής τεχνητή νοημοσύνη. Και ο λόγος είναι ο εξής. Παρότι η τεχνητή νοημοσύνη λύνει με μεγάλη ακρίβεια συγκεκριμένα γνωστικά προβλήματα κάτω από πολύ συγκεκριμένες συνθήκες, η αξιοπιστία των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης είναι εύθραυστη. Αν αλλάξουν λίγο οι συνθήκες ή αλλάξουν λίγο οι γνωστικοί στόχοι, η αξιοπιστία τους πέφτει δραματικά και χρειάζονται επανασχεδιασμό και επανεκπαίδευση με πολλά δεδομένα και υπολογιστικούς πόρους. Και αυτό είναι που κάνει τον ανθρώπινο εγκέφαλο πολύ ανώτερο. Για παράδειγμα, παίρνει αρκετούς μήνες σε έναν ανθρώπινο εγκέφαλο να μάθει να περπατάει. Όταν όμως το καταφέρει αυτό, έχει ταυτόχρονα ξεκλειδώσει και το μεγαλύτερο μέρος της έξτρα δυσκολίας που χρειάζεται για να μάθει ποδήλατο ή σκι! Και αυτό γιατί, όταν ο άνθρωπος εγκέφαλος μάθει να περπατάει, μαθαίνει να χειρίζεται το σώμα και να αντιλαμβάνεται τους

νόμους της φυσικής με τέτοιο ευέλικτο τρόπο, ώστε στη συνέχεια να μπορεί να χρησιμοποιήσει αυτή τη γνώση ως θεμέλιο για να αναπτύξει άλλες κινητικές λειτουργίες με πολύ μικρή παραπάνω εκπαίδευση. Οι μηχανές δεν μπορούν ακόμα να κάνουν αυτού του τύπου τη «μεταφορά γνώσης» με την ευελιξία που έχει ο άνθρωπος εγκέφαλος. Για κάθε καινούρια γνωστική λειτουργία χρειάζονται τεράστια προσπάθεια. Γι' αυτό και είμαστε μακριά από πραγματική τεχνητή νοημοσύνη. Σίγουρα θα δούμε τις μηχανές να αντικαθιστούν τον άνθρωπο σε τριτοκλίμακες εργασίες και να συνεργάζονται με τον άνθρωπο σε άλλες λιγότερο τριτοκλίμακες εργασίες. Ωστόσο δεν πρόκειται να δούμε σύντομα μια καθολική αντικατάσταση του ανθρώπου από μηχανές.

Ζούμε σε μια εποχή όπου κυρίαρχο ρόλο διαδραματίζει η τεχνολογία. Είναι ελπίδα ή φόβος; Μας ενώνει ή μας αποξενώνει;

Μόλις σε δύο δεκαετίες η γιγάντωση του Ίντερνετ και η εξάπλωση των κινητών τηλεφώνων και των τεχνολογιών πληροφορικής έχει αλλάξει ραγδαία το πώς εργαζόμαστε, το πώς μαθαίνουμε, το πώς ενημερωνόμαστε, το πώς κοινωνικοποιούμαστε, το πώς κάνουμε τις αγορές μας, το πώς ερωτευόμαστε και το πώς διασκεδάζουμε. Η τεχνολογία μεσολαβεί πλέον σε κάθε πτυχή της ζωής μας και αντιστρόφως κάθε πτυχή της ζωής μας αφήνει ψηφιακό αποτύπωμα. Αυτό είναι ταυτόχρονα ευχή και κατάρα. Ευχή γιατί πολλαπλασιάζονται οι δυνατότητες που έχουμε να βρούμε εργασία, να αποκτήσουμε γνώση, να εκτεθούμε σε ερεθίσματα, να αποκτήσουμε μεγαλύτερα ακροατήρια για τις ιδέες μας και αγοραστές για τα προϊόντα μας. Ταυτόχρονα όμως δεν έχουμε έλεγχο αυτών των διεργασιών των οποίων μεσολαβητές είναι αλγόριθμοι που μαζεύουν δεδομένα

για εμάς και τα επεξεργάζονται με τρόπους που είναι ασαφείς, διότι οι περισσότεροι από αυτούς τους αλγόριθμους είναι πνευματική ιδιοκτησία κάποιας εταιρίας. Σε ένα τέτοιο τεχνολογικό οικοσύστημα η δύναμή μας ταυτόχρονα γιγαντώνεται και εκμηδενίζεται!

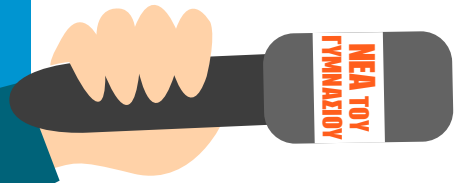
Σε αυτή την εποχή του τεχνολογικού θάμβους ποια θέση δίνετε στις ανθρωπιστικές σπουδές; Ποιος είναι ο ρόλος τους σήμερα;

Τα φαινόμενα που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα με την επιθετική διείσδυση της τεχνολογίας στη ζωή μας είναι τόσο πρωτόγνωρα που οι ανθρωπιστικές επιστήμες οφείλουν να συναντήσουν τις τεχνολογικές για να συνδιαμορφώσουν μαζί τους το μέλλον. Γιατί μια μικρή ματιά στο πρόσφατο παρελθόν και την καταστροφική επίδραση που είχαν στον κόσμο τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης καταδεικνύει πόσο προβληματική είναι η απασφαλισμένη ηθική χρήση της τεχνολογίας. Ταυτόχρονα οι ηθικοί προβληματισμοί που προκύπτουν από τη χρήση των αλγορίθμων και της τεχνητής νοημοσύνης αναζητούν προσέγγιση που δεν μπορεί να γίνει σε καθαρά μαθηματικά πλαίσια. Τελικά ο δημιουργός και ο χρήστης της τεχνολογίας είναι ο άνθρωπος και ό,τι δεινά προκύψουν θα προκύψουν από αυτόν. Εξάλλου εκείνοι από εμάς που έχουν ανθρωπιστική παιδεία θα θυμούνται τα λόγια του Σοφοκλή: «Πολλά τὰ δεινά κούδεν ἄνθρώπου δεινότερον πέλει».

Κύριε Δασκαλάκη, υποκλίνομαι στο λαμπερό θαυμάσιο μυαλό σας με ιδιαίτερη εκτίμηση και νιώθω πολύ όμορφα που σας γνωρίζω προσωπικά!

Ευχαριστώ για τον πολύτιμο χρόνο σας, κύριε Δασκαλάκη, φίλε μου Κωνσταντίνε!

Γεώργιος Εφραίμ Παπαδάκης, γ5

Με την πλανητική γεωλόγο της NASA Ανεζίνα Σολομωνίδου

Πώς αποφασίσατε να ασχοληθείτε με το πολύ ενδιαφέρον αντικείμενο της πλανητικής γεωλογίας;

Από μικρή μου άρεσε πολύ η γεωλογία, μια και κατάγομαι από τη Μήλο που είναι ένα ηφαιστειογενές νησί με ιδιαίτερη γεωλογία. Αργότερα όμως, όταν ήμουν στο Γυμνάσιο είδα μια ταινία βασισμένη σε μια νουβέλα του Καρλ Σάγκαν το 'Contact', όπου η πρωταγωνίστρια είναι αστροφυσικός και ενθουσιάστηκα με αυτή την επιστήμη. Η πλανητική γεωλογία είναι ο συνδυασμός αυτών των δύο επιστημών και κάπως έτσι αποφάσισα να ασχοληθώ με αυτόν τον τομέα.

Σε ποιες αποστολές της NASA ή της ESA έχετε λάβει μέχρι στιγμής μέρος;

Έχω συμμετάσχει στην αποστολή της NASA 'Cassini-Huygens' που επί 13 χρόνια μελετούσε το σύστημα του Κρόνου και τώρα συμμετέχω στην προετοιμασία της αποστολής JUICE που θα επισκεφτεί τους μεγάλους δορυφόρους του πλανήτη Δία.

Ποια ήταν η πιο απαιτητική αποστολή την οποία έπρεπε να φέρετε εις πέρας;

Ως ερευνητές οι οποίοι διαχειριζόμαστε δεδομένα που στέλνονται από πολύ μακρινούς κόσμους έχουμε μεγάλη ευθύνη να αναλύσουμε αυτά τα

δεδομένα και να φέρουμε στην επιστήμη σωστά αποτελέσματα, ώστε να κατανοήσουμε όσο το δυνατόν καλύτερα γίνεται τον φυσικό κόσμο. Θεωρώ πως η αναζήτηση της 'πραγματικότητας' είναι μια υπέροχη αλλά και απαιτητική αποστολή.

Ποιο είναι το αντικείμενο μελέτης σας αυτό το διάστημα;

Αυτό τον καιρό με την ομάδα μου ολοκληρώνουμε τη δημιουργία του πρώτου παγκόσμιου χάρτη επιφάνειας του δορυφόρου του Κρόνου, Τιτάνας. Ο Τιτάνας είναι ένα πολύ ιδιαίτερο σώμα του ηλιακού μας συστήματος,

αφού μοιάζει με τη Γη περισσότερο από κάθε άλλο. Έχοντας συλλέξει πολλών ετών δεδομένα, τώρα για πρώτη φορά, έχουμε φτάσει κοντά στη χαρτογράφηση των συστατικών της επιφάνειάς του κάτι που θα μας βοηθήσει και στις μελλοντικές αποστολές σε αυτόν τον μοναδικό δορυφόρο.

Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται για να υπάρχει ζωή σε κάποιον πλανήτη του Ηλιακού Συστήματος; Ποιοι είναι οι πλανήτες που πληρούν τα κριτήρια για κατοικησιμότητα και ανάπτυξη ζωής; Ποια είναι τα χαρακτηριστικά αυτών των πλανητών; Έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά με τη Γη;

Τα κριτήρια της ύπαρξης και διατήρησης της ζωής όπως τη γνωρίζουμε είναι: η ύπαρξη νερού, η ύπαρξη σύνθετων οργανικών μορίων, η ενέργεια για τον μεταβολισμό, και το σταθερό περιβάλλον. Τις τελευταίες δεκαετίες οι πλανητικοί επιστήμονες έχουμε απομακρυνθεί κάπως από την ιδέα της κατοικησιμότητας των πλανητών, όπως για πολλά χρόνια του Άρη, και έχουμε στρέψει την προσοχή μας στους 'Ωκεάνιους Κόσμους' (Ocean Worlds), που είναι οι παγωμένοι δορυφόροι των πλανητών του εξωτερικού ηλιακού μας συστήματος που φιλοξενούν υγρούς ωκεανούς κάτω από την επιφάνειά τους. Ένας τέτοιος δορυφόρος, όπως ανέφερα και πριν, είναι ο Τιτάνας ο οποίος όπως και η Γη έχει βουνά, αμμο-

Ως ερευνητές οι οποίοι διαχειριζόμαστε δεδομένα που στέλνονται από πολύ μακρινούς κόσμους έχουμε μεγάλη ευθύνη να αναλύσουμε αυτά τα δεδομένα και να φέρουμε στην επιστήμη σωστά αποτελέσματα, ώστε να κατανοήσουμε όσο το δυνατόν καλύτερα γίνεται τον φυσικό κόσμο.

θίνες, λίμνες, ποτάμια, και έναν υγρό υπόγειο ωκεανό (μια και η επιφάνεια του είναι παγωμένη) που τον κάνει υποψήφιο για την παρουσία ζωής πέρα από τη Γη.

Ποια είναι με βάση την εμπειρία σας τα ουράνια σώματα με το μεγαλύτερο ερευνητικό ενδιαφέρον και γιατί;

Αυτή τη στιγμή το μεγαλύτερο ερευνητικό ενδιαφέρον το έχουν οι δορυφόροι του Δία Γανυμήδης, Ευρώπη και Καλλιστώ και οι δορυφόροι του Κρόνου, Τιτάνας και Εγκέλαδος. Οι λόγοι είναι η ύπαρξη των υπόγειων ωκεανών, η ενέργεια που φαίνεται να υπάρχει στο εσωτερικό τους σύμφωνα με την επιφανειακή τους γεωλογία και το αστροβιολογικό τους ενδιαφέρον.

Στις 18/2/2021 όλη η ανθρωπότητα παρακολούθησε με μεγάλο ενθουσιασμό την προσεδαφίση του rover Perseverance, της NASA, στην επιφάνεια του Άρη.

Ποιες ήταν οι βασικές δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν στη συγκεκριμένη αποστολή;

Ποιοι είναι οι στόχοι που έχετε θέσει και θα θέλατε να επιτύχετε ως πλανητική γεωλόγος;

Ως επιστήμονας θα ήθελα να μπορώ να εργάζομαι στον τομέα αυτόν και συνεχώς να μαθαίνω και να εξελίσσομαι μέσα από την έρευνά μου και να προσφέρω στην πανανθρώπινη γνώση. Ως άτομο που λόγω επαγγέλματος έχω επαφή με την επιστήμη και το διάστημα, θα ήθελα να μπορώ να μεταδίδω τη σημαντικότητα της επιστήμης και την ανάγκη για εξέλιξη και αλληλεγγύη.

Η επιτυχημένη προσαρείωση είναι πάντα η βασικότερη δυσκολία που πρέπει να ξεπεραστεί, και το Mars 2020 τα κατάφερε εξαιρετικά.

Ποια ήταν η μεγαλύτερη πρόκληση σχετικά με την περιοχή της προσεδαφίσης;

Η περιοχή του κρατήρα Jezero είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα αλλά και πολυποικίλη και αποτέλεσε πρόκληση σαν περιοχή προσεδαφίσης μια και δεν μπορούσε να προκαθοριστεί σε ποιο ακριβώς σημείο θα 'πέσει' το αυτοκινητάκι rover και αν αυτό το σημείο θα είναι πχ μια πλαγιά βουνού ή το χείλος ενός παλιού ποταμού.

Τι δεδομένα αναζητούν οι επιστήμονες της NASA στο πλαίσιο της αποστολής;

Η συγκεκριμένη αποστολή έχει ως βασικό στόχο να ερευνησει το αστροβιολογικό δυναμικό του πλανήτη αναζητώντας σημάδια συνθηκών κατοικησιμότητας από το παρελθόν. Επίσης θα αναζητήσει στοιχεία βιογραφιών της μικροβιακής ζωής και του νερού που πιθανά υπήρχαν στο παρελθόν.

Ποιες είναι οι βασικές διαφορές αυτής της αποστολής από παλαιότερες στον πλανήτη Άρη (Curiosity) και πώς αξιοποιήθηκαν στοιχεία από εκείνες τις αποστολές σε αυτήν;

Το Perseverance ταξιδεύει ήδη σε μια περιοχή που δεν έχει ερευνηθεί ποτέ πριν στον Άρη και τα δεδομένα που συλλέγει είναι μοναδικά, καθώς καμία προηγούμενη αποστολή δεν είχε τα συγκεκριμένα όργανα με τα οποία έχει εξοπλισθεί το συγκεκριμένο rover.

Καλλιόπη Γκίκα, α2

Θα βρει ένα πολυετές ειδύλλιο ΔΙΚΑΙΩΣΗ;

➔ Μια προχθεσινή είδηση ξανάφερε στο φως, αν και ποτέ δεν είχε χάσει την επικαιρότητά του, το ζήτημα του επαναπατρισμού των Γλυπτών του Παρθενώνα. Η κα Ιζαμπέλ Μακντόναλντ ορίστηκε υπεύθυνη για την έρευνα της ιστορίας της επί 267 χρόνια συλλογής του Βρετανικού Μουσείου, το οποίο την προσέλαβε υπό την πίεση όλο και πιο έντονων αιτημάτων σχετικά με την επιστροφή αντικειμένων, με πρώτα και καλύτερα τα Γλυπτά του Παρθενώνα.

Αν θα έστελνα μια επιστολή στην κα Μακντόναλντ, σίγουρα θα περιείχε λόγια και σκέψεις που θα κινητοποιούσαν όχι μόνο την επαγγελματική της ευσυνειδησία αλλά κυρίως την ποιητική της ευαισθησία. Θα της έλεγα λοιπόν:

Όταν πριν από δύο χρόνια μπήκα στην ψυχρή του μουσείου αίθουσα, την κλεμμένη, το βλέμμα μου έπεσε στη μοναχική Καρυάτιδα που κοιτούσε γλυκά τον εξάισιο Διόνυσο. Αμέσως υποπτεύθηκα πως αυτούς τους δύο

τους ενώνει ένα πολυετές ειδύλλιο αγάπης και αφοσίωσης, που ζωντανεύει κάθε φορά που η αίθουσα αδειάζει από τους πολλούς και θορυβώδεις επισκέπτες. Είναι και οι δύο τόσο εξάισια σμιλευμένοι, τόσο γοητευτικοί και φαίνονταν τόσο ευτυχισμένοι. Αλλά, μάλλον όχι. Νομίζω πως αυτό που τους ενώνει είναι μια άλλη σχέση πιο πονεμένη και γι' αυτό πιο δυνατή τις χειμωνιάτικες βραδιές ή κάποιες εξάισιες του Αυγούστου νύχτες. Μάλλον κατέβαιναν από τα ψηλά τους βάρθρα και αποβάλλοντας το τυπικό τους ύφος θυμούνταν με δάκρυα και στεναγμούς νοσταλγίας τους Παρθενώνες και τα Ερεχθεία που τόσο άδικα τους στέρησαν οι συμπατριώτες σας, όταν η γενέθλια γη τους αναστέναξε σκλαβωμένη σε εχθρούς αγριεμένους και απολίτιστους.

Κυρία Μακντόναλντ,

Τα γλυπτά πρέπει να επιστρέψουν στην Ελλάδα, γιατί εδώ ανήκουν. Αυτό το αίτημα είναι ζήτημα δικαιοσύνης αλλά και ηθικό ζήτημα, γιατί αυτά είναι κομμάτι του Ελληνικού πολιτισμού και της Ελληνικής ιστορίας. Εξάλλου, έτσι καθώς είναι τοποθετημένα στο μουσείο σας δεν εκφράζουν και δεν αποδίδουν αυτό για το οποίο φτιάχτηκαν. Δε θα νιώθατε

και εσείς το ίδιο προδομένοι, αν σας αφαιρούσαν ένα στοιχείο του πολιτισμού σας; Η κλεμμένη Καρυάτιδα, ο κλεμμένος Διόνυσος και όλα τα υπόλοιπα γλυπτά μόνο στο αττικό φως μπορούν να αναδύουν μνήμη, ιστορία και πολιτισμό.

Κυρία Μακντόναλντ,

Εγώ, μια μαθήτρια της Δευτέρας Γυμνασίου σας έγραφα αυτή την επιστολή έχοντας μπροστά μου ένα ποίημα της Κικής Δημουλά για την Καρυάτιδα και τον Διόνυσο. Και στο μυαλό και στην καρδιά μου μια παρελθοντική επίσκεψη του Σχολείου μας στον Ιερό βράχο της Ακρόπολης, εκεί όπου κάτι έλειπε για να είναι ακέραιο, ωραίο και πιστό για τον σκοπό για τον οποίο το σμίλευσαν οι μακρινοί μου πρόγονοι!

Χριστίνα Λάχανη, β4

Κική Δημουλά, «Βρετανικό μουσείο
(Ελγίνου μάρμαρα)»

Στην ψυχρή του Μουσείου αίθουσα
την κλεμμένη, ωραία, κοιτώ
μοναχή Καρυάτιδα.

Το σκοτεινό γλυκύ της βλέμμα
επίμονα εστραμμένο έχει
στο σφριγηλό του Διονύσου σώμα
(σε στάση ηδυπαθείας σμιλευμένο)
που δύο βήματα μόνον απέχει.

Το βλέμμα το δικό του έχει πέσει
στη δυνατή της κόρης μέση.

Πολυτετές ειδύλλιον υποπτεύομαι
τους δύο αυτούς να 'χει ενώσει.

Κι έτσι, όταν το βράδυ η αίθουσα αδειάζει
απ' τους πολλούς, τους θορυβώδεις επισκέπτες,
τον Διόνυσο φαντάζομαι
προσεκτικά απ' τη θέση του να εγείρεται
των διπλανών γλυπτών και αγαλμάτων
την υποψία μην κινήσει,
κι όλος παλμό να σύρεται
τη συστολή της Καρυάτιδας
με οίνον και με χάρδια να λυγίσει.

Δεν αποκλείεται όμως έξω να 'χω πέσει.

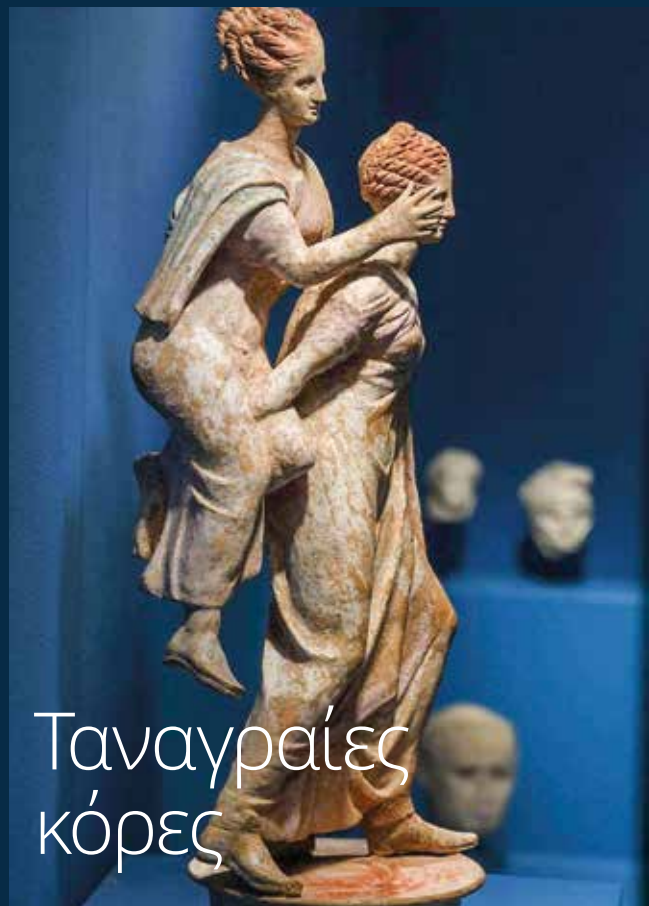
Μιαν άλλη σχέση ίσως να τους δένει
πιο δυνατή, πιο πονεμένη:

Τις χειμωνιάτικες βραδιές
και τις εξαίσιες του Αυγούστου νύχτες
τους βλέπω,

απ' τα ψηλά να κατεβαίνουν βάθρα τους,
της μέρας αποβάλλοντας το τυπικό τους ύφος,
με νοσταλγίας στεναγμούς και δάκρυα
τους Παρθενώνες και τα Ερεχθεία που στερήθηκαν
στη μνήμη τους με πάθος ν' ανεγείρουν.

[πηγή: Κική Δημουλά, Ποιήματα, Ίκαρος, Αθήνα 2005, σ. 36-37]

(Το άρθρο έχει δημοσιευθεί και στην εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ
στο φύλλο της 16^{ης} Μαρτίου 2021)

Ταναγραίες κόρες

➤ Οι Ταναγραίες κόρες είναι περίτεχνα αρχαία ελληνικά έργα φτιαγμένα από τερακότα, γνωστά σε ολόκληρη την ελληνιστική επικράτεια κυρίως κατά την περίοδο του 4ου και 3ου αιώνα π.Χ. Είναι γυναικεία ειδώλια σε όρθια ή καθιστή θέση και το μέγεθός τους κυμαίνεται από 15 έως 35 εκατοστά. Χρησίμευαν κυρίως ως ταφικά κτερίσματα ή γούρια της εποχής εκείνης.

Οι Ταναγραίες κόρες, έχουν πάρει το όνομά τους από την περιοχή που βρέθηκαν. Ήρθαν στο φως μόλις το 1874, όταν ένας αγρότης στην Τανάγρα, ενώ όργωνε το χωράφι του, ανακάλυψε πολλούς αρχαίους τάφους μέσα στους οποίους βρίσκονταν οι κόρες αυτές.

Μετά την ανακάλυψη αυτή, η οποία αποκαλύπτει την παραδοσιακή τέχνη που ανθούσε κατά τον 5^ο αιώνα π.Χ. οι Ταναγραίες κόρες έγιναν πολύ δημοφιλείς. Έχουν αναφερθεί στην ομορφιά τους πολλοί ποιητές, συγγραφείς και οι ζωγράφοι, όπως για παράδειγμα ο Γερμανός Ρίλκε με το ποίημα του «Τανάγρα». Ο Όσκαρ Ουάιλντ καθώς και ο Γάλλος ζωγράφος Ζαν-Λέον-Ζερόμ, ο οποίος έχει ζωγραφίσει στους πίνακές του αρκετές φορές τις Ταναγραίες κόρες.

Φυλάσσονται στο ανακαινισμένο αρχαιολογικό μουσείο Τανάγρας, το οποίο επαναλειτουργεί από το 2006 και αξίζει να το επισκεφθεί κανείς για να γνωρίσει από κοντά αυτά τα σπάνια κομψοτεχνήματα. Και ακόμα και την εξέλιξη διαμέσου των αιώνων, της Ταναγραϊκής τέχνης η οποία συνδεόταν με λατρείες και ταφικές πρακτικές.

Έλια Ανδρικοπούλου, α1

Η τεχνητή νοημοσύνη μέσα από τα μάτια της UNESCO

➔ Η τεχνολογία αποτελεί κυρίαρχο κομμάτι της ζωής και της καθημερινότητάς μας και για αυτό τη φετινή χρονιά, οι μαθητές του ομίλου UNESCO του Σχολείου μας, ασχολήθηκαν μέσω εβδομαδιαίων συναντήσεων και ενημερώσεων με το θέμα της τεχνητής νοημοσύνης

και ειδικότερα, με το θέμα της ηθικής διάστασης της τεχνητής νοημοσύνης. Τα μέλη του ομίλου, αρχικά, παρακολούθησαν μία ημερίδα, που διοργάνωσε η Λεόντειος, το σχολείο που ήταν υπεύθυνο για τον συντονισμό των φετινών εκδηλώσεων, στην οποία ενημερώθηκαν σχετικά με όλους τους τομείς στους οποίους εφαρμόζεται η τεχνητή νοημοσύνη. Στη συνέχεια, οι μαθητές μελέτησαν διάφορα κείμενα

για να γίνουν γνώστες του θέματος και να διαμορφώσουν εμπεριστατωμένη άποψη σχετικά με το θέμα, ώστε να συμμετάσχουν στο 6ο μαθητικό συμπόσιο, το οποίο είχε την ιδιαιτερότητα ότι ήταν το πρώτο διαδικτυακό συνέδριο που έχει οργανωθεί στο πλαίσιο της UNESCO.

Στο συμπόσιο αυτό, τα μέλη του ομίλου από κάθε σχολείο, χωρίστηκαν σε διαφορετικές ομάδες, όπου έγιναν εποικοδομητικές συζητήσεις, που οδήγησαν στα πορίσματα της κάθε ομάδας, τα οποία στη συνέχεια παρουσιάστηκαν και ψηφίστηκαν από όλους. Οι μαθητές, ακόμη και μέσω της πλατφόρμας του teams, είχαν τη μοναδική ευκαιρία να συζητήσουν με άλλους μαθητές, τους οποίους δε γνώριζαν, να εκφράσουν την άποψή τους, αλλά και να ακούσουν τις απόψεις των συμμαθητών τους, οι οποίες ήταν πολύ ενδιαφέρουσες, αν και τόσο διαφορετικές! Η μοναδική αυτή εμπειρία θα μείνει αξέχαστη στα μέλη του ομίλου UNESCO, καθώς το θέμα της «ανάπτυξης της τεχνητής νοημοσύνης», θα μας απασχολήσει όλο και περισσότερο στο μέλλον ως άτομα και ως κοινωνία.

Άννα Καρβελά, γ4

Οι αρνητικές πλευρές του διαδικτύου για τα παιδιά

➔ Το διαδίκτυο είναι μία τεχνολογική εξέλιξη που βοηθάει στην επικοινωνία, στην έρευνα, στις επιστήμες, στην εξερεύνηση, στη γνώση.

Τα παιδιά μέσω του διαδικτύου έρχονται σε επαφή μεταξύ τους, ανταλλάσσουν ιδέες γνωρίζουν καινούριους κόσμους, εξοικειώνονται με όλες τις τεχνολογίες.

Η χρήση του διαδικτύου όμως έχει και αρνητικές πλευρές. Πολλές φορές οι πληροφορίες είναι λανθασμένες, ψεύτικες και για τα παιδιά επικίνδυνες μιας και μπορούν να τους δημιουργήσουν πολλά προβλήματα στην προσωπική και στη σχολική ζωή.

Τα παιδιά πλοηγούνται στο διαδίκτυο ψάχνοντας ή παίζοντας διαδικτυακά παιχνίδια στα οποία είναι ευάλωτα με αποτέλεσμα να παραμελούν τα μαθήματά τους και άλλες δραστηριότητες.

Είσαι

σωστός ψηφιακός πολίτης;

Παίζοντας πολλές ώρες στον υπολογιστή, το τάμπλετ, το τηλέφωνο, αποξενώνονται από τους φίλους τους, την οικογένειά τους, κλείνονται στον εαυτό τους και λένε ψέματα για να κρύψουν το πρόβλημα τους που είναι ο εθισμός.

Πολύ μεγάλος κίνδυνος ελλοχεύει, όταν μιλούν με χρήστες αγνώστους που κρύβονται πίσω από την ανωνυμία και δείχνοντας ψεύτικο προφίλ εκθέτουν τα παιδιά σε πολύ μεγάλους κινδύνους.

Στο διαδίκτυο ποτέ δεν είμαστε σίγουροι ποιος κρύβεται πίσω από την ανωνυμία, γιατί μπορεί να παρακολουθεί και να συμμετέχει στις συζητήσεις μας. Γι' αυτό πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί και, αν κάτι μας κάνει να νοιώσουμε αμήχανα, άβολα πρέπει να το αναφέρουμε αμέσως στους γονείς μας ή σε κάποιον μεγαλύτερο.

Ακόμα, το διαδίκτυο μπορεί να σε κάνει να σπαταλήσεις τα χρήματά σου, επειδή κάνεις πολύ γρήγορα και εύκολα αγορές. Επιπλέον, είναι εύκολο στα ηλεκτρονικά παιχνίδια να χαλάσεις χρήματα για να αγοράσεις ειδικά βοηθήματα που σε βοηθούν να παίζεις καλύτερα, που όμως υπάρχουν μόνο μέσα στο ηλεκτρονικό παιχνίδι. Προσοχή, λοιπόν!

Δημήτρης, Βαϊρης, 11

➤ Μια γενιά πριν, η ψηφιακή τεχνολογία ήταν εξειδικευμένη δεξιότητα. Για εμάς αποτελεί απαραίτητη ικανότητα σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον όπου τα τεχνολογικά μέσα είναι αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής μας ζωής.

Έτσι, παράλληλα με τους δείκτες IQ (Intelligence Quotient) και EQ (Emotional Intelligence Quotient), μιλάμε πια και για τον DQ (Digital Intelligence Quotient), δηλαδή τον Δείκτη Ψηφιακής Νοημοσύνης, ο οποίος ευτυχώς μπορεί να βελτιώνεται συνεχώς.

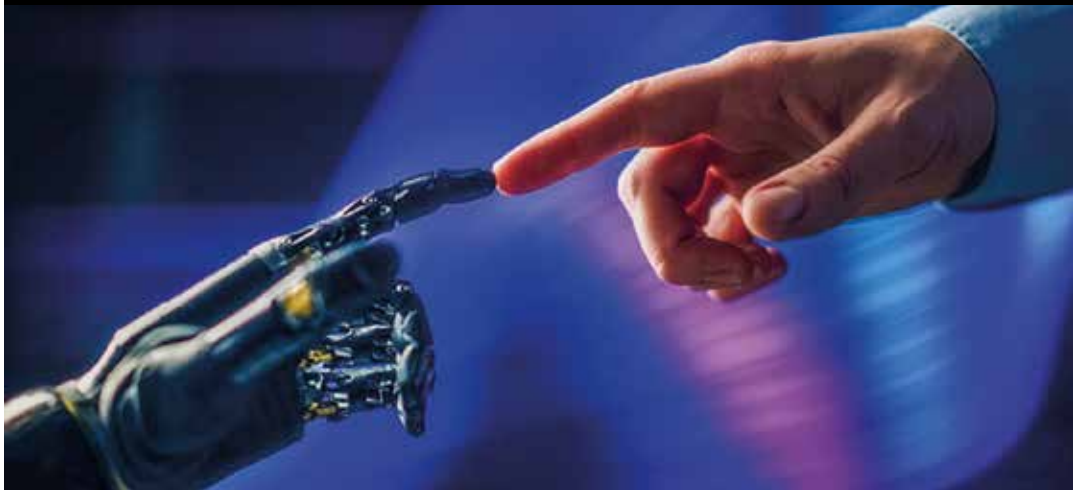
Στο ερώτημα ποιες είναι οι ικανότητες αυτές που κάνουν τον καθένα μας από απλό ψηφιακό χρήστη να γίνει καλός και αποτελεσματικός ψηφιακός πολίτης μπορούν να δοθούν συγκεκριμένες προτάσεις:

- Είμαι δεκτικός στις διαφορετικές απόψεις στο διαδίκτυο, τις σέβομαι και δείχνω ψηφιακή ενσυναίσθηση (digital empathy).
- Είμαι ο εαυτός μου, αλλά ο καλύτερος εαυτός μου.

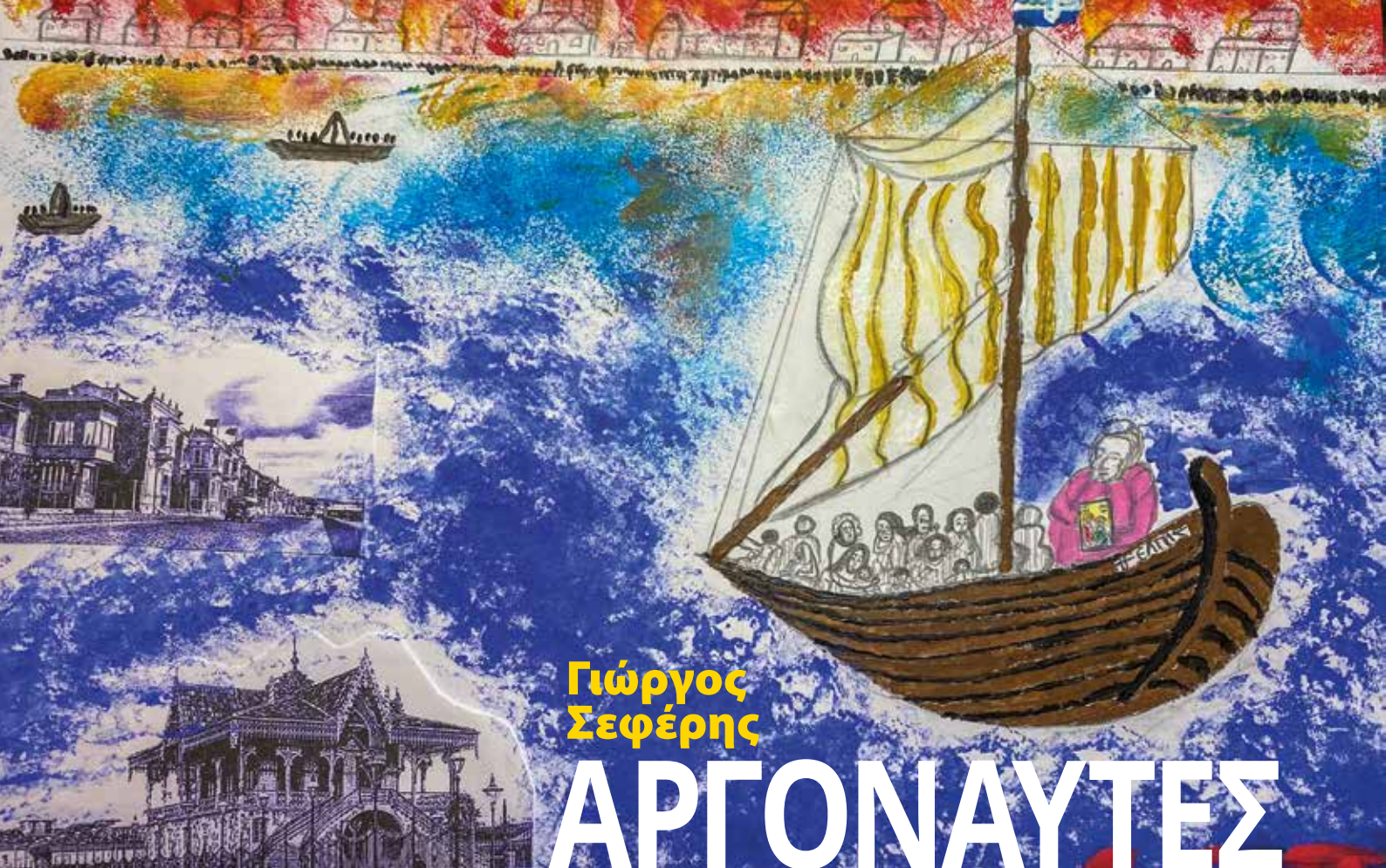
- Μπορώ να διακρίνω την αξιοπιστία ή μη των πληροφοριών, έχοντας κριτική σκέψη (critical thinking).
- Είμαι σε θέση να κρατώ τη σωστή ισορροπία στον χρόνο μου (time management) online και offline, δείχνοντας αυτοέλεγχο.
- Ξέρω πώς να είμαι ασφαλής και να διαχειρίζομαι τα ψηφιακά μου αποτυπώματα (digital footprints) και τα προσωπικά μου δεδομένα.
- Μπορώ να χρησιμοποιώ την τεχνολογία για να συμμετέχω στην επίλυση ευρύτερων, ακόμη και παγκόσμιων, προβλημάτων, εμπνέοντας για το σκοπό αυτό και άλλους.
- Θυμάμαι να κάνω ψηφιακή αποτοξίνωση (digital detox), δηλαδή αποσυνδέομαι από τις διάφορες συσκευές και επανασυνδέομαι με ό,τι είναι πραγματικά σημαντικό στη ζωή μου.

Θα πει κανείς ότι όλα αυτά είναι δύσκολα στην πράξη. Η απάντηση είναι ότι και η ψηφιακή ελευθερία «θέλει αρετή και τόλμη».

Αγλαΐα Κόρκου, 14

Γιώργος
Σεφέρης

ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ

Γεώργιος-Εφραίμ Παπαδάκης

Περάσαμε κάβους πολλούς πολλά νησιά τη θάλασσα
που φέρνει την άλλη θάλασσα, γλάρους και φώκιες.
Δυστυχησμένες γυναίκες κάποτε με ολολυγμούς
κλαίγανε τα χαμένα τους παιδιά
κι άλλες αγριεμένες γύρευαν το Μεγαλέξαντρο
και δόξες βυθισμένες στα βάθη της Ασίας.
Αράξαμε σ' ακρογιαλιές γεμάτες αρώματα νυχτερινά
με κελαηδίσματα πουλιών, νερά που αφήνανε στα χέρια
τη μνήμη μιας μεγάλης ευτυχίας.
Μα δεν τελειώναν τα ταξίδια.

«Δ' Αργοναύτες» 1935

➔ Ο τίτλος του ποιήματος παραπέμπει στους Αργοναύτες και στην εκστρατεία τους.

Από τους πρώτους στίχους ο Σεφέρης καλεί τον αναγνώστη να έρθει σε επαφή με το παρελθόν και την αρχαιότητα

Ταξιδεύοντας οι Αργοναύτες και περνώντας από διάφορους τόπους παρατήρησαν θλιμμένες γυναίκες, γεμάτες πόνο να θρηνούν για τα χαμένα τους παιδιά και άλλες μάλιστα να επιζητούν τον Μέγα Αλέξανδρο στην περιοχή της Μικράς Ασίας.

Η αναφορά στον Μέγα Αλέξανδρο

και σε «δόξες βυθισμένες στα βάθη της Ασίας», πανάρχαιες δόξες χαμένες ανεπανόρθωτα, κι ωστόσο αναζητούμενες απ' αυτές τις ψυχές που σπαταλήθηκαν σ' ένα ταξίδι χωρίς τελειωμό, μας παραπέμπει στη νοσταλγία των Ελλήνων της περιόδου της Μικρασιατικής Καταστροφής για το ξεχασμένο ένδοξο παρελθόν και τις χαμένες πατρίδες.

Οι Αργοναύτες ταυτίζονται με τις ακρογιαλιές, με το καράβι, με τη θάλασσα, η οποία τελικά τους υπερνικά και τους απορροφά.

Μέσα από αυτό το ποίημα ο Σεφέρης επιδίωξε να εκφράσει το αίσθημα

της τελευταίας μας εθνικής καταστροφής σαν ένα μόνιμο και αμετακίνητο άλγος.

Μήπως, όμως, υπάρχουν και σύγχρονοι Αργοναύτες; Ναι! Είναι όλοι αυτοί οι άνθρωποι που περιπλανώνται από τόπο σε τόπο ψάχνοντας για μια πατρίδα. Όλοι όσοι αφήνουν πίσω τους τα πατρώα εδάφη, την ιστορία του τόπου τους, μια ευτυχισμένη ζωή και επιχειρούν ένα καινούριο ξεκίνημα που θα τους κάνει να νιώσουν άνθρωποι.

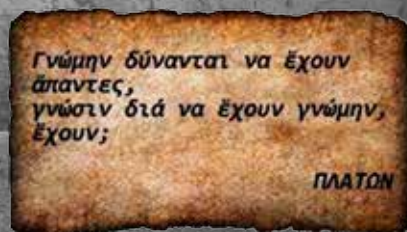
Μα δεν τελειώνουν τα ταξίδια!

Γεώργιος Εφραίμ Παπαδάκης, γ5

Η σημασία της πνευματικής καλλιέργειας για τον σύγχρονο άνθρωπο

Γνώμην δύνανται να έχουν
πάντες,
γνώσιν δὲ να έχουν γνώμην,
έχουν;

ΠΛΑΤΩΝ

Αν σταματήσουμε
να καλλιεργούμε το
πνεύμα μας, αυτή
η αξιόλογη πορεία
τόσων χιλιάδων ετών
θα καταστραφεί
και ολόκληρος
ο πολιτισμός θα
οδηγηθεί σε παρακμή.

➔ Είναι γεγονός πως ο σύγχρονος άνθρωπος χαρακτηρίζεται από άγχος και ανασφάλεια. Η ζωή μας πλέον γίνεται ρουτίνα και αντί να επιδιώκουμε την αυτοπραγμάτωση, αγανακτούμε για τον φοβερά έντονο ρυθμό της. Στην εποχή της ραγδαίας, έως και ανεξέλεγκτης τεχνολογικής προόδου, παρατηρείται διάβρωση του εσωτερικού μας κόσμου και κατά συνέπεια του χαρακτήρα μας. Αντλούμε ενδιαφέρον από πράξεις που μας προκαλούν αποστροφή προς τη μόρφωση, τη διαπαιδαγώγηση και την πνευματική καλλιέργεια.

Ζούμε σε έναν κοινωνικό περίγυρο, όπου κάθε επιλογή, κάθε πράξη, κάθε λέξη πρέπει να αντιστοιχεί σε ένα προσωπικό «κέρδος», σε μια ωφελμιστική λογική που επιβάλλει μια υλική απολαβή. «Η ιδέα πως μπορεί κανείς να καλλιεργήσει ένα πάθος εν ονόματι μιας ανιδιοτελούς, αδάπανης απόλαυσης δεν βρίσκει γόνιμο έδαφος, ώστε να αναπτυχθεί στην κοινωνία μας», γράφει ο Nuccio Ordine στο βιβλίο του «*Η χρησιμότητα του Άχρηστου*», ένα έργο διαχρονικό και γεμάτο νοήματα. Σε αυτό, ο Ιταλός διανοούμενος πραγματεύεται, μέσα από τις σκέψεις και τα λόγια μεγάλων φιλοσόφων και συγγραφέων, τη χρησιμότητα θεμελιωδών αξιών, όπως η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η αγάπη και η αλήθεια. Υπάρχουν γνώσεις, γράφει ο Ordine, οι οποίες ακριβώς λόγω της αφιλοκερδούς φύσης τους, μπορούν να παίξουν βασικό ρόλο στην καλλιέργεια του πνεύματος και στην πολιτιστική ανάπτυξη της ανθρωπότητας.

Σε αυτό το πλαίσιο, λοιπόν, το κέρδος πρέπει να απο-

τελεί μέσο και όχι αυτοσκοπό! Παρ' όλα αυτά, όταν τα πάντα θυσιάζονται στον βωμό του χρήματος και της βραχυπρόθεσμης απόλαυσης, είναι χρέος μας να διαφυλάξουμε ορισμένες αξίες από την ωφελμιστική αυτή λαίλαπα.

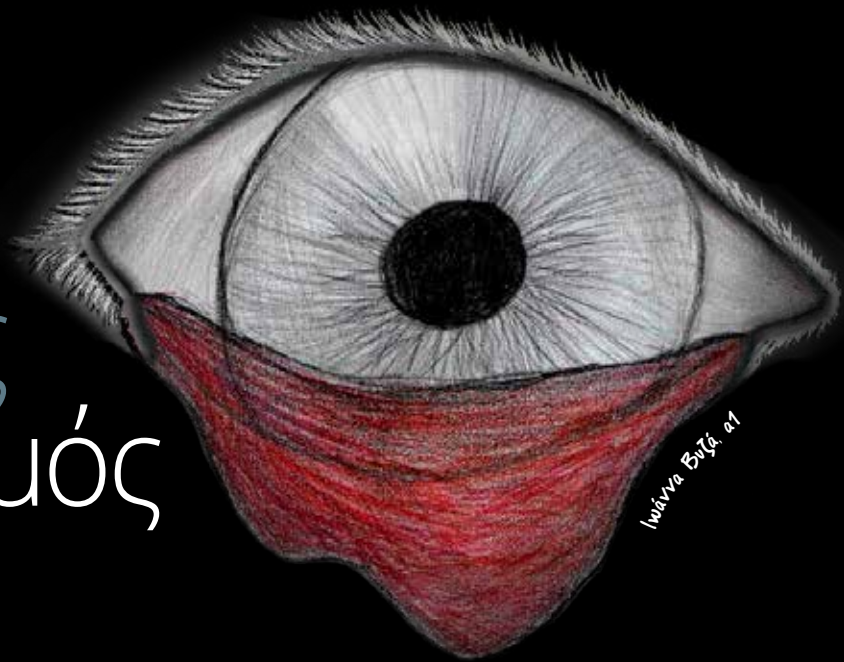
Η εκπαίδευση, τα πολιτισμικά αγαθά και η ιστορία μας αποτελούν τρανταχτά παραδείγματα ιδανικών, για τα οποία αδιαφορούμε ολοένα και περισσότερο ως κοινωνία. Κανείς δεν αναρωτιέται, τι βρίσκεται θαμμένο κάτω από την ετικέτα που εμείς οι ίδιοι έχουμε βάλει επιπόλαια στους θεσμούς αυτούς.

Κι όμως, οι «άχρηστες» αυτές πληροφορίες κρύβουν μια αστείρευτη πηγή γνώσης. Μελετώντας την Ιστορία μαθαίνεις τις ρίζες σου, μαθαίνοντας τη γλώσσα δομείς τη σκέψη σου, ερευνώντας το άγνωστο διευρύνεις τους ορίζοντές σου. Η καλλιέργεια του πνεύματος αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ανθρώπινης φύσης, απαραίτητη προϋπόθεση για να φτάσουμε στην ευτυχία. Τα σχολεία δεν είναι καταστήματα ούτε οι μαθητές πελάτες. Είναι η ευκαιρία καθενός από εμάς να μορφωθεί και να πετύχει τους στόχους του, μια ασταμάτητη διαδικασία συνεχούς αναστοχασμού και αυτοβελτίωσης, ένα βήμα πιο κοντά στην αλήθεια!

Στην εποχή που ο υλικός ευδαιμονισμός κυριαρχεί, η παράδοση και η Ιστορία μας διέρχονται μια αδιαμφισβήτητη κρίση. Το μόνο σίγουρο, όμως, είναι, πως, αν σταματήσουμε να καλλιεργούμε το πνεύμα μας, αυτή η αξιόλογη πορεία τόσων χιλιάδων ετών θα καταστραφεί και ολόκληρος ο πολιτισμός θα οδηγηθεί σε παρακμή.

Άγγελος Γκορίτσας, α2

Σχολικός εκφοβισμός

Ένα θέμα που απασχολεί σε μεγάλο βαθμό την ελληνική μαθητική κοινότητα είναι ο σχολικός εκφοβισμός, γνωστός και ως bullying.

Το bullying είναι μία επιθετική συμπεριφορά που εκδηλώνεται σκόπιμα και επαναλαμβανόμενα.

Δημιουργεί πολύ άσχημα συναισθήματα σε όσους το βιώνουν και προτεραιότητα όλων των εκπαιδευτικών και των σχολικών φορέων είναι να το εξαλείψουν.

Οι δυνατοί άνθρωποι υπερασπίζονται τον εαυτό τους, αλλά οι δυνατότεροι άνθρωποι υπερασπίζονται τους άλλους. Βοήθησε αυτούς που περνάνε δύσκολα.

Σταμάτησε το bullying!

Υπάρχουν διάφοροι τύποι εκφοβισμού. Ο σωματικός, ο λεκτικός, ο ψυχολογικός ή και ο κοινωνικός.

Σωματικός εκφοβισμός είναι τα χτυπήματα, τα σπρωξιμάτα, οι κλωτσιές. Λεκτικός εκφοβισμός είναι η κοροϊδία, οι διακρίσεις, τα σεξουαλικά σχόλια. Κοινωνικός εκφοβισμός είναι η διάδοση φημών, η καταστροφή προσωπικών αντικειμένων, η απομόνωση από την ομάδα. Επίσης υπάρχει ο εκφοβισμός μέσω διαδι-

κτύου, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μέσω μηνυμάτων στο κινητό.

Γιατί όμως κάποιος αισθάνεται την ανάγκη να ασκήσει bullying; Για την αντιμετώπιση του bullying είναι σημαντικό να καταλάβουμε και τους λόγους που κάποιος εκφοβίζει τους άλλους. Οι λόγοι είναι διάφοροι. Μπορεί ο θύτης να έχει και ο ίδιος υποστεί bullying στο παρελθόν και ασκώντας ο ίδιος εκφοβισμό να εκφράζει τον θυμό του. Ή μπορεί να αισθάνεται ανωτερότητα

μέσα από αυτή τη διαδικασία. Μπορεί ακόμα να θέλει να τραβήξει την προσοχή και να χαρακτηριστεί "cool". Το σίγουρο είναι ότι οι άνθρωποι που ασκούν εκφοβισμό, συχνά είναι οι ίδιοι τρομοκρατημένοι για κάτι και έτσι προσπαθούν να τρομοκρατήσουν τους άλλους για να κρύψουν τα συναισθήματά τους ή ενοχλούν άλλους για να μην τους ενοχλή-

σουν πρώτα εκείνους. Χρησιμοποιούν τη «διαφορετικότητα» για να δικαιολογήσουν τη συμπεριφορά τους και να κάνουν τα θύματά τους να νιώσουν άσχημα. Όμως το αληθινό πρόβλημα δεν είναι η «διαφορετικότητα» του θύματος αλλά ο ίδιος ο θύτης.

Σημαντικό είναι να θυμόμαστε ότι η διαφορετικότητά μας είναι που μας κάνει ξεχωριστούς και μοναδικούς. Θα πρέπει να είμαστε περήφανοι για τον εαυτό μας και να μην επιτρέπουμε σε άτομα που μας εκφοβίζουν να μας καταπιέζουν.

Κατά τη φετινή σχολική χρονιά και οι τρεις τάξεις του Γυμνασίου του Κ.Α. ασχολήθηκαν με το θέμα ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ στο πλαίσιο του ΣΑ. Ειδικότερα τα τμήματα της α΄ γυμνασίου δημιούργησαν αφίσες με θέμα τον Εκφοβισμό. Η β΄ γυμνασίου έγραψε οδηγό για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού και η γ΄ δημιούργησε εφημερίδα με το ίδιο θέμα.

Στην τάξη μας πραγματοποιήσαμε μία πολύ ενδιαφέρουσα δραστηριότητα με στόχο να ενημερωθούμε για αυτήν τη βίαιη συμπεριφορά, και να βοηθήσουμε να σταματήσει. Στην αρχή μάθαμε πολλά για τον εκφοβισμό, και, όταν είχαμε όλες τις απαραίτητες γνώσεις, όλοι μας ζωγραφίσαμε μία ζωγραφιά και γράψαμε ένα κείμενο που να εκφράζει τη γνώμη μας για το bullying και πώς να σταματήσει. Στη συνέχεια, συνθέσαμε όλη την πληροφορία σε μία αφίσα που θα μας εμπνέει κάθε μέρα και θα μας θυμίζει ότι το χρέος μας ως μαθητές είναι να σταματήσουμε τον σχολικό εκφοβισμό.

Ιωάννα Βυζά, α1

Η ΙΣΧΥΣ ΕΝ ΤΗ ΕΝΩΣΕΙ

➔ Τα μυρμήγκια είναι από τα ζώα που ποτέ δε θα ξεχάσουμε την όψη τους. Τα βλέπουμε συνέχεια: μυρμήγκια μικρά σαν κόκκοι ρυζιού, μυρμήγκια μεγάλα σαν σταφύλια, μυρμήγκια κάθε χρώματος –κόκκινα, μαύρα, μπλε– μυρμήγκια με φτερά, μυρμήγκια με μακριά και λεπτά πόδια, μυρμήγκια με τρομακτικές δαγκάνες, μυρμήγκια με χωμάτινες φωλιές, μυρμήγκια που ζουν πάνω στα δέντρα.

Αυτό όμως που δεν αντιλαμβανόμαστε είναι η ζωή τους. Η ζωή των μυρμηγκιών είναι πολλά παραπάνω από τη μεταφορά φύλλων και ψίχουλων. Ο μικρόκοσμος τους είναι περίπλοκος σαν τον δικό μας. Ιδιαίτερα κάτω από το χώμα, στις φωλιές των μυρμηγκιών, κάθε μυρμήγκι δίνει τη θέση του σε ένα πολύτιμο γρανάκι ενός τεράστιου, περίπλοκου μηχανισμού. Κάποια μυρμήγκια αναλαμβάνουν την προστασία των προνυμφών, άλλα της βασίλισσας της αποικίας ενώ τα υπόλοιπα αναζητούν τροφή, επεκτείνουν τη φωλιά σκάβοντας μακρύτερες σήραγγες και προστατεύουν τη φωλιά από θηρευτές μέχρι και άλλα μυρμήγκια.

Κάτι ακόμα που δεν παρατηρούμε είναι ο συνεχής πόλεμος μεταξύ των μυρμηγκιών. Εκατομμύρια μυρμήγκια αλληλοσκοτώνονται καθημερινά για να προστατέψουν τις αποικίες τους ή για να καταλάβουν άλλες. Επιστρατεύουν όπλα όπως δαγκάνες και κανόνια οξέος, ενώ χρησιμοποιούν τεχνικές όπως ο ακρω-

τηριασμός των αντιπάλων τους. Αυτές οι μάχες είναι τόσο έντονες που κάποια είδη έχουν εξελιχθεί ειδικά για μάχη. Λόγου χάρη, τα μυρμήγκια με μεγάλο κεφάλι για να σφραγίζουν τις εισόδους των αποικιών τους. Το πλέον αξιοθαύμαστο στον αέναο αυτόν πόλεμο, είναι η αυτοθυσία με την οποία δρουν τα μυρμήγκια. Ο μικροσκοπικός τους εγκέφαλος έχει εξελίξει ένα ενστικτώδες αί-

σθημα αλτρουισμού, τόσο ισχυρό που δε σκέφτονται καν, πριν ορμήσουν στον θάνατο για το καλό της αγέλης τους.

Κλείνοντας, αυτό που αξίζει να τονιστεί δεν είναι ο αλτρουισμός και η αυτοθυσία που επιδεικνύουν τα μυρμήγκια, αλλά το πώς όντα με τόσο χαμηλή νοημοσύνη, όταν συνεργάζονται, μπορούν να συνθέσουν έναν απίστευτα καλοκουρδισμένο μηχανισμό που τους επιτρέπει να εξαπλώνονται και να επιβιώνουν με το πέρασμα εκατομμυρίων ετών.

Απόστολος Βασιλικός, α2

Στο Πανεπιστήμιο Yale

➔ Ένα από τα ωραιότερα ταξίδια που έχω κάνει είναι, όταν επισκέφτηκα το πανεπιστήμιο Yale, που βρίσκεται σε μια μικρή κωμόπολη της Αμερικής, το New Haven. Η πόλη αυτή βρίσκεται στην πολιτεία του Connecticut μεταξύ της Νέας Υόρκης και της Βοστώνης και θεωρείται το ιδανικό μέρος για να περάσει κανείς το Σαββατοκύριακό του. Το πανεπιστήμιο Yale καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του New Haven. Επισκέφθη-

κα το New Haven ένα Σαββατοκύριακο του Μαΐου και ήταν πραγματικά μια εμπειρία που δε θα ξεχάσω ποτέ. Το campus του Πανεπιστημίου ήταν καταπράσινο και κατάφυτο από άνθη διαφόρων χρωμάτων. Βλέποντας τα πέτρινα, γοθικού ρυθμού κτήρια του Πανεπιστημίου ένιωσα δέος και θαυμασμό. Οι βόλτες που έκανα ήταν μοναδικές λόγω της ιδιαιτερότητας των κτηρίων της πόλης.

Η πόλη του New Haven είχε μια ιδιαίτερη ζωντάνια λόγω των πολλών φοιτητών του Πανεπιστημίου που έχουν έρθει από κάθε γωνία του πλανήτη. Ο επισκέπτης δύσκολα θα βαρεθεί στο New Haven, επειδή υπάρχει πλήθος από αξιοθέατα. Ένα από αυτά

είναι η βιβλιοθήκη Sterling. Η βιβλιοθήκη είναι μια από τις μεγαλύτερες στον κόσμο, καθώς διαθέτει πάνω από 15 εκατομμύρια βιβλία όλων των ειδών. Κτίστηκε το έτος 1931 και περιέχει τα αρχεία του Πανεπιστημίου, μουσική βιβλιοθήκη και πολλές μεγάλες αίθουσες. Εκτός από την κεντρική βιβλιοθήκη το Πανεπιστήμιο διαθέτει μια συλλογή σπάνιων βιβλίων και χειρογράφων που φιλοξενείται στη δεύτερη βιβλιοθήκη του Yale, την Beinecke Rare book library που διακρίνεται για τον μοντέρνο σχεδιασμό της.

Ένα ακόμη ενδιαφέρον αξιοθέατο είναι η Yale Art Gallery, η οποία βρίσκεται σε κεντρικό σημείο της πόλης και φιλοξενεί μια τεράστια συλλογή

έργων τέχνης. Επιπλέον το Yale Peabody Museum of Natural History αποτελεί πόλο έλξης των επισκεπτών. Το μουσείο προσφέρει μια ποικιλία εκθεμάτων που είναι πολύ ενδιαφέροντα για παιδιά και μεγάλους καθώς και κάποιες αίθουσες για διαδραστικές δραστηριότητες.

Το New Haven είναι γνωστό για την εξαιρετική κουζίνα του και ιδιαίτερα για την ονομαστή ριζζα του. Ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει πεντανόστιμα εδέσματα στο γνωστό εστιατόριο, Tarry Lodge που προσφέρει πιάτα ιταλικής κουζίνας. Μια άλλη ενδιαφέρουσα επιλογή είναι η διάσημη Frank Pepe Pizzeria που ιδρύθηκε το 1925 από τον Frank Pepe και είναι μια από τις πιο δημοφιλείς πιτσαρίες στην Αμερική. Τέλος ένα εστιατόριο που αξίζει σίγουρα να επισκεφτείτε είναι το Harvest, που προσφέρει πιάτα μοντέρνας αμερικάνικης κουζίνας. Είναι ιδιαίτερα αγαπητό τόσο στους νέους όσο και στους μεγαλύτερους κατοίκους της περιοχής, επειδή δίνει έμφαση στην ποιότητα των φαγητών του.

Το New Haven διαθέτει διάφορες επιλογές διαμονής και μπορεί να ικανοποιήσει τα γούστα κάθε επισκέπτη. Αγαπητό από τους καθηγητές του πανεπιστημίου είναι το ξενοδοχείο Study at Yale που βρίσκεται σε κεντρικό σημείο της πόλης και παρέχει άνετα δωμάτια. Εξίσου ενδιαφέρουσα επιλογή είναι το ξενοδοχείο Omni που φιλοξενεί στον 19 όροφο του το εστιατόριο Davenport που έχει θέα όλη την πόλη και το λιμάνι.

Το New Heaven αποτελεί έναν φανταστικό προορισμό που αξίζει να επισκεφθείτε. Από τη στιγμή που πήγα εκεί ήξερα ότι αυτό το μέρος ήταν ξεχωριστό και κατά τη διάρκεια της επίσκεψής μου το αγάπησα.

Γιώργος Νάκας, γ5

Ήξερες ότι...

Η μασκότ του Yale είναι το Bulldog. Το πρώτο Bulldog που έγινε μασκότ του Yale ήταν ο Handsome Dan I (1889-1897)

Η Κεντρική βιβλιοθήκη Sterling

Το campus του Yale

Κλασικό κτήριο του New Haven

Τόπος και Κάτοικοι

Το νησί διαθέτει πυκνή αλλά όχι οργιώδη βλάστηση. Έχει περιορισμένη γεωργική εκμετάλλευση και το μεγαλύτερο μέρος του είναι σκεπασμένο από λιβάδια. Η κτηνοτροφία του νησιού είναι ανεπτυγμένη και οι γεωργικές καλλιέργειες που υπάρχουν είναι πατάτες, ζάχαρη, καπνός και τροπικοί καρποί όπως μπανάνες. Οι πρώτοι κάτοικοι του νησιού ήταν Πολυνησίοι και έφτασαν στο Ράπα Νούι με σχεδίες τον 5^ο αιώνα π.Χ. Δυστυχώς, το αρχικό λεξιλόγιο της γλώσσας Ράπα Νούι έχει χαθεί. Σήμερα έχει περίπου 8.000 κατοίκους.

Μοάι

Ο λόγος που το Νησί του Πάσχα είναι τόσο διάσημο είναι τα Μοάι. Τι είναι όμως αυτά τα Μοάι; Είναι γιγάντια λίθινα αγάλματα από τα οποία τα περισσότερα απεικονίζουν αρχαίους θεούς των αρχαίων κατοίκων του Isla de Pascua. Έχουν ύψος 3 έως 10 μέτρα και χρονολογούνται στον 8^ο αιώνα π.Χ. Τα κεφάλια έχουν λαξευτεί από ένα είδος ηφαιστειογενούς υλικού που σκληραίνει, όταν εκτεθεί στον αέρα και, όταν είναι θαμμένο στη γη παραμένει μαλακό. Κάποια από τα πέτρινα κεφάλια έχουν ύψος 12 μέτρων και ζυγίζουν κοντά στους 8 τόνους. Το μεγάλο μυστήριο των Μοάι είναι πώς μεταφέρθηκε τόσο μεγάλος όγκος, επειδή οι αρχαίοι κάτοικοι, αφού τα έφτιαξαν τα μετέφεραν και τα τοποθέτησαν στα σημεία που ήθελαν. Μάλιστα, τα Μοάι έχουν και σώμα που βρίσκεται κάτω από το έδαφος. Το πώς μετακινήθηκαν τότε παραμένει ένα πολύ μεγάλο μυστήριο μέχρι σήμερα μιας και τον 8^ο αιώνα π.Χ. δεν είχαν τα μέσα για να μετακινήσουν κάτι τόσο μεγάλο. Οι έρευνες συνεχίζονται για αυτά τα μυστηριώδη λίθινα αγάλματα. Αραγε θα μπορέσουμε να ανακαλύψουμε το πώς τα μετέφεραν;

➔ Καλά ακούσατε, ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ. Υπάρχει τέτοιο πράγμα όμως; Και αν υπάρχει τι είναι; Νησί του Πάσχα; Ακούγεται σαν να βγήκε από ένα παραμύθι γεμάτο περιπέτειες. Τι, εκεί έχουν μόνο Πάσχα;

Ονομασία και πού βρίσκεται

Το Νησί του Πάσχα είναι ένα νησάκι στην Πολυνησία, στον Ειρηνικό ωκεανό και ανήκει στην επαρχία της Χιλής. Αυτό που σκέφτεστε αυτή τη στιγμή λογικά είναι το όνομα του νησιού, Νησί του Πάσχα. Γιατί ονομάστηκε έτσι; Το όνομά του οφείλεται στον Ολλανδό θαλασσοπόρο Γιάκομπ Ρόγκεβεν, ο οποίος έφτασε εκεί την ημέρα του Πάσχα το 1722. Ακόμα, το Νησί του Πάσχα το οποίο οι Χιλιανοί αποκαλούν ως Isla de Pascua έχει και άλλο ένα όνομα, Ράπα Νούι.

Μάριος Θωμάς, α3

Η Ιστορία της Πομπηίας

➤ Η Πομπηία, ένας από τους πιο διάσημους αρχαιολογικούς χώρους στον κόσμο, βρίσκεται κοντά στον κόλπο της Νάπολης στην Ιταλία. Προσελκύει περισσότερους από 2.5 εκατομμύρια επισκέπτες καθημερινά, από όλον τον κόσμο. Είτε για μια ημερήσια εκδρομή στην Πομπηία από τη Ρώμη είτε απλώς από περιέργεια για την πόλη που έχει παγώσει στον χρόνο και το ηφαιστειο που την κατέστρεψε, όλοι έχουν λατρέψει αυτήν την αρχαία παραμυθένια πόλη. Όμως τι συνέβη και αυτή η πόλη πέτρωσε μέσα από τη λάβα ενός τρομερού ηφαιστείου;

Πριν από περίπου 2.000 χρόνια, η Πομπηία ήταν μια πολυσύχναστη πόλη, όπου κατοικούσαν πλούσιοι Ρωμαίοι που ήταν γνωστοί για τις δαπάνες στα πολυτελή σπίτια τους. Όμως, όταν το κοντινό στην πόλη ηφαιστειο του Βεζούβιου εξερράγη για πρώτη φορά λίγο μετά το καλοκαίρι του 79 μ.Χ., η παχιά τέφρα έκανε τα πάντα μαύρα - οι άνθρωποι δεν μπορούσαν να δουν καν τον ήλιο. Μερικοί κάτοικοι έφυγαν από την πόλη, ενώ άλλοι κλείστηκαν στα σπίτια τους. Αλλά η τέφρα έπεσε. Γύρω στα μεσάνυχτα, έγινε μια νέα έκρηξη και ένα μείγμα τέφρας, βράχων και τοξικού αερί-

Σήμερα η Πομπηία αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους

▼ Οι καταστροφικές συνέπειες της έκρηξης του Βεζούβιου το 79 μ.Χ.

ου ταξίδεψε προς την Πομπηία με ταχύτητα περίπου 180 μίλια την ώρα. Ταξιδεύοντας προς την Πομπηία με τόσο μεγάλη ταχύτητα, το κύμα έκαψε τα πάντα στον δρόμο του. Γύρω στις 7 το πρωί, σχεδόν 19 ώρες μετά την αρχική έκρηξη, η πόλη είχε καλυφθεί πλήρως από ένα θανατηφόρο μείγμα τέφρας και βράχων.

Μετά από αυτό, η Πομπηία ουσιαστικά εξαφανίστηκε και ξεχάστηκε μέχρι το 1748, όταν χάρη στις ανασκαφές, οι οποίες συνεχίζονται ακόμη και σήμερα, οι επιστήμονες μπόρεσαν να καταλάβουν τι συνέβη εκείνη την τρομακτική μέρα.

Στη σημερινή εποχή, μια επίσκεψη στα ερείπια της Πομπηίας είναι σαν να επιστρέφεις στο παρελθόν. Τα στρώματα της τέφρας βοήθησαν πραγματικά στη διατήρηση πολλών κτιρίων, έργων τέχνης, ακόμη και των ανθρώπινων σωμάτων στη μορφή που έχουν σωθεί, αφού οι άνθρωποι πέθαναν από τη λάβα του ηφαιστείου! Όλα αυτά βοήθησαν πολλούς επιστήμονες να ανακαλύψουν λεπτομέρειες που κατατάσσουν την Πομπηία σε έναν από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους παγκοσμίως.

Αγγελική Λυκιαρδοπούλου, β4

S.O.S

Ο πλανήτης κινδυνεύει

➔ S.O.S για τον πλανήτη η καταστροφή του τροπικού δάσους του Αμαζονίου. Ο Αμαζόνιος θεωρείται πνεύμονας του πλανήτη, καθώς παράγει το 20/100 του οξυγόνου του και αποτελεί βασικό κομμάτι στην προστασία του περιβάλλοντος και του οικοσυστήματος.

Μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του 2019 και τη συνεχή αποψίλωση των δασών, προκειμένου να μετατραπούν σε βοσκοτόπια για να καλυφθεί η αυξανόμενη παγκόσμια κατανάλωση κρέατος, ο Αμαζόνιος προβλέπεται να καταρρεύσει μέχρι το 2064 και να μετατραπεί σε μια ξηρή, θαμνώδη πεδιάδα με καταστροφικές συνέπειες για τον πλανήτη μας.

Ο πρόεδρος της Βραζιλίας που αμφισβητεί το θέμα της κλιματικής αλλαγής έχει δεχθεί πολλές επικρίσεις από τη διεθνή κοινότητα για τον τρόπο που διαχειρίζεται τα περιβαλλοντικά ζητήματα και για την ελλιπή χρηματοδότηση προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος.

Οι οικολόγοι καταγγέλλουν ότι η πολιτική αυτή ενισχύει την καταστροφή του Αμαζονίου, του μεγαλύτερου τροπικού δάσους του κόσμου, το 60/100 του οποίου βρίσκεται στη Βραζιλία λέγοντας ότι η πολιτική αυτή είναι ένα αναχρονιστικό όραμα το οποίο απέχει πολύ από τις προσπάθειες να αντιμετωπισθεί η κλιματική κρίση.

Ο νεοεκλεγείς πρόεδρος των ΗΠΑ, Τζο Μπάιντεν, έχει απειλήσει τη Βραζιλία για σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις, αν συνεχιστεί η αποψίλωση του Αμαζονίου. Ο πρόεδρος Μπολσονάρο όμως έχει απαντήσει ότι η χώρα του δεν προτίθεται να υποκύψει σε πιέσεις από το εξωτερικό.

Άγγελος Αγγελόπουλος, α1

Υπάρχει σωτηρία;

➤ Ζούμε σε έναν πλανήτη που καταρρέει και η βασική αιτία για αυτό είναι οι πράξεις των ίδιων των ανθρώπων. Βασιζόμαστε συνεχώς στις αποφάσεις των άλλων και σπανίως αναλαμβάνουμε ενεργά τις ευθύνες που μας αναλογούν. Αυτή η αμέλεια έχει εκδηλωθεί ιδιαίτερα τις τελευταίες δεκαετίες. Στο πρόσωπο της γης έχουν παραμείνει ζωντανά μόνο 1% από τα είδη που υπήρξαν από τη δημιουργία του κόσμου, κάτι το οποίο ανησυχεί τους επιστήμονες, οι οποίοι είναι απολύτως βέβαιοι πως, εάν εξακολουθήσουμε να μολύνουμε και να καταστρέφουμε το περιβάλλον, κάθε ανθρώπινη ύπαρξη θα έχει σβηστεί ολοσχερώς από τον πλανήτη μέσα σε 7 εκατομμύρια χρόνια. Όμως, υπάρχει κάποιος τρόπος σωτηρίας ή βρισκόμαστε σε μια θέση καταδίκης;

Έρευνες διαπιστώνουν πως τον περασμένο χρόνο πάνω από 37 δισεκατομμύρια τόνοι από ορυκτά καύσιμα καταναλώθηκαν και επικίνδυνες εκπομπές αερίων απελευθερώθηκαν στην ατμόσφαιρα. Αυτά τα καύσιμα χρησιμοποιούνται καθημερινά σχεδόν σε όλη την υφήλιο, για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας για τη προμήθεια οικιών, επαγγελματικών και βιομηχανικών εγκαταστάσεων αλλά επίσης για τη θέρμανση κτηρίων και την κίνηση οχημάτων, πλοίων, αεροσκαφών και την λειτουργία πλήθους μηχανολογικών εγκαταστάσεων. Έτσι, το διοξειδίο του άνθρακα που περιέχεται σε

αυτά και εκπέμπεται στη ατμόσφαιρα, με την καύση τους, προκαλεί το φαινόμενο του θερμοκηπίου και συμβάλει άμεσα στην υπερθέρμανση του πλανήτη. Σαν αποτέλεσμα η στάθμη της θάλασσας ανεβαίνει, οι καιρικές συνθήκες είναι ακραίες και οι ζωντανό οργανισμοί βρίσκονται σε τραγικό κίνδυνο. Η παρέμβαση των ανθρώπων έχει διαταράξει την ισορροπία της φύσης, αλλά τώρα μπορεί να είναι και η μόνη αποτελεσματική λύση.

Το μυστικό της σωτηρίας είναι πως πρέπει να δράσουμε αμέσως αντί να αδιαφορούμε για το μέλλον των επόμενων γενιών. Αρχικά, είναι απαραίτητο να παρέχουμε ενέργεια στα σπίτια μας χρησιμοποιώντας ανανεώσιμες πηγές όπως την ηλιακή και την αιολική ενέργεια. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και μικρής κλίμακας ανεμογεννητριών. Επιπλέον, πρέπει να περιοριστεί η υλοτομία, καθώς τα δέντρα απελευθερώνουν μεγάλες ποσότητες οξυγό-

νου που είναι αναγκαίο στοιχείο για την επιβίωσή μας. Επιπροσθέτως, μπορούμε να μετακινούμαστε με ένα όχημα με μηδενικούς ρύπους και, εάν δεν έχουμε αυτή την οικονομική άνεση να το αποκτήσουμε, τότε να προτιμούμε μέσα μαζικής μεταφοράς, όπως λεωφορεία και μετρό. Επίσης, είναι σημαντικό να προσπαθούμε να μην παράγουμε πολλά απόβλητα και να χρησιμοποιούμε προϊόντα από ανακυκλώσιμα και βιοδιασπώμενα υλικά. Τέλος, οφείλουμε να μην σπαταλούμε άσκοπα την ενέργεια και να εφαρμόζουμε μέτρα εξοικονόμησής της, όπως για παράδειγμα την αντικατάσταση των ενεργοβόρων λαμπτήρων με λαμπτήρες οικονομίας, την μόνωση των κτηρίων και την χρήση έξυπνων συστημάτων διαχείρισης των ηλεκτρικών συσκευών. Οι παραπάνω απλοί τρόποι είναι ικανοί να αποτρέψουν την κλιματική μεταβολή, εφόσον υλοποιηθούν άμεσα.

Η κατάσταση είναι σοβαρότατη, για αυτό επιβάλλεται να κάνουμε θυσίες προσαρμόζοντας ανάλογα τις ζωές μας. Οι επόμενες γενιές και το μέλλον ολόκληρης της ανθρωπότητας βασίζεται σε εμάς. Όπως σημείωσε και ο Ρόμπερτ Σουάν: «Η μεγαλύτερη απειλή για τον πλανήτη είναι η σκέψη πως κάποιος άλλος θα τον σώσει.». Ας ανοίξουμε τους ορίζοντές μας και ας αναλάβουμε δράση πριν είναι πολύ αργά.

Μελίνα Ασημάκη, α1

Η ανακύκλωση και εμείς

➤ Τι είναι η ανακύκλωση; Σε τι ωφελεί; Γιατί είναι σημαντική; Η ανακύκλωση είναι τρόπος ζωής, μας βοηθάει στο να έχουμε ένα καθαρό περιβάλλον. Εμείς είμαστε το μέλλον και πρέπει να ξέρουμε τους βασικούς κανόνες της ανακύκλωσης. Το Σχολείο μας με διάφορους τρόπους παραμένει εδώ και χρόνια δραστήριο στο θέμα της ανακύκλωσης. Οργανώνει διάφορες παρουσιάσεις και ενημερώνει τους μαθητές για το περιβάλλον και την ανάγκη της προστασίας του. Στο Δημοτικό του Κολαλεγίου τα παιδιά αφιερώνουν μερικές ώρες του μήνα στον καθαρισμό του δάσους και στην ανακύκλωση των πλαστικών που μαζεύουν. Εκτός από το Σχολείο όμως στο οποίο συμμετέχουμε σε ποικίλες δράσεις, πρέπει και στο σπίτι να ανακυκλώνουμε. Μπορούμε να μαζεύουμε ό,τι ανα-

κυκλώνεται όπως: μπαταρίες, γυαλί, λαμπτήρες ακόμα και οικιακές συσκευές και να τα συγκεντρώνουμε σε ειδικούς κάδους. Μια άλλη ιδέα είναι να μαζεύουμε όλα τα ρούχα που δε χρειαζόμαστε και να τα αφήνουμε στους κόκκινους κάδους που έχει τοποθετήσει ο δήμος για την ανακύκλωση μεταχειρισμένων ειδών ένδυσης και υπόδησης. Έτσι θα συμβάλουμε και εμείς στη δημιουργία ενός καθαρότερου και πιο υγιεινού περιβάλλοντος.

Όλοι οφείλουμε να ευαισθητοποιηθούμε και να αρχίσουμε να ανησυχούμε περισσότερο για τον πλανήτη μας. Ένα κομμάτι από τη ζωή μας επιβάλλεται να είναι η ανακύκλωση, ώστε εμείς και οι επόμενες γενιές να ζήσουμε σε ένα υγιές περιβάλλον.

Σοφία Θεοδοσίου, α3

Ανακαλύψεις του βυθού

➔ Ο ωκεανός κεντρίζει το ενδιαφέρον και την περιέργεια των ανθρώπων καθώς μόνο το 5% μάς είναι γνωστό. Γι' αυτό και ο ωκεανός έχει να μας αποκαλύψει πολλά από τα μυστικά του, όχι μόνο τον φυσικό πλούτο του βυθού του αλλά και πράγματα που έχουν μείνει πίσω από την ιστορία. Από αυτά τα καταπληκτικά ευρήματα που ανακαλύφθηκαν στον πυθμένα του ωκεανού πέντε ξεχωρίζουν!

➔ **Νεκροταφείο Αεροπλάνων.** Στα ανοικτά των Νήσων Μάρσαλ, δύτες ανακάλυψαν ένα νεκροταφείο πολεμικών αεροσκαφών του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Ο τρόπος με τον οποίο κατέβηκαν αυτά τα αεροπλάνα δεν είναι μια δραματική πολεμική ιστορία γεμάτη βία και θάνατο. Αυτά τα αεροπλάνα πετάχτηκαν στο νερό από τις αμερικανικές δυνάμεις, όταν έφυγαν από τα Νησιά Μάρσαλ στο τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Μεταξύ των αεροπλάνων στο «νεκροταφείο αεροπλάνων» υπάρχουν πολλά που ήταν βομβιστές τορπίλης. Για όσους αγαπούν την ιστορία του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, αυτό θα ήταν ένα εξαιρετικό μέρος για να κάνετε μια βουτιά!

➔ **Αρχαίο Βασίλειο της Κλεοπάτρας.** Η βασίλισσα Κλεοπάτρα ήταν ο τελευταίος Φαραώ της Αρχαίας Αιγύπτου, και ενώ γνωρίζουμε ότι υπήρξε πραγματικά, η πόλη της Θώνης – Ηράκλειο είχε χαθεί για πολύ καιρό. Οι ιστορικοί πιστεύουν ότι είχε καταστραφεί και βυθι-

στεί από έναν καταστροφικό σεισμό και τα προκύπτοντα παλιρροιακά κύματα. Μετά από 1.600 χρόνια βρέθηκε στα ανοικτά των ακτών της Αλεξάνδρειας της Αιγύπτου. Οι δύτες άρχισαν να εξερευνούν την αρχαία πόλη το 1998. Μεταξύ των 20.000 αντικειμένων που έχουν ανακαλυφθεί στην αρχαία πόλη είναι τα θεμέλια ανακτόρων, αγαλμάτων της θεάς Ίσιδας, μιας Σφίγγας, ενός τεράστιου αγάλματος που πιστεύεται ότι είναι η Κλεοπάτρα και ο Ιούλιος Καίσαρας. Και φυσικά, πολλά ναυάγια που αποτελούσαν τον βασιλικό στόλο της.

➔ **Αντικείμενα από τον Τιτανικό.** Αντικείμενα από το περίφημο ναυάγιο του Τιτανικού συνεχίζουν να εντοπίζο-

νται από δύτες - συμπεριλαμβανομένου ενός βιολιού! Ποιος μπορεί να ξεχάσει τη θλιβερή σκηνή, όπου οι μουσικοί έμειναν στο σκάφος και έπαιζαν, ενώ το πλοίο βούλιαζε. Ήταν πιθανώς το βιολί τους που βρέθηκε. Ο Τιτανικός είναι ένα από τα πιο διάσημα ναυάγια όλων των εποχών, πιθανώς, επειδή συνέβη λίγο περισσότερο από 100 χρόνια πριν τον Απρίλιο του 1912 και είναι ένα από τα μεγαλύτερα πλοία όλων των εποχών. Το ναυάγιο βρίσκεται στον Βόρειο Ατλαντικό Ωκεανό και εκτός από το ίδιο το πλοίο στον πυθμένα του ωκεανού υπάρχουν ανθρώπινα υπολείμματα και ποικίλα προσωπικά αντικείμενα των επιβατών.

➔ **Το ποτάμι της Μαύρης Θάλασσας.** Μια ακόμη συναρπαστική ανακάλυψη είναι το υποβρύχιο ποτάμι στη Μαύρη

Θάλασσα με ακτές κατάφυτες από δέντρα. Ανακαλύφθηκε το 2010, και είναι η πρώτη φορά που βρέθηκε ένας υποβρύχιος ποταμός. Το υποβρύχιο ποτάμι έχει όλα όσα βρίσκουμε στα ποτάμια της επιφάνειας. Έχει κοίτη, ορμητικά σημεία και καταρράκτες. Ο ποταμός έχει μήκος 60 χιλιόμετρα και πιστεύεται ότι έχει βάθος 50 χιλιόμετρα.

➔ **Ο μηχανισμός των Αντικυθήρων.** Ο μηχανισμός των Αντικυθήρων είναι μια αρχαία συσκευή που θεωρείται ως ο πρώτος υπολογιστής και βρέθηκε στον βυθό του νησιού των Αντικυθήρων στην Ελλάδα. Παρόλο που η συσκευή χρησιμοποιήθηκε από αρχαίους Έλληνες, βρέθηκε στα ερείπια ενός ρωμαϊκού πλοίου. Εκτιμάται ότι χρονολογείται στο 100-150 π.Χ. και οι ερευνητές πιστεύουν ότι χρησιμοποιήθηκε για

τον υπολογισμό της κίνησης των αστεριών και των πλανητών. Ωστόσο, η συσκευή καλύπτεται ακόμη από μεγάλο μυστήριο. Οι ερευνητές και οι εξερευνητές ανυπομονούν να επιστρέψουν στο ναυάγιο για να καταλάβουν περισσότερα για τη συσκευή, και ίσως ακόμη και να μάθουν πώς κατέληξε στα χέρια των Ρωμαίων.

Αγγελική Λυκιαρδοπούλου, β4

➤ Το εθνικό πάρκο λιμνών του Πλίτβιτσε είναι ένα από τα παλαιότερα εθνικά πάρκα στην νοτιοανατολική Ευρώπη και το μεγαλύτερο στην Κροατία. Το πάρκο έχει έκταση 296,85 χλμ², με το 90% στη κομητεία Λίκα-Σένι και το επόμενο 10% στην κομητεία του Κάρλοβατς. Ιδρύθηκε το 1949 και από το 1979 αποτελεί μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO. Σήμερα δέχεται περίπου ένα εκατομμύριο επισκέπτες ετησίως και βρίσκεται στην κεντρική Κροατία, κοντά στα σύνορα με τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Το πάρκο περιλαμβάνει 16 λίμνες οι οποίες συνδέονται με μια σειρά καταρρακτών, καθώς και αρκετές σπηλιές, που δημιουργήθηκαν λόγω της διάβρωσης του ασβεστόλιθου. Έχει πανέμορφους καταρράκτες και πολλούς καταπράσινους λόφους, που από αυτούς μπορείς να δεις τους καταρράκτες με καταπληχτική θέα.

Ο καταρράκτης Angels βρίσκεται στη Βενεζουέλα και είναι ο ψηλότερος καταρράκτης στον κόσμο με ύψος 979 μέτρα και με ελεύθερη πτώση 807 μέτρων. Ο καταρράκτης βρίσκεται στην άκρη του υψιπέδου Αουγιάν-Τεπούι, στο Εθνικό Πάρκο Κανάιμα, το οποίο αποτελεί μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO. Πήρε το όνομά του από τον Jimmy Angel, τον Αμερικανό αεροπόρο ο οποίος ήταν ο πρώτος που πέταξε πάνω από αυτόν. Δεν μπορείς να σκαρφαλώσεις στον βράχο, αλλά μπορείς να δεις τον καταρράκτη από έναν απομακρυσμένο λόφο.

Οι καταρράκτες του Νιαγάρα είναι σύμπλεγμα καταρρακτών του ποταμού Νιαγάρα, στα σύνορα μεταξύ της Καναδικής επαρχίας του Οντάριο και της Αμερικανικής πολιτείας της Νέας Υόρκης. Βρίσκονται 17 μίλια (27 χλμ) βόρεια-βορειοδυτικά του Μπάφαλο και 75 μίλια (120 χλμ) Νότιο-νοτιοανατολικά του Τορόντο, μεταξύ των δύο πόλεων με το ίδιο όνομα, Ναϊιάγκρα Φολς του Οντάριο και Ναϊιάγκρα Φολς της Νέας Υόρκης. Οι καταρράκτες του Νιαγάρα αποτελούνται από δύο μεγάλα τμήματα που χωρίζονται από το νησί Goat: οι καταρράκτες Horseshoe, η πλειονότητα των οποίων βρίσκεται στην Καναδική πλευρά των συνόρων, και των Americans Falls στην Αμερικανική πλευρά. Οι μικρότεροι Bridal Veil Falls βρίσκονται επίσης στην αμερικανική πλευρά, αλλά διαχωρίζονται από τους άλλους με το νησί Luna.

Ειρήνη Γαλανάκη, α2

Ελληνικά νησιά που αξίζει να επισκεφτείτε αυτό το καλοκαίρι

➤ Το καλοκαίρι είναι κοντά! Σε λίγους μήνες θα επιλέξουμε έναν προορισμό για να περάσουμε τις καλοκαιρινές μας διακοπές. Η πατρίδα μας φημίζεται για τα πανέμορφα νησιά της μερικά, όμως, από αυτά, κάποια γνωστά και κάποια άγνωστα, είναι κάτι παραπάνω από ονειρικά. Δείτε μερικά από αυτά:

Κέρκυρα. Η μαγευτική Κέρκυρα βρίσκεται στο δυτικότερο σημείο της Ελλάδας, στο σύνορο Ανατολής και Δύσης. Υπήρξε η αφητηρία επέκτασης των αρχαίων Ελλήνων προς τα Δυτικά, αλλά και ο πρωταρχικός στόχος των ηγεμόνων της Δύσης στην προσπάθειά τους να επιβληθούν στην περιοχή. Οι αλληπάλληλοι δυτικοί κατακτητές άφησαν τη σφραγίδα τους στην περιοχή τόσο στον πολεοδομικό ιστό όσο και στο αρχιτεκτονικό ύφος της πρωτεύουσας του νησιού.

Στα πέτρινα πολυώροφα, με κεραμίδια και σοφίτες σπίτια, που διατηρούν έντονα στοιχεία της ιταλικής, γαλλικής και αγγλικής αρχιτεκτονικής χρωστά η Κέρκυρα μεγάλο μέρος της λαμπρής φήμης της.

Η Κέρκυρα είναι ένα νησί με πλούσια βλάστηση που εύκολα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως το πιο πράσινο νησί της Ελλάδας.

Το φημισμένο νησί των Φαιάκων αποτελεί σήμερα αγαπημένο προορισμό Ελλήνων και ξένων που το επισκέπτονται για να απολαύσουν τη σμαραγδένια του θάλασσα, τη φυσική ομορφιά και την κοσμοπολίτικη ατμόσφαιρα που αποπνέει.

Προσελκύει εκατομμύρια τουρίστες κάθε χρόνο από όλο τον κόσμο που έρχονται να απολαύσουν τις υπέροχες παραλίες της, την πανέμορφη πόλη της και τα διάσημα αξιοθέατά της. Αν επισκεφθείτε ποτέ αυτό το διαμάντι του Ιονίου πελάγους, μη διστάσετε να επισκεφθείτε το παλιό φρούριο και τον Ιερό ναό του Αγίου Σπυριδώνα. Αναμφίβολα η Κέρκυρα είναι ένας ιδανικός προορισμός.

Μεγανήσι. Το Μεγανήσι, όπως και η Κέρκυρα, βρίσκεται στο Ιόνιο πέλαγος. Παρόλο που αυτό το καταπράσινο νησί είναι ασύλληπτα όμορφο, ελάχιστοι το γνωρίζουν. Ίσως, επειδή είναι μικρό, μόνο 22 τετραγωνικά χιλιόμετρα, και ο πληθυσμός του είναι περίπου 1.000 κάτοικοι. Βρίσκεται νότια από τη Λευκάδα και είναι κοντά στον φημισμένο Σκορπιοί, το νησί του Ωνάση. Για να φτάσει κανείς εκεί πρέπει να πάρει το πλοίο της γραμμής από τη Λευκάδα.

Διαθέτει μοναδικές παραλίες και κρυστάλλινα νερά και για αυτό τον λόγο κάθε καλοκαίρι γίνεται πόλος έλξης πολλών ξένων τουριστών.

Ο επισκέπτης που θα φτάσει με το πλοίο θα αποβιβαστεί στο Βαθύ (ένα από τα 3 βασικά χωριά του νησιού), ένα γραφικό χωριουδάκι δίπλα στο νερό με πολλές ψαροταβέρνες και μπαράκια. Στο Βαθύ θα βρει το μοναδικό ταξί του νησιού που μπορεί να μεταφέρει τον επισκέπτη στους πανέμορφους ορεινούς οικισμούς. Το Κατωμέρι, η πρωτεύουσα του νησιού είναι ένας παραδοσιακός οικισμός με γραφικά δρομάκια και αυθεντική νυχτερινή ζωή. Στην κορυφή του νησιού βρίσκεται το τρίτο χωριουδάκι το Σπαρτοχώρι που έχει μαγευτική θέα στη θάλασσα και στις παραλίες.

Καθημερινά μικρά καϊκάκια κάνουν τον γύρο του νησιού και ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να δει τις αμμουδερές παραλίες και τα απόκρημνα βράχια του νησιού.

Το Μεγανήσι έχει πιστούς οπαδούς από όλον τον κόσμο, που δεν παραλείπουν να το επισκέπτονται κάθε καλοκαίρι.

Ύδρα. Ύδρα: Το πιο γνωστό νησί του Αργοσαρωνικού κόλπου. Η Ύδρα είναι ο ιδανικός προορισμός για κάποιον που θέλει να κολυμπήσει σε καταγάλανα νερά και να απολαύσει φαντασμαγορικά ηλιοβασιλέματα χωρίς να απομακρυνθεί πολύ από την πρωτεύουσα. Για να πάει κάποιος στην Ύδρα με ένα γρήγορο πλοίο χρειάζεται 1-2 ώρες. Ο επισκέπτης του νησιού λατρεύει το περπάτημα στα παραδοσιακά σοκάκια του νησιού και τρελαίνεται για το νόστιμο φαγητό που προσφέρουν οι παραθαλάσσιες ψαροταβέρνες. Θεωρείται η βασίλισσα του Αργοσαρωνικού και έχει μια ιδιαίτερα κοσμοπολίτικη ατμόσφαιρα. Η ιδιαίτερη ομορφιά της την έχει κάνει πόλο έλξης σημαντικών καλλιτεχνών από όλο τον κόσμο όπως ο Leonard Coen και ο David Gilmour των Pink Floyd.

Η Ύδρα είναι ένα νησί με ιδιαίτερη ιστορική σημασία. Εκτός από τα αρχοντικά της πόλης διαθέτει πολλά αξιοθέατα και σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Η γραφική πόλη της Ύδρας μαγεύει τον επισκέπτη με τα όμορφα πλακόστρωτα σοκάκια της, τα αμφιθεατρικά χτισμένα αρχοντικά της, τις γραφικές ταβέρνες και τα μικρά καλόγουστα μαγαζάκια της.

Σπέτσες. Οι Σπέτσες είναι ένα από τα ιστορικότερα νησιά της Ελλάδος, αφού ήταν ο τόπος γέννησης της σπουδαίας Λασκαρίνας Μπουμπουλίνας. Θεωρείται το στολίδι του Αργοσαρωνικού και είναι αγαπημένος προορισμός για Έλληνες και ξένους τουρίστες. Τα στενά της πόλης των Σπετσών χαρακτηρίζονται από μια ιδιαίτερη αρχιτεκτονική, με νεοκλασικά σπίτια και βοτσαλωτές αυλές. Το νησί

είναι κατάφυτο από πεύκα κι αρωματικά φυτά και για αυτό ονομάστηκε απ' τους Ενετούς Isola di Spezzie, δηλαδή «μυροβόλο νησί». Διαθέτει μια από τις πιο φαντασμαγορικές πλατείες σε όλη την Ελλάδα: Την κεντρική πλατεία του νησιού με το άγαλμα της Λασκαρίνας Μπουμπουλίνας που αγναντεύει το πέλαγος.

Τους καλοκαιρινούς μήνες δεν κυκλοφορούν καθόλου αυτοκίνητα, γεγονός που το καθιστά ιδανικό μέρος για πεζοπόρους και ποδηλάτες. Διαθέτει εξαιρετικές παραλίες, οι περισσότερες με καταγάλανα κρυστάλλινα νερά που είναι πλαισιωμένες από καταπράσινα πεύκα που φτάνουν ως τη θάλασσα. Οι περισσότερες είναι προσβάσιμες από τον περιφερειακό δρόμο του νησιού μήκους 22 χμ. ή με πλωτά μέσα όπως θαλάσσιο ταξί ή καϊκι.

Αποτελεί έναν ιδανικό προορισμό για όλες τις ηλικίες καθώς διαθέτει αξιοθέατα και δραστηριότητες για όλα τα γούστα.

Άνδρος. Η Άνδρος είναι το δεύτερο μεγαλύτερο σε έκταση νησί του Αιγαίου. Έχει ψηλά βουνά, πολλές χαράδρες, μικρά ποτάμια, κοιλάδες, οπωροφόρα δέντρα, ελιές, ιαματικές πηγές. Χαρακτηρίζεται από τις πλούσιες γεωγραφικές αντιθέσεις, επειδή συνδυάζει το ξερό κυκλαδίτικο τοπίο με την πλούσια βλάστηση και τα άφθονα νερά. Το νησί με τις δεκάδες κωμοπόλεις και χωριά αποτελεί αγαπημένο προορισμό για Έλληνες και ξένους επισκέπτες. Είναι ιδιαίτερα δημοφιλής για τις πεντάμορφες παραλίες της αλλά και τον δυνατό αέρα που έχει όλο το καλοκαίρι, γεγονός που την κάνει πόλο έλξης των οπαδών των θαλασσιών σπορ όπως το windsurf και το kitesurf. Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει γνωστή και ως προορισμός για πεζοπόρους, αφού διαθέτει δεκάδες διαδρομές που ικανοποιούν τα γούστα κάθε περιπατητή. Η πόλη της Άνδρου, η πρωτεύουσα του νησιού διαθέτει σημαντικά αξιοθέατα όπως το άγαλμα του αφανούς ναύτη, το Ναυτικό μουσείο, το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης. Επίσης διαθέτει πολλά εστιατόρια, καφέ, μπαρ και μικρά τουριστικά καταστήματα.

Αποτελεί τον τέλειο καλοκαιρινό προορισμό που βρίσκεται κοντά στην Αθήνα και σίγουρα δε θα πρέπει να παραλείψετε να επισκεφθείτε.

Γιώργος Νάκας, γ5

Μαύρες τρύπες:

ένα από τα άλυτα μυστήρια του διαστήματος

➤ Στην απέραντη έκταση του διαστήματος, υπάρχουν πολλά πράγματα που εμάς μας φαίνονται παράξενα. Υπάρχουν πολλά που δε γνωρίζουμε για το τι γίνεται εκεί πάνω, ένα από αυτά αποτελούν και οι μαύρες τρύπες ή όπως αποκαλούνται «σκουληκότρυπες». Το θέαμα των σκουληκότρυπων είναι πραγματικά μαγευτι-

κό. Τι όμως στην πραγματικότητα είναι οι μαύρες τρύπες και ποια είναι η λειτουργία τους;

Οι επιστήμονες, αστροβιολόγοι και αστροφυσικοί έχουν επενδύσει χρόνο στην ανακάλυψη της έννοιας της «σκουληκότρυπας» και τη λειτουργία της. Πρώτος ασχολήθηκε ο Αϊνστάιν με τη θεωρία της σχετικότητας που

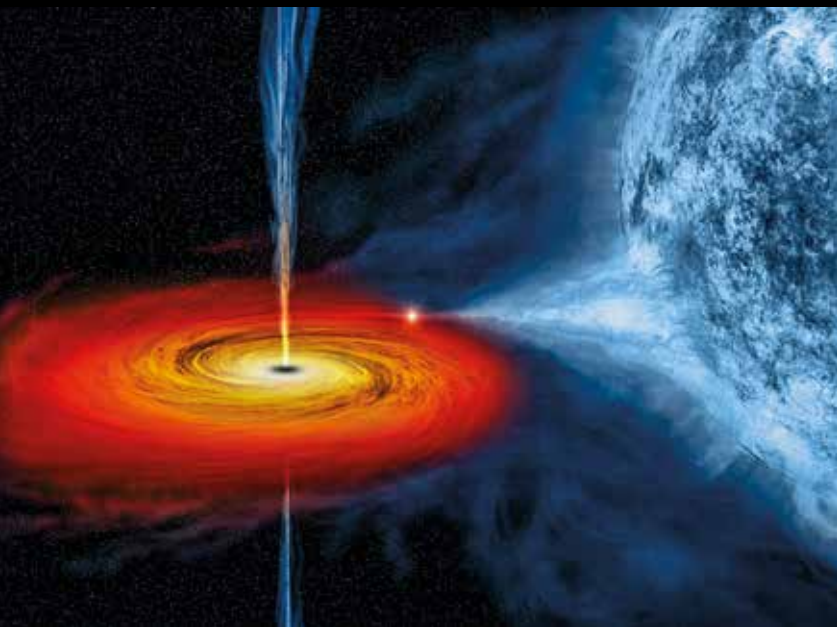
εκτιμά πως μια μαύρη τρύπα συνδέει δύο σημεία του χωροχρόνου. Όμως τίποτα δεν είναι σίγουρο και κανείς δεν μπορεί να το αποδείξει αυτό. Επίσης η ύπαρξη των μαύρων τρυπών ακόμα αμφισβητείται καθώς άνθρωπος δεν έχει ταξιδέ-

ψει τόσο μακριά στο σύμπαν.

Μια πρόσφατη έρευνα αστροφυσικών έρχεται να ανατρέψει όλα όσα ξέραμε. Φαίνεται πως μετά τη μελέτη τους υπάρχουν ενδείξεις πως υπάρχουν σκουληκότρυπες που μπορεί να είναι διαπερατές και να επιτρέπουν το ταξίδι στον χρόνο. Οι επιστήμονες του Κεντρικού Αστρονομικού Πρατήριου της Ρωσίας πιστεύουν πως στο κέντρο ορισμένων γαλαξιών οι μαύρες τρύπες μπορούν να αποτελέσουν τις εισόδους σε μια σκουληκότρυπα δηλαδή και στο ταξίδι στον χωρόχρονο.

Η μελέτη του σύμπαντος είναι κάτι το συναρπαστικό. Για έναν απλό άνθρωπο η ανακάλυψη του διαστήματος και η εξερεύνηση νέων πλανητών αποτελεί κάτι το αδύνατο και άπιαστο. Όμως με τη μεγάλη ανάπτυξη της τεχνολογίας και την τεράστια πρόοδο της επιστήμης ο άνθρωπος θα καταφέρει να ανακαλύψει τι άλλο άραγε κρύβεται εκεί πάνω. Οπότε, τώρα ελάτε όλοι μαζί να βγούμε στο μπαλκόνι την νύχτα να υψώσουμε το βλέμμα μας προς τον ουρανό και να αναρωτηθούμε τι άραγε υπάρχει εκεί πάνω.

Ελένη Αλεξοπούλου, α1

Οφέλη της διαστημικής εξερεύνησης

➤ Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά και, συνάμα, εκπληκτικά κατορθώματα της τεχνολογίας είναι η δυνατότητα πραγματοποίησης ταξιδιών στο διάστημα. Άλλωστε, οι άνθρωποι, ως ένα είδος το οποίο εξερευνά κάθε δυνατή πτυχή του κόσμου αυτού, ήταν σχεδόν σίγουρο ότι, αφού ανακάλυψαν τον νέο κόσμο, και πέταξαν στους αιθέρες, αργά ή γρήγορα θα έστρεφαν το βλέμμα τους και εκτός της ατμόσφαιρας. Αλλά, σε πολλούς γεννιέται η απορία, γιατί να πάμε στο διάστημα;

Ένα μεγάλο κεφάλαιο στα οφέλη της εξερεύνησης του διαστήματος διαδραματίζει η τεχνολογία και η επιστήμη. Μέσω δορυφόρων και του διεθνούς διαστημικού σταθμού, μπορούν να γίνονται πειράματα σε περιβάλλοντα μικροβαρύτητας, τα οποία αλλάζουν την κατανόησή μας για το σύμπαν σε τομείς της βιολογίας, της φυσικής, της χημείας και άλλων επιστημών. Επιπρόσθετα, για σκοπούς του διαστήματος, εξελίσσονται προϊόντα, τόσο καθημερινής όπως, για παράδειγμα, τα στυλό που σβήνουν, όσο και πιο εξειδικευμένης χρήσης. Ακόμα, η διαστημική τεχνολογία μάς παρέχει δορυφορικές τηλεπικοινωνίες, GPS, υποβοήθηση οδήγησης και άλλα.

Ωστόσο, το διάστημα, όντας μία από τις πιο εντυπωσια-

κές περιπέτειες που οι άνθρωποι έχουν βιώσει, έχει εμπνεύσει και συνεχίζει να εμπνέει γενιές. Κοινωνίες σύσσωμες, έχουν πάρει έμπνευση και ελπίδα από τα καταπληκτικά κατορθώματα των αστροναυτών και όσων βρίσκονται πίσω από τις αποστολές, κάτι το οποίο μπορεί να αποτυπωθεί στις ταινίες και τα τραγούδια τους. Επίσης, το διάστημα είναι ένα από τα σύνορα, τα οποία εμείς οι άνθρωποι μοιραζόμαστε. Σε περιόδους κρίσεων, όπου η διχόνοια κυριαρχεί, όπως ο Ψυχρός Πόλεμος και η σημερινή πανδημία, το διάστημα έχει αποδείξει ότι μπορεί να ενώσει τους ανθρώπους, όπως έκανε, όταν το 1975 Αμερικάνοι και Ρώσοι έδωσαν την πρώτη διεθνή διαστημική χειραψία, εν μέσω της κούρσας του διαστήματος..

Εν κατακλείδι, η διαστημική εξερεύνηση έχει όντως πολλά να προσφέρει, τόσο από τεχνολογικής σκοπιάς, όσο και από κοινωνικής και συναισθηματικής. Και έτσι, ας ελπίσουμε ότι μια μέρα, οι απόγονοί μας θα κοιτάνε πίσω τη Γη, από το διάστημα, χωρίς να βλέπουν σύνορα, σαν γεωπολιτικό χάρτη, ενωμένη, όπως πραγματικά είναι, γενέτειρα ενός διαπλανητικού πολιτισμού, του ανθρώπου.

Νικόλας Σκεύης, β7

Perseverance

➤ Πρόσφατα, η NASA προσγειώσε το νέο ρομπότ Perseverance στον Άρη. Το Perseverance είναι ενημερωμένο και έχει τόσες πολλές νέες δυνατότητες που μας βοηθούν να δούμε τον Άρη από μια διαφορετική προοπτική. Χαρακτηριστικά αναφέρει η NASA: «δείτε τον Άρη, όπως ποτέ άλλοτε». Η αποστολή του Perseverance είναι να ψάξει για τυχόν σημάδια που αποδεικνύουν ότι υπήρχε κάποτε ζωή στον Άρη. Εάν η NASA δει ότι ο Άρης μπορεί να στηρίξει τη ζωή, μπορεί μια μέρα να ζήσουμε εκεί. Η εύρεση νέων τρόπων εξερεύνησης του κόσμου εκτός της γης, όχι μόνο θα βοηθήσει την επιστήμη να προχωρήσει, αλλά και θα αυξήσει τις γνώσεις μας σχετικά με τους πλανήτες του ηλιακού μας συστήματος και την προέλευσή τους. Το όχημα θα μελετήσει τις γεωλογικές διεργασίες και την ιστορία της επιφάνειας του πλανήτη, όπως και την πιθανότητα ύπαρξης μορφών ζωής στο παρελθόν. Επίσης θα συλλέξει και θα αποθηκεύσει δείγματα πετρωμάτων για πιθανή μελλοντική αποστολή επιστροφής δειγμάτων. Ο σχεδιασμός του ρομποτικού οχήματος βασίζεται σε αυτό του ρόβερ Curiosity καθώς θα χρησιμοποιηθούν εξαρτήματα που έχουν ήδη κατασκευαστεί και δοκιμαστεί, αλλά θα μεταφέρει επίσης και νέα επιστημονικά όργανα και ειδικό τρυπάνι, ώστε να εξορύξει στοιχεία από το έδαφος του πλανήτη.

Χριστιάννα Βασιλαρά, α1

Bodyflight

➤ Μήπως έχετε ονειρευτεί ποτέ ότι πετάτε όμως κάποια στιγμή ξυπνάτε και η απογοήτευση σας κατακλύζει, επειδή ως γνωστόν η πτήση του ανθρώπου δεν είναι εφικτή; Με την τεράστια εξέλιξη της τεχνολογίας το αδύνατο έχει γίνει δυνατό και ένας άνθρωπος πλέον έχει τη δυνατότητα να πετάξει. Αυτό που φαινόταν άπιαστο και ακατόρθωτο η ανθρωπότητα κατάφερε να το πετύχει με την τεχνική του bodyflight.

Το bodyflight είναι ένα είδος «σπορ» που αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια. Το bodyflight υλοποιείται σε μια μικρή αίθουσα. Η αιώρηση του ανθρώπινου σώματος επιτυγχάνεται με την βοήθεια των ανέμων που κυμαίνονται στα 200 χιλιόμετρα την ώρα και σηκώνουν το σώμα σου στον αέρα λίγα μέτρα από το έδαφος. Μέσα στον χώρο αυτό λόγω των δυνατών ανέμων δεν μπορείς να ακούσεις τίποτα επομένως ο καθοδηγητής σου δείχνει τι πρέπει να κάνεις χρησιμοποιώντας τα χέρια του.

Είναι πραγματικά συναρπαστικό. Πολλοί άνθρωποι έχουν ήδη δοκιμάσει το πρωτοποριακό αυτό «σπορ» και συμφωνούν πως είναι φανταστικό. Ένας μάλιστα χαρακτηριστικά είπε:

«Όταν το δοκίμασα για πρώτη φορά, ένιωσα κάπως σαν πουλί»

Τα όνειρα κάθε ανθρώπου έρχονται να συναντήσουν την τεχνολογία και να γίνουν πραγματικότητα. Αν οι επιστήμονες και οι μηχανικοί ανέπτυξαν αυτήν την τεχνολογία, φανταστείτε τι άλλο μπορούν να κάνουν. Άραγε όλα τα πράγματα που έχουμε φανταστεί κατά καιρούς θα γίνουν πραγματικότητα;

Ελένη Αλεξοπούλου, α1

ΚΛΕΙΣΤΟ

Πληροφορίες:
 Το υλικό της φετινής χρονιάς
 των θεατρικών Ομίλων
 Δημοτικού, Γυμνασίου και
 Λυκείου θα είναι διαθέσιμο
 στην ιστοσελίδα του σχολείου:
www.athenscollege.edu.gr

Θα υπάρξει σχετική
 ανακοίνωση στα «Νέα»
 της ιστοσελίδας

Ένα χρυσόψαρο μέσα στη γυάλα

➔ Φέτος το θέατρο Χωρέμη, το δεύτερο σπίτι μας, αντικαταστάθηκε από τις ψυχρές οθόνες των υπολογιστών μας. Τα δωμάτιά μας, τα ασφαλή μέρη όπου μπορούσαμε να απομονωθούμε μετατράπηκαν σε «φυλακές». Η απάντηση σε αυτή την ανασφάλεια που νιώθουμε τον τελευταίο καιρό, όχι μόνο εμείς αλλά ολόκληρος ο κόσμος, είναι η τέχνη η οποία παρουσιάζει τα γεγονότα σαν παραμύθι, από την οπτική γωνία του καθενός. Γι' αυτό επιλέξαμε να μιλήσουμε για τα συναισθήματά μας, που πολλές φορές αναγκάζομαστε να κρύψουμε, όσο πιο ελεύθερα μας επιτρέπεται. Μέσα από χαρές και λύπες καταφέραμε να αποτυπώσουμε τις σκέψεις μας στα φιλμάκια τα αφιερωμένα στις πολλαπλές δυσκολίες αυτής της εποχής, τον ιό, την αντιμετώπισή του από τους πολίτες, από το σχολείο και τον τρόπο έκφρασης των σκέψεων μας.

Τα φιλμάκια αυτά παρουσιάζουν την πορεία μας μέσα στην καραντίνα, τα όνειρά μας, τις σκέψεις των κοντινών μας ανθρώπων και την ανάγκη για ελευθερία της έκφρασης που πηγάζει από την απομόνωση. Η κατάσταση που κληθήκαμε

να αντιμετωπίσουμε ως κοινωνία ήταν δύσκολη, αλλά μέσα από την αισιόδοξη ματιά των συναντήσεών μας, την μετατρέψαμε σε παρακαταθήκη για τις επόμε-

ζονταν στον άλλο μέχρι την υπόκλιση. Μέσα από τα φιλμάκια και τα ξεχωριστά επεισόδια ελπίζουμε να εκφράσουμε τον καθένα χωριστά, μικρό ή μεγάλο,

νες γενιές. Δουλέψαμε όλες οι θεατρικές ομάδες του Κολλεγίου Αθηνών και καταφέραμε να δεθούμε περισσότερο από κάθε άλλη φορά. Πορευθήκαμε μέσα από τρικυμίες και πολλές φορές αφήσαμε πίσω συνταξιδιώτες και άλλες φορές βρήκαμε άλλους στον δρόμο. Ο ένας στηρί-

και να καθησυχάζουμε εκείνους που νομίζουν ότι είναι μόνοι. Σας δίνουμε λοιπόν τις σκέψεις μας μέσα από μια μη «κανονική» κατάσταση αποτυπωμένη σε μια πορεία προβών σε διαδικτυακά παρασκήνια.

**Εκ μέρους του θεατρικού ομίλου Κ.Α.,
 Μαργαρίτα Χούτα, γ8**

Βιβλίο

Διαβάσαμε και σας προτείνουμε...

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΔΟΞΙΑΔΗΣ

Ο θεός Πέτρος και η Εικασία του Γκόλντμπαχ

➔ Ο Πέτρος Παπαχρήστου είναι μυστήριος άνθρωπος. Η γνωστή και πλούσια οικογένειά του τον έχει πλέον αποκλείσει, αφού τον θεωρεί έναν αποτυχημένο της ζωής. Κάποια στιγμή, όμως, ο ανιψιός του και αφηγητής του βιβλίου θα θελήσει να εξερευνήσει το παρελθόν του θείου και να ανακαλύψει σε τι οφείλονται όλοι αυτοί οι χαρακτηρισμοί.

Ο Πέτρος ήταν λαμπρός μαθηματικός, που έδειξε προοπτικές επιτυχίας από πολύ νεαρή ηλικία. Ο αφηγητής θα μάθει από τον πατέρα του και αργότερα από τον ίδιο τον Πέτρο για την καριέρα του συμπεριλαμβανομένης και της μακρόχρονης ενασχόλησής του με την Εικασία του Γκόλντμπαχ, ένα θρυλικό μαθηματικό πρόβλημα που παραμένει αναπόδεικτο ακόμα και σήμερα («Κάθε ζυγός αριθμός μεγαλύτερος του 2 μπορεί να εκφραστεί ως άθροισμα δύο πρώτων»).

Ένα καλοκαίρι, πριν από την έναρξη των σπουδών του αφηγητή, ο οποίος ήθελε επίσης να γίνει μαθηματικός, ο Πέτρος θα βάλει στον ανιψιό του μια πρόκληση. Θα πρέπει μέσα σε ένα καλοκαίρι να καταφέ-

ρει να αποδείξει πως κάθε ζυγός αριθμός μεγαλύτερος του 2 μπορεί να εκφραστεί ως άθροισμα δύο πρώτων. Αν τα κατάφερνε, θα του επέτρεπε να ακολουθήσει την επιστήμη των μαθηματικών. Ωστόσο, αν δεν τα κατάφερνε, δε θα μπορούσε να σπουδάσει μαθηματικά. Φυσικά, ο ανιψιός δεν ήξερε περί τίνος προβλήματος επρόκειτο και έτσι δέχτηκε τη συμφωνία.

Προφανώς, ο αφηγητής δεν τα κατάφερε και έφυγε στην Αμερική για τις σπουδές του. Εκεί γνωρίζει ένα μεγάλο μαθηματικό μωλό, τον Σάμυ. Λίγες μέρες πριν οι φοιτητές κληθούν να δηλώσουν τα μαθήματα τα οποία τους ενδιέφεραν, ο αφηγητής θα διηγηθεί στον Σάμυ την πρόκληση του θείου του και γρήγορα θα καταλάβει την ενέδρα που του είχε στήσει. Φυσικά, ο αφηγητής θα ακολουθήσει τα μαθηματικά ανεμπόδιστος, αποκτώντας μεγάλο μίσος για τον θείο Πέτρο. Όταν επιστρέψει στην Ελλάδα για τις διακοπές του, θα συναντήσει τον Πέτρο και θα εκδηλώσει τον θυμό και την οργή του για την πράξη του. Τότε, όμως, είναι που θα συζητήσει σοβαρά με εκείνον για το τι πραγματικά έκανε στη ζωή του ο Πέτρος.

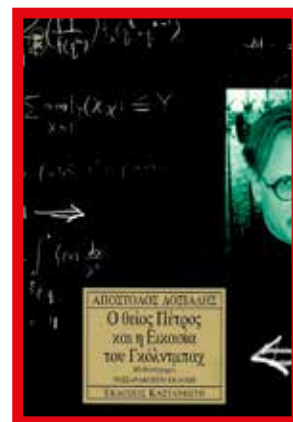
Στο συγκεκριμένο σημείο, ο συγγραφέας του βιβλίου, Απόστολος Δοξιάδης, αναλύει μια μεγάλη ιστορία για τη ζωή του Πέτρο,

αναφέροντας παράλληλα σημαντικά μαθηματικά θεωρήματα και ονόματα. Συγκεκριμένα ο Πέτρος θα φτάσει σε σημείο να έχει συνεργαστεί και να έχει συναναστραφεί με διάσημους μαθηματικούς της εποχής του όπως ο Ραμάντζαν, αλλά βασική του έγνοια να παραμένει η έρευνα για την Εικασία του Γκόλντμπαχ.

Κάποια στιγμή, δυστυχώς, θα έρθει ένα τρομακτικό νέο. Θα μάθει πως η απόδειξη του θεωρήματος της Μη Πληρότητας εκδόθηκε από τον νεαρό τότε Κούρτ Γκέντελ. Με άλλα λόγια η απόδειξη αυτή αναλύει με εξαιρετικά ακριβή τρόπο πως υπάρχει περίπτωση κάποια θεωρήματα να μην μπορούν να αποδειχθούν. Ο Κούρτ Γκέντελ, δηλαδή, έλεγε πως το πρόβλημα για το οποίο ο Πέτρος είχε αφιερώσει πάνω από 20 χρόνια μπορεί και να μην είχε απόδειξη. Τότε, ο Πέτρος θα εξοργιστεί και θα καταρρεύσει ψυχικά.

Μετά από δυο χρόνια έπειτα από το άσχημο μαντάτο όλα τελείωσαν για τον Πέτρο Παπαχρήστου. Η έρευνά του για την Εικασία σταμάτησε με αποτέλεσμα το λαμπρό του ταλέντο να έχει αξιοποιηθεί σε μηδενικό επίπεδο, αφού δεν είχε καταφέρει σε τόσα χρόνια καριέρας να αποδείξει το οτιδήποτε ή να πετύχει κάποιον υψηλό στόχο.

Τότε η ζωή του βυθίστηκε στη μιζέρια. Για πολλά χρό-

νια δεν ερχόταν σε επαφή με την οικογένειά του και παρέμενε μοναχικός. Ο ανιψιός του τότε θα έρθει πιο κοντά του, ενώ θα του ζητήσει να του εξηγήσει την έρευνά του για τη λύση της Εικασίας του Γκόλντμπαχ. Μια νύχτα κατά τις 3 τα χαράματα, ο αφηγητής θα λάβει ένα τηλεφώνημα από τον Πέτρο, ο οποίος του ανακοινώνει πως είχε μόλις βρει τη λύση που τόσα χρόνια έψαχνε και τον καλεί αμέσως σπίτι του για να του την εξηγήσει, ώστε να υπάρχει ένας «μαθηματικός μάρτυρας» στην απόδειξη. Ο ανιψιός θα τρέξει όσο πιο γρήγορα μπορεί προς το σπίτι του Πέτρο, εκπληκτος για τα νέα. Όταν μπαίνει στο σπίτι, το θέαμα είναι απίστευτο. Ο θείος του βρίσκεται νεκρός στο έδαφος.

Το βιβλίο «Ο θεός Πέτρος και η Εικασία του Γκόλντμπαχ» είναι ένα εκπληκτικό μυθιστόρημα που συνδυάζει τις θετικές επιστήμες με τη λογοτεχνία. Ταίριαζει σίγουρα σε αναγνώστες με γνώσεις στα μαθηματικά, αλλά μπορεί να αποτελέσει και αφορμή για άλλους να ασχοληθούν με αυτά.

Το συνιστώ σε όλους αναμφισβήτητα.

Αλέξανδρος Κούκος, 84

ΙΟΥΛΙΟΣ ΒΕΡΝ

Από τη Ρωσία με αγάπη... Μιχαήλ Στρογκώφ

➔ Ο Michel Strogoff είναι ο κεντρικός ήρωας του βιβλίου του Ιουλίου Βερν. Ένα πρόσωπο που μοιάζει αρκετά με τον James Bond του Ίαν Φλέμιγκ, που τον γνωρίζουμε όλοι χάρη στις ταινίες που γυρίστηκαν! Ο Στρογκώφ, δρα -και αυτός- σαν μυστικός πράκτορας του Στέμματος προκειμένου να φέρει σε πέρας την αποστολή που του έχει ανατεθεί. Ποια ήταν αυτή; Να ειδοποιήσει τον αδελφό του Τσάρου για την προδοτική δράση εναντίον της Ρωσίας του Ιβάν Ογκάρεφ. Ο Στρογκώφ έρχεται, όμως, αντιμέτωπος με συνομοσίες και προδοσίες. Καταδιώκεται και ξεφεύγει... Οι εξελίξεις, που λαμβάνουν χώρα σε μια διαδρομή 5500 χιλιομέτρων μέσα στις ρωσικές στέπες, είναι τόσο καταγιστικές που καθιστούν το μυθιστόρημα ένα πραγματικό θρίλερ. Με σασπένς που κόβει την ανάσα, το βιβλίο δε μοιάζει με κανένα άλλο του Βερν και είναι ίσως το μόνο έργο του που έχει συνήρωα γυναίκα, τη Νάτια, ένα κορίτσι... Για τα Μά-

τια του μόνο! . Στο φόντο ένας «ψυχρός» πόλεμος του 19ου αιώνα και ένας αγώνας επικράτησης μέχρι εσχάτων. Ο Στρογκώφ θα τα καταφέρει τελικά, γιατί είναι πολυμήχανος, σαν τον Bond, κι αποφασισμένος να πεθάνει με ένα Smith & Wesson. Πρόκειται για ένα ιστορικό μυθιστόρημα που πρέπει να έχεις διαβάσει μέχρι τα 14 σου! Γιατί, πέρα από την αφηγηματική ένταση, λειτουργεί και σαν National Geographic της εποχής του, όπως λέει και ο μεταφραστής του, Καφαντάρης Τάσος, αφού «παρά τον βερμπαλιστικό τρόπο γραφής του, περιέχει χίλιες δυο πολύτιμες πληροφορίες για το πώς εξελίχθηκε ο κόσμος μας».

Παναγιώτης Κουλουριδής, 64

DAN BROWN

Κώδικας DA VINCI

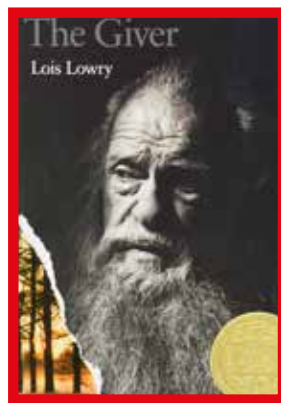
➔ *Αν Πεθάνω, η Αλήθεια θα χαθεί για πάντα... Πρέπει να περάσω το Μυστικό σε Κάποιον*
Ο καθηγητής Robert Langton δέχεται ένα νυχτερινό τηλεφώνημα ενώ βρίσκεται στη Γαλλία για δουλειές: ο έφορος του Λούβρου έχει δολοφονηθεί άγρια μέσα στο μουσείο. Δίπλα στο πτώμα, η αστυ-

νομία έχει βρει μια σειρά από γρίφους και χρειάζεται τη βοήθειά του Langton για να τους λύσει.

Όταν ο Langton και μια Γαλλίδα αποκρυπτογράφος, η Sophie Neveu προσπαθούν να ξεδιαλύνουν το μυστήριο, βρίσκονται μπροστά σε κάποια στοιχεία που τους οδηγούν στα έργα του διάσημου καλλιτέχνη Leonardo Da Vinci. Καθώς τα κομμάτια του παζλ μπαίνουν στη θέση τους, οι δυο τους έρχονται αντιμέτωποι με μια απίστευτη ιστορική αλήθεια, ένα μυστικό χιλιετιών που κινδυνεύει να χαθεί για πάντα...

Ένα εντυπωσιακό μυθιστόρημα που συνδυάζει μυστήριο, περιπέτεια και ενδιαφέρουσες πληροφορίες μέσω μίας καλογραμμένης πλοκής που ιντριγκάρει και απορροφά τον αναγνώστη.

Απόστολος Βασιλικός, 22

LOIS LOWRY

➔ **Ο Δωρητής**
Το ξενόγλωσσο μυθιστόρημα «Ο Δωρητής» (The Giver) της Lois Lowry αποτελεί ένα από τα αριστουργήματα της σύγχρονης λογοτεχνίας. Αναλύει σε βάθος την ανθρώπινη φύση και ψυχαγωγεί τον αναγνώστη με τη συναρ-

παστική πλοκή του. Παράλληλα προβάλλει μηνύματα που συγκινούν, καθώς γεννά εύστοχα ερωτήματα για τη ζωή και την ύπαρξή μας. Αφορά έναν νεαρό που θα έχει την ευκαιρία να αναγνωρίσει τις ατέλειες σε έναν αψεγάδιαστο κόσμο, σε έναν κόσμο που οι πολίτες δε γνωρίζουν τι θα πει χαρά, αλλά ούτε και λύπη.

Ένα δωδεκάχρονο αγόρι, ο Τζόνας, ζει σε μια κοινωνία στην οποία κάθε κίνηση και απόφαση ελέγχεται από το κράτος. Στους πολίτες τα χρώματα, η αγάπη, η ελευθερία, ο πόνος και γενικότερα τα συναισθήματα είναι άγνωστα. Τα επαγγέλματα κάθε ανθρώπου, καθώς και η ίδια τους η οικογένεια ανατίθενται από το ανώτατο συμβούλιο. Ο Τζόνας όμως δεν είχε επιλεχθεί, για να αναλάβει μια συνηθισμένη υποχρέωση, διότι είναι ξεχωριστός. Έχει τη δυνατότητα να παρατηρεί χρώματα, να νιώθει συναισθήματα και να έχει τη δική του γνώμη. Έτσι, το αγόρι εκπαιδεύεται για να γίνει ο επόμενος Φύλακας της Μνήμης. Είναι υπεύθυνος να συγκρατήσει κάθε ανάμνηση της ανθρώπινης ιστορίας, με σκοπό τα μέλη της κοινωνίας να μην εκτεθούν στον αληθινό κόσμο. Η εκπαίδευσή του, την οποία οφείλει να κρατήσει κρυφή, είναι σκληρή και επώδυνη και επηρεάζει άμεσα την προσωπική του ζωή. Όμως οι ορίζοντες του Τζόνας ανοίγουν και του επιτρέπουν να κατανοήσει διάφορες πτυχές της πραγματικότητας. Ξαφνικά, το μέλλον του αγοριού και ολόκληρης της κοινότητας θα αλλάξει...

Αυτό το εξαιρετικό ➔

βιβλίο συνδυάζει με αρμονία μια ευφάνταστη πλοκή και σημαντικότερα μαθήματα ζωής. Οι προσωπικότητες των χαρακτήρων αναλύονται σε βάθος μέσα από τις πράξεις, τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους. Τα στερεότυπα και οι ασφυκτικοί κανόνες της κοινωνίας προβάλλονται σε αυτό το μυθιστόρημα. Το συστήνω ανεπιφύλακτα κυρίως σε εφήβους, διότι είναι εμπλουτισμένο με μηνύματα και διανθισμένο με στιγμές αγωνίας, που κρατούν σε εγρήγορση τον αναγνώστη. Το συγκεκριμένο βιβλίο υπογραμμίζει την άμεση σχέση ζωής-ελευθερίας, μια σχέση που ο πρωταγωνιστής επιθυμεί να γεφυρώσει στην κοινότητά του. Χαρακτηρίζεται από διαχρονικά μηνύματα και μια μυστηριώδη υπόθεση, που αποτυπώνεται με παραστατικότητα και εμπλουτισμένο λεξιλόγιο, κάτι που μαρτυρεί το εντυπωσιακό χάρισμα της συγγραφέως. Ο Δωρητής είναι ένα δραματικό μυθιστόρημα που αλλάζει νοοτροπίες και συγκινεί βαθύτατα

Μελίνα Ασπμάκη, α1

ΙΟΥΛΙΟΣ ΒΕΡΝ

Τα Τέκνα του Πλοίαρχου Γκραντ

«Τα τέκνα του πλοίαρχου Γκραντ» είναι ένα ακόμα σπουδαίο έργο του μεγάλου Γάλλου συγγραφέα Ιουλίου Βερν το οποίο, παρότι δημοσιεύθηκε το 1867-1868 εξακολουθεί να κερδίζει το ενδιαφέρον μεγάλων και

μικρών χάρη στις εντυπωσιακές περιπέτειες και καταστάσεις που περιγράφει. Η υπόθεση αρχικά διαδραματίζεται στη Σκωτία όπου ο λόρδος και η λαίδη Γκλέναρβαν βρίσκουν ένα μπουκάλι στο στομάχι ενός καρχαρία με ένα σημείωμα το οποίο και δημοσιεύουν στην τοπική εφημερίδα. Αν και από την υγρασία το έγγραφο είχε καταστραφεί, δύο παιδιά, η Μαίρη και ο Ρόμπερτ Γκραντ επικοινωνούν με τον λόρδο υποστηρίζοντας πως αυτός που έγραψε το μήνυμα ήταν ο πατέρας τους ο οποίος είχε ναυαγήσει και είχε βρεθεί σε ένα έρημο νησί από όπου φαίνεται ότι πέταξε ένα μπουκάλι στη θάλασσα προσμένοντας βοήθεια. Ο λόρδος και η λαίδη Γκλέναρβαν, βλέποντας το αδιέξοδο στο οποίο είχαν περιέλθει τα παιδιά, αποφασίζουν να τα βοηθήσουν. Πώς όμως, όταν όλες οι πληροφορίες πάνω στο μήνυμα είχαν σβηστεί και φαινόταν μόνο το γεωγραφικό πλάτος; Ο αναγνώστης συμπαρασύρεται σε ένα μεγάλο και ενδιαφέρον ταξίδι με τη θαλαμηγό τους, το «Ντίνκαν» από την Νότια Αμερική μέχρι την Παταγονία και από το νησί του Άμστερνταμ μέχρι την Αυστραλία. Θα βρουν τα παιδιά τον πα-

τέρα τους; Ένα βιβλίο συναρπαστικό, γεμάτο αγωνία, δράση και περιπέτεια, μια εξαιρετική συντροφιά για κάθε αναγνώστη.

Αγγελική Λυκιαρδοπούλου, β4

C.S. LEWIS

The Lion, the Witch and the Wardrobe

Το βιβλίο «The Lion, the Witch and the Wardrobe», που γράφτηκε από τον C.S. Lewis, εξάπτει τη φαντασία σας και αποτελεί την ιδανική εικόνα της συγχώρεσης, της προδοσίας και της θυσίας. Μας διδάσκει πόσο σημαντικό είναι να δίνουμε στους άλλους δεύτερες ευκαιρίες, ακόμα και αν έχουν κάνει κάτι φοβερό που πραγματικά μάς πλήγωσε. Μαθαίνουμε ότι πολλές φορές είναι απαραίτητο να θυσιάσουμε κάτι που είναι πολύτιμο για εμάς, προκειμένου να προστατεύσουμε και να προσφέρουμε βοήθεια σε άλλους που χρειάζονται την καθοδήγησή μας. Η προδοσία είναι κάτι που πολλοί από εμάς έχουμε εισπράξει. Έχουμε προδοθεί από κάποιον κοντά μας, από κάποιον που πιστεύαμε ότι δε θα έκανε ποτέ κάτι για να μας πλη-

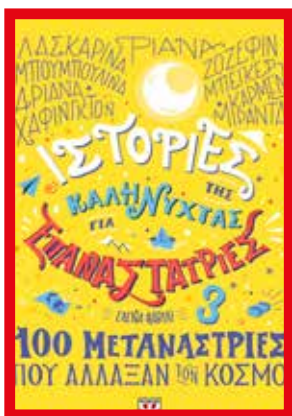
γώσει. Η εμπιστοσύνη μας έχει κλονιστεί πολλές φορές. Ακόμα όμως κι αν κάποιοι μας πίκραναν, τους αγαπάμε, γιατί αυτό τους συγχωρούμε, για να μην τους χάσουμε εντελώς. Έτσι ένιωθαν ο Πίτερ, η Σούζαν και η Λούσι, όταν ο Έντμοντ τους άφησε για την τρελή σκέψη του να γίνει πρίγκιπας. Ο Έντμοντ ήταν απελπισμένος και πρόθυμος να κάνει οτιδήποτε για να αποκτήσει περισσότερη δύναμη, αλλά, επειδή ήταν αδελφός τους, σαφώς τον αγαπούσαν και όλοι συμφώνησαν να του δώσουν μια δεύτερη ευκαιρία. Ο Aslan δίδαξε στα παιδιά Revenise πώς να συγχωρήσουν και να ξέρουν σε ποιον να βασίζονται. Η συγχώρεση είναι κάτι πολύ σπάνιο και πρέπει να το κατακτήσουμε. Ο Έντμοντ πήρε το μάθημά του και αποφάσισε να επανορθώσει με τα αδέρφια του και τον Άσλαν, προκειμένου να νικήσουν μαζί τη Λευκή Μάγισσα. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, όλοι αποφάσισαν να συγχωρήσουν τον Έντμοντ, ακόμα και το δυνατό λιοντάρι, Άσλαν, το οποίο μας διδάσκει ένα εξαιρετικά σημαντικό μάθημα για τη ζωή μας, αυτό της θυσίας. Ο Άσλαν είχε ελπίδες ότι θα σωθεί ο Έντμοντ, όταν κανείς άλλος δεν είχε. Πίστευε ότι άξιζε την εμπιστοσύνη του. Το μεγάλο λιοντάρι, συμφώνησε να θυσιάσει τη ζωή του για τον Έντμοντ. Ο Άσλαν πέθανε για να σώσει τον Έντμοντ, τον προδότη, αλλά και για να προστατεύσει τους ανθρώπους

της Νάρνιας από την καταστροφή. Ευτυχώς, αναστήθηκε εγκαίρως για να βοηθήσει τους πολίτες της Νάρνιας και τα παιδιά να νικήσουν τη βασίλισσα και τους υπηρέτες της, για πάντα. Αυτό μας διδάσκει ότι μερικές φορές πρέπει να θυσιάσουμε κάτι σημαντικό για εμάς για να σώσουμε κάποιον άλλο που έχει ανάγκη.

Πρόκειται για ένα βιβλίο φαντασίας, που περιλαμβάνει πολλές σημαντικές έννοιες, όπως φιλία, πίστη, θυσία, θάρρος και συμπόνια. Δίνει στα παιδιά την ευκαιρία να ξεφύγουν από την πραγματικότητα, να ενισχύσουν τη φαντασία τους, αλλά και να τους διδάξει μαθήματα ζωής που μπορεί να χρειαστούν στο μέλλον.

Φωτεινή Παλούρη, α3

Ιστορίες της Καληνύχτας για Επαναστάτριες

➔ Στα αγαπημένα μου βιβλία συγκαταλέγονται δύο βιβλία που ονομάζονται: «Ιστορίες της Καληνύχτας για Επαναστάτριες», επειδή εκεί αναγράφονται οι ιστορίες γυναικών που έχουν διακριθεί στις τέχνες, στις επιστήμες και στον

αγώνα τους για την κατάκτηση των γυναικείων δικαιωμάτων. Μεταξύ αυτών είναι η Μαρί Κιουρί, η Σάρα Σίγκερ, η Σαμάνθα Κριστοφορέτι και πολλές άλλες.

Η Μαρί Κιουρί υπήρξε μία σπουδαία επιστήμονας που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη της τεχνολογίας και της επιστήμης. Αρχικά, ανακάλυψε ότι τα περισσότερα ορυκτά είναι ραδιενεργά και πως εξεπεμπαν ισχυρές ακτίνες οι οποίες έλαμπαν στο σκοτάδι. Εκτέλεσε πολλά πειράματα και απέδειξε ότι η ραδιενέργεια θα μπορούσε να θεραπεύσει πολλές ασθένειες. Βραβεύτηκε με δύο βραβεία Νόμπελ, αλλά διέθεσε την έρευνά της δωρεάν για όλους. Κάτι σημαντικό που έχει πει είναι: «Τίποτε στη ζωή δεν πρέπει να το φοβάσαι. Μόνο να το καταλαβαίνεις».

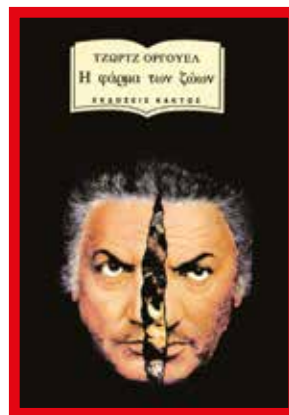
Μία ακόμη γυναίκα που αποδεικνύει τη σπουδαιότητα του γυναικείου φύλου στην κοινωνία, ονομάζεται Σάρα Σίγκερ. Γεννήθηκε στις 27 Ιουλίου του 1971 και εργάζεται ως αστροφυσικός. Στο Ινστιτούτο Τεχνολογίας στη Μασαχουσέτη αναζητά ίχνη ζωής σε πλανήτες εκτός του ηλιακού συστήματος και αποτελεί μία πιστοποιημένη ιδιοφυΐα.

Η τελευταία γυναίκα που θα αναφέρω ταξιδεύει στο διάστημα. Από πλανήτη σε πλανήτη συναντά νέους κόσμους. Η Σαμάνθα Κριστοφορέτι εργάζεται ως αστροναύτισσα και ήταν η πρώτη Ευρωπαία που ταξίδεψε στο διάστημα. Η ίδια δήλωσε: «Πάντα να θυμάστε ότι, αν πρέπει να επιλέξετε ανά-

μεσα σε ένα εύκολο και σε ένα δύσκολο πράγμα, το δύσκολο είναι συνήθως πιο διασκεδαστικό».

Τα βιβλία αυτά υποστηρίζουν τη γυναικεία δύναμη και τις ικανότητες των γυναικών οι οποίες αμφισβητούνταν στο παρελθόν και κάποιες φορές αμφισβητούνται ακόμα και σήμερα. Μέσα από τα βιβλία αυτά μαθαίνουμε τα σημαντικά κατορθώματα αυτών των πρωτοπόρων και σπουδαίων γυναικών που παρά τις δυσκολίες και τα εμπόδια που συνάντησαν, κατάφεραν να πετύχουν τους στόχους τους και να αποτελέσουν πρότυπα για τις άλλες γυναίκες.

Καλλιόπη Γκίκα, α2

ΤΖΟΡΤΖ ΟΡΓΟΥΕΛ

«Όλα τα ζώα είναι ίσα, αλλά ορισμένα ζώα είναι πιο ίσα από τα άλλα»

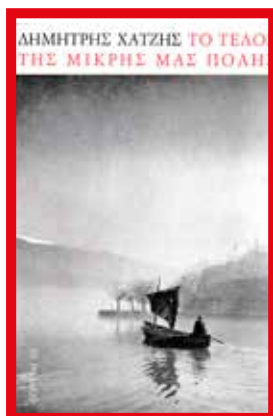
➔ Ο Τζορτζ Όργουελ γεννήθηκε στις 25 Ιουνίου του 1903 και ξεκίνησε να γράφει τη δεκαετία του 1940. Ήταν δημοσιογράφος που παράλληλα ασχολήθηκε με τη λογοτεχνία για βιοποριστικούς λόγους. Δούλε-

ψε για μεγάλο διάστημα για το BBC. Επίσης διακρίθηκε στην κριτική και την ποίηση, ενώ πολέμησε και στον ισπανικό εμφύλιο ο οποίος επηρέασε σε μεγάλο βαθμό τη συγγραφική του καριέρα. Πολιτικά τοποθετημένος στον Σοσιαλισμό, δεν έκρυψε αυτές του τις πεποιθήσεις στα δύο αξεχαστα έργα του: «1984» και «η Φάρμα των Ζώων», δύο βιβλία που εντυπωσιάζουν μέχρι και σήμερα λόγω του σαφέστατου προοδευτισμού του Όργουελ σχετικά με το μέλλον. Το «1984» κατάφερε να γίνει ένα από τα σπουδαιότερα βιβλία όλων των εποχών σκιαγραφώντας, με ανατριχιαστικές λεπτομέρειες, ένα μέλλον που εξελίχθηκε αβίαστα σε παρόν. Το βιβλίο του Όργουελ θα αντιπροσωπεύει για πάντα «το μέλλον» μιας και όλα έχουν διαδραματιστεί σχεδόν όπως τα προέβλεψε. Η αξία του «1984», αυτής της εντυπωσιακά ακριβούς προφητείας για το μέλλον του κόσμου, είναι η εξιστόρηση της παντοτινής μάχης του ανθρώπου με το σύστημα, έναν μηχανισμό δομημένο μεθοδικά για να ελέγχει κάθε σκέψη μας, κάθε δράση μας, καταργώντας έτσι κάθε είδος ελευθερίας. Η «Φάρμα των ζώων» είναι μια πολιτική σάτιρα όπου οι πρωταγωνιστές του έργου είναι τα ζώα μιας φάρμας. Η υπόθεση είναι απλή: οι άνθρωποι στη φάρμα των ζώων βασανίζονται και καταπιέζονται τα ζώα. Ένα ➔

ρούνη οργανώνει την Επανάστασή τους. Τα ζώα ξεσηκώνονται κατά του αφέντη τους, του κυρίου Τζόουνς, και αναλαμβάνουν τη διαχείριση της φάρμας με σκοπό να την κάνουν πρότυπο αγροτικής διαχείρισης. Ο Όργουελ εξέδωσε με δυσκολία το βιβλίο του, καθώς αρχικά απορρίφθηκε από εκδοτικούς οίκους. Η πολεμική σύμμαχια Δύσης και Σοβιετικής Ένωσης κατά των ναζιστικών δυνάμεων βρισκόταν στο αποκορύφωμά της και ο Στάλιν (ηγέτης των Σοβιετικών) έχαιρε εκτίμησης, τόσο από τους Άγγλους όσο και από τους Αμερικανούς εκδότες. Τελικά, το βιβλίο εκδόθηκε το 1945, τέσσερα χρόνια πριν από το «1984» και μόνο μετά από αυτό, «η Φάρμα των Ζώων» γίνεται ευρέως γνωστή. «Όλα τα ζώα είναι ίσα, αλλά ορισμένα ζώα είναι πιο ίσα από τα άλλα». Αυτή η φράση είναι τόσο πρωτότυπη, μα και τόσο σχετική με την πραγματικότητα! Τόσο ευρηματική, που μπορεί κάποιος να ξεχάσει ότι έχει διαβάσει ή έχει μάθει στη ζωή του, αυτή όμως δε θα την ξεχάσει ποτέ!

Ελένη Ζαμπέλη, α2

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΣ

Το Τέλος της Μικρής μας Πόλης

➤ Όταν πριν από λίγο καιρό έφτασε στα χέρια μου το βιβλίο του Δημήτρη Χατζή, Το τέλος της μικρής μας πόλης από τις εκδόσεις Ροδακί, εκείνο που αρχικά με εντυπωσίασε ήταν η φωτογραφία της Βούλας Παπαϊωάννου στο εξώφυλλο του βιβλίου: Μια βάρκα, χαράματα, στη λίμνη των Ιωαννίνων, σε ένα τοπίο απόκοσμο αλλά μαγευτικό. Διάβασα το βιβλίο με αδιάπτωτο ενδιαφέρον (βρίσκοντας τη φωτογραφία του εξωφύλλου άμεσα συνυφασμένη με ό,τι δραματιζόταν σ αυτό) και ενθουσιάστηκα από τη δύναμη της γραφής του συγγραφέα, τη βαθιά κοινωνική του ευαισθησία και την ικανότητά του να σμιλεύει βαθιά ανθρώπινους χαρακτήρες. Αλλά ποιος ήταν ο Δημήτρης Χατζής; Ο Δημήτρης Χατζής ήταν ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της μεταπολεμικής πεζογραφίας. Γεννήθηκε στα Ιωάννινα το 1913 και πέθανε στην Αθήνα το 1981. Παρακο-

λούθησε εγκύκλια μαθήματα στην Ιόνιο σχολή της Αθήνας, τελείωσε το Γυμνάσιο στη Ζωσιμαία σχολή στα Ιωάννινα και γράφτηκε στη Νομική Σχολή της Αθήνας την οποία δεν τελείωσε ποτέ. Ασπάστηκε την κομμουνιστική ιδεολογία και για αυτό έζησε διώξεις κατά τη διάρκεια της μεταξικής δικτατορίας, ενώ έλαβε μέρος στην εθνική αντίσταση. Μετά το τέλος του εμφυλίου βρέθηκε πολιτικός εξόριστος στην Ουγγαρία, στη Ρουμανία και την Ανατολική Γερμανία για 30 χρόνια και επαναπατρίστηκε το 1974. Πρωτοεμφανίστηκε στα γράμματα το 1946 με το μυθιστόρημά του «Φωτιά». Το σημαντικότερο, η συλλογή διηγημάτων «Το τέλος της μικρής μας πόλης» κυκλοφόρησε στην Ελλάδα το 1963. Άλλα έργα του είναι «Οι ανυπεράσπιστοι», «Το διπλό βιβλίο», «Σπουδές» και «Το πρόσωπο του νέου Ελληνισμού». Και δυο λόγια για Το τέλος της μικρής μας πόλης: Αυτή η συλλογή διηγημάτων του Δ. Χατζή αποτελείται από επτά διηγήματα (ο Σιούλας ο Ταμπάκος, ο Τάφος, Σαμπεθάι Καμπίλης, Η θεία μας η Αγγελική, Ο Ντεντέκιτς, Η διαθήκη του καθηγητή και Μαργαρίτα Περδικάρη) κοινός άξονας των οποίων είναι μια πόλη η οποία σε κανένα σημείο του βιβλίου, παρά τις αρκετές ενδείξεις, δεν κατονομάζεται με ακρίβεια (ίσως γιατί θα μπορούσε να είναι οποιαδή-

ποτε πόλη της ελληνικής επικράτειας). Ο χώρος της δράσης κάθε διηγήματος δεν αφορά ολόκληρη την πόλη, αλλά εστιάζεται σε ένα χαρακτηριστικό μέρος της που στην πραγματικότητα είναι αποκομμένο οργανικά μαζί με τους ανθρώπους της από την υπόλοιπη πόλη. Ο χώρος είναι κλειστός, απομονωμένος από την υπόλοιπη κοινωνική πραγματικότητα, ενώ η κοινωνική δράση των ανθρώπων κινείται σε αυστηρά και απαραβίαστα όρια. Τα όρια αυτά είναι κοινωνικά, ηθικά, πολιτικά και πολιτισμικά. Ένας τέτοιος κόσμος είναι αυτός που πλάθεται και αποτυπώνεται στο διήγημα ο Σιούλας ο Ταμπάκος. Εδώ ο ήρωας ζει στο κλειστό αλλά όχι, από ό,τι αποδεικνύεται στη συνέχεια, αύταρκες περιβάλλον της συνοικίας των Ταμπάκιδων, μιας κλειστής κάστας που θεωρούσε πως «κάθε νεωτερισμός ήταν ξιπασμός». Οι ραγδαίες κοινωνικές αλλαγές και οι οικονομικοί μετασχηματισμοί θα τον αναγκάσουν να απαρνηθεί το περικλειστό συντεχνιακό περιβάλλον και να συνειδητοποιήσει την ανάγκη της συλλογικότητας και της ανθρώπινης αλληλεγγύης. Τελικά η πόλη και οι άνθρωποι της μετασχηματίζονται αποβάλλοντας τα παλιά χαρακτηριστικά τους. Το παλιό σβήνει και αντικαθίσταται από το καινούριο το οποίο γεννιέται οδυνηρά στα συντρίμια του παλιού.

Χριστίνα Λάχανη, β4

Σας αποχαιρετάμε
με μία λαχταριστή συνταγή
και ευχόμαστε **ΚΑΛΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!!!**

Κοτόπουλο τηγανισμένο σε σόγια σως και μέλι με πιπεριές και αρωματικό ρύζι

Χρόνος: 45λεπτά
Για 3-4 άτομα

Υλικά:

Στήθος κοτόπουλο,
σόγια σώς,
μέλι, πιπεριές (κόκκινες,
πράσινες και κίτρινες),
ρύζι μπασμάτι,
ρίγανη,
θυμάρι,
μία σκελίδα σκόρδο
και λευκό κρασί
επιλογής.

Εκτέλεση: (Για το κοτόπουλο) Πλένουμε καλά το κοτόπουλο και το κόβουμε σε μεσαία κομματάκια. Έπειτα αντί για λάδι χρησιμοποιούμε τη σόγια για να τηγανίσουμε το κοτόπουλο. (Για να τηγανιστεί το κοτόπουλο θα χρειαστεί περίπου 15-20 λεπτά). Κατά τη διάρκεια του τηγανίσματος προσθέτουμε λίγο μέλι πάνω από όλα τα κομμάτια και τα γυρίζουμε για να πάρουν όλα τη γεύση και την ουσία του μελιού.

Για τις πιπεριές: Κόβουμε τις χρωματιστές πιπεριές σε λωρίδες. Έπειτα γεμίζουμε μια κατσαρόλα με νερό και βράζουμε τις πιπεριές για 5 λεπτά μόνο. Στη συνέχεια βάζουμε τις πιπεριές σε ένα τηγάνι με λίγο λάδι και τη μία σκελίδα σκόρδο και περιμένουμε 10 λεπτά περίπου μέχρι να πάρουν οι πιπεριές ένα ωραίο χρώμα. Στο τέλος τις σβήνουμε με λευκό κρασί.

Τώρα για το αρωματικό ρύζι δε θα χρειαστείτε και πολλά παρά μόνο να αδειάσετε όσο ρύζι θέλετε και χρειάζεστε στο τηγάνι με λίγο βούτυρο και υπομονή 10-15 λεπτά για να τηγανιστεί όμορφα το ρύζι (την ώρα που το ρύζι αρχίζει να γίνεται τραγανό τρίψτε μαζί τη ρίγανη και το θυμάρι και ανακατέψτε για να πάει παντού).

Για το σερβίρισμα πάρτε το αγαπημένο σας πιάτο και τοποθετήστε τη δημιουργία σας, όπως επιθυμείτε εσείς.

Καλή απόλαυση!
Δημήτρης Μελιδώνης, β4

we will all meet again

Αριστέϊος Καμάρας, 23

Καλό Καλοκαίρι!